

SALA DE L. 1985

Flacăra

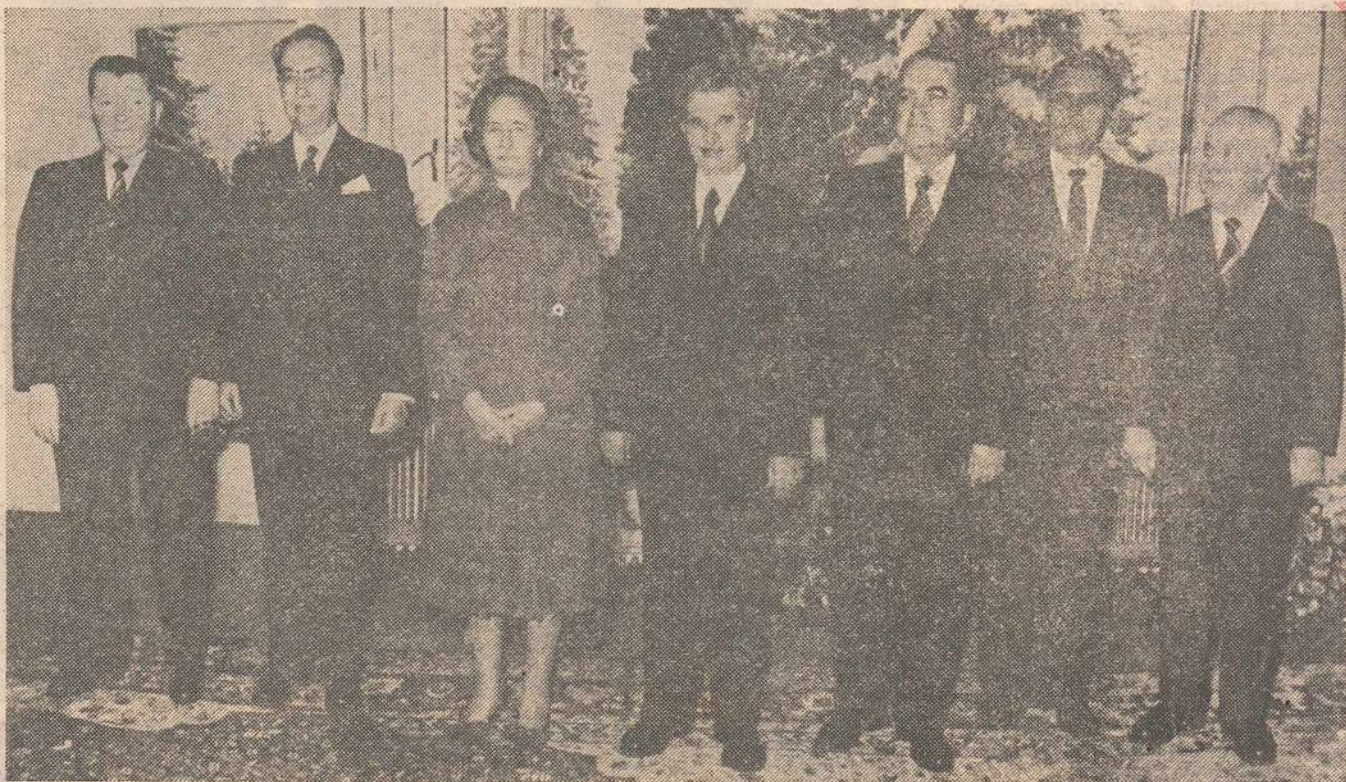
VINERI
11 IANUARIE
(1543)

2

ANUL XXXIV - 1985

săptăminal editat de frontul democrației și unității socialiste

Sărbătorirea zilei de naștere a tovarășei ELENA CEAUȘESCU

Sărbătoare a întregii țări, aniversarea zilei de naștere a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, membru al Comitetului Politic Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, prim viceprim-ministru al Guvernului Republicii Socialiste România, președintele Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, a fost marcată în cadrul unei solemnități care a avut loc luni la Predeal. La festivitate, împreună cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, au participat tovarășii Constantin Dăscălescu, Iosif Banc, Emil Bobu, Lina Ciobanu, Ion Coman, Nicolae Constantin, Ion Dincă, Miu Dobrescu, Ludovic Fazekas, Manea Mănescu, Constantin Olteanu, Gheorghe Oprea, Gheorghe Pană, Ion Pățan, Ștefan Andrei, Ștefan Birlea, Nicu Ceaușescu, Gheorghe David, Petru Enache, Nicolae Giosan, Suzana Gădea, Ana Mureșan, Marin Nedelcu, Tudor Postelnicu, Ion Radu, Ion Stoian, Ioan Totu, Ion Ursu, Silviu Curticeanu, Constantin Radu.

În acest cadru sărbătoresc, tovarășei Elena Ceaușescu i-a fost înmănată Scri-

soarea Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., din care cităm: „Este unanim recunoscut și se bucură de o înaltă prețuire din partea întregii țări rolul dumneavoastră de seamă — ca membru al Comitetului Politic Executiv și prim viceprim-ministru al guvernului — la elaborarea și înfăptuirea în viață a politicii interne și externe a partidului și statului, la dezvoltarea generală economico-socială a țării și înflorirea vieții materiale și spirituale a poporului nostru, la afirmarea tot mai puternică a României pe plan internațional. Apreciem, de asemenea, în mod deosebit activitatea dumneavoastră strălucită pe tărîmul cercetării științifice, contribuția de excepțională însemnată pe care o aduceți, ca eminent om de știință și savant de renume mondial, la progresul științei românești și la orientarea ei în direcțiile hotărâtoare pentru desfășurarea cu succes a întregii opere de construcție socialistă în România, la introducerea și promovarea susținută, în toate domeniile vieții economice și sociale, a celor mai noi și valoroase realizări ale gândirii științifice și tehnice moderne... Exprimînd gândurile și sentimentele întregului nostru partid

și popor, vă dorim ca, împreună cu mult stimatul și iubitul nostru conducător, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului și președintele Republicii Socialiste România, să trăiți ani îndelungați și rodnici, în deplină sănătate și putere de muncă, spre a încuna cu noi și noi împliniri bogate și neobosite dumneavoastră activitate pusă în slujba progresului și înfloririi patriei, a înfăptuirii înaltelor răspunderi ce v-au fost încredințate de partid și popor, a transunerii cu succes în viață a Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, a istoricelor hotărâri adoptate de Congresul al XIII-lea al partidului“.

Tovarășii din conducerea partidului și statului prezentați la solemnitate au felicitat-o cu deosebită stimă pe tovarășa Elena Ceaușescu, adresîndu-i, cu cea mai vie și profundă afecțiune, călduroase urări de viață îndelungată și sănătate, de fericire și multă putere de muncă, de noi și tot mai importante succese în întreaga sa activitate.

Cu prilejul aniversării zilei sale de naștere, tovarășei Elena Ceaușescu i-au fost adresate numeroase mesaje, scrisori și telegrame de felicitare din întreaga țară. Cu cele mai alese sentimente de stimă, prețuire și bucurie, semnatarii acestor vibrante mesaje urează tovarășei Elena Ceaușescu multă sănătate și fericire, viață îndelungată, înnoțată de noi și noi împliniri, alături de tovarășul Nicolae Ceaușescu, marele erou al națiunii noastre socialiste. Mesajele exprimă hotărârea unanimă a întregului nostru popor de a întâmpina cu noi și importante înfăptuiri aniversarea în acest an a două decenii de la istoricul Congres al IX-lea al P.C.R. și de la alegerea în funcția supremă de secretar general al partidului a celui mai iubit fiu al națiunii noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a face totul pentru a asigura îndeplinirea cu succes a planului pe 1985 — ultimul an, hotărîtor al actualului cincinal, pentru realizarea în cele mai bune condiții a obiectivelor și orientărilor stabilite de Congresul al XIII-lea al Partidului Comunist Român.

ÎN LUPTA CU ZĂPEZILE ȘI VISCOLUL, SĂ ACȚIONĂM AȘA CUM NE CERE PREȘEDINTELE ȚĂRII

Relatările reporterilor noștri în paginile 2, 3, 5 și 8

Cu vrednicie
și răspundere
cetățenească
pentru ca
munca și viața
să se desfășoare
firească

● În Capitală, zilnic au acționat peste 1 000 de utilaje ● Drumul spre Zamora este dezapezit ●

În ultimele zile, continentul nostru a fost afectat de o iarnă aspră, cu cantități masive de zăpadă și temperaturi foarte joase.

După cum am simțit cu toții, rigorile iernii se manifestă și în țara noastră, în special în Oltenia, Muntenia, nordul Bărăganului și Moldova, unde au căzut cantități mari de zăpadă și s-au înregistrat temperaturi foarte scăzute. În unele zone stratul de zăpadă a atins un metru, iar la munte peste 2 metri. Temperaturile au scăzut până la minus 26 de grade.

Aceste condiții au creat greutate în desfășurarea activității din industrie, agricultură, transporturi, telecomunicații și din alte domenii.

Pe baza indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, sub conducerea organelor și organizațiilor de partid, în toate județele țării au fost întreprinse măsuri hotărâte pentru funcționarea unităților economice, au fost mobilizate importante forțe materiale și umane, pentru depășirea acestei situații.

Ținând seama de greutatea creată ca urmare a căderilor abundente de zăpadă și a temperaturilor foarte joase este necesar să se acționeze în continuare, de urgență, cu toate forțele la deblocarea căilor de acces în unitățile economice, a triajelor, căilor și căilor ferate, a drumurilor naționale și județene în vederea restabilirii condițiilor normale de circulație, asigurării unei aprovizionări corespunzătoare cu materii prime și materiale a unităților productive din industrie și agricultură, a populației cu produse agroalimentare și industriale, buna funcționare a instalațiilor de alimentare cu apă și energie.

Un rol important în asigurarea unei activități normale în toate domeniile îl au consiliile populare chemate să acționeze cu toată fermitatea pentru gospodărirea chibzuită a tuturor formelor de energie și a resurselor de apă, desfășurarea normală a transportului în comun.

Oamenii muncii, întreaga populație este chemată să facă dovada înaltei răspunderi patriotice și cetățenești, să acționeze cu toate forțele și întreaga capacitate, în spiritul indicațiilor secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru înlăturarea grabnică a efectelor provocate de căderile mari de zăpadă și de viscol, pentru asigurarea celor mai bune condiții în toate domeniile de activitate, în vederea îndeplinirii exemplară a sarcinilor ce le revin încă din primele zile ale noului an, pentru realizarea prevederilor de plan pe 1985 și pe întregul cincinal.

Reporterii noștri, prezenți în mai multe locuri, au surprins imagini ale acestei înălțări cu vicisitudinile vremii.

Sentimentul datoriei — un mod de a fi al bucureștenilor

Căderile abundente de zăpadă din ultimele zile au determinat și-n Capitală o puternică mobilizare de forțe. Comandamentele constituite la nivelul municipiului și al întreprinderilor, grupurile de cetățeni au început încă de marți ofensiva împotriva zăpezii. Mii de oameni au înfruntat nămeții și viscolul pentru a contribui la eliberarea principalelor căi de acces, a marilor bulevarde, a liniilor ferate din întreprinderi în vederea continuării activităților de aprovizionare cu materii prime și a activităților de producție. Pe baza indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, ca în întreaga țară, în toate unitățile economice din Capitală s-au întreprins măsuri hotărâte pentru buna funcționare a unităților economice, pentru continuarea în bune condiții a procesului de producție, pentru economisirea de energie și combustibili. Peste 1 000 de utilaje au acționat în zilele de marți și miercuri în vederea repunerii transportului în comun în regim normal. Marți, după cum ne relatează șeful diviziei vagoane, inginerul Mircea Bărăgan, în cadrul Regionalei C.F.R. București au fost luate măsuri de excepție în vederea formării trenurilor, a primirii celor care aduceau materii prime pentru întreprinderile bucureștene. În urma căderilor de zăpadă din noaptea de miercuri în zona București Triaj, sute de muncitori împreună cu subunități de militari în termen au muncit neîntrerupt la eliberarea liniilor și a acelor de valurile de zăpadă aduse de viscol. O importanță deosebită s-a acordat trenurilor care transportă produse petroliere și carbonifere, trenurilor care transportă animale și produse alimentare, trenurilor de călători și celor solicitate pentru producția unor întreprinderi. După mai mult de 24 de ore nedormite i-am găsit pe baricadele luptei împotriva zăpezii și pe cadrele cu muncii de răspundere în Regională, și pe lăcătușii de revizie, și pe soldații subunităților comandate de locotenentul major

Dumitru Păsărică, și pe șeful diviziei vagoane, inginerul Gheorghe Olaru. Începând de miercuri de la ora 13 toate trenurile de călători, exceptând câteva curse de persoane anulate, au plecat cu regularitate.

Comandamentul special constituit în Capitală a luat măsuri energice și pentru eliberarea căilor de acces spre unitățile și platformele industriale, spre depozitele cu materii prime și spre cele cu mărfuri agro-alimentare. Pentru înlăturarea tuturor efectelor ninsorii comandamentul municipal a chemat și cheamă întreaga populație a Capitalei să participe activ, cu toate forțele la îndepărtarea efectelor zăpezii, la curățirea alciilor de acces spre unitățile comerciale, spre unitățile sanitare, la curățirea trotuarelor și la degajarea rigolelor. Pe lângă cele 1 000 de utilaje angrenate zi și noapte în activitatea de dezapezire, se impune un efort colectiv, al tuturor unităților, dar și al fiecărui cetățean, la locul său de muncă, în fața casei sale. Era de-a dreptul impresionant acest front unit al cetățenilor pe care l-am văzut desfășurat pe toate arterele Capitalei. Cum această acțiune cere organizare riguroasă semnă-m că în raidul nostru întreprins miercuri am întâlnit și unele neconcordanțe. Astfel, în unele zone după ce oamenii curățau trotuarele, unele utilaje, lucrând de-a-ndoaselea, aruncau zăpada înapoi, după cum în câteva întreprinderi și pe câteva artere am observat mai multe utilaje care în loc să curețe zăpada, se plimbau de colo colo, cu lama ridicată, ajutând cite o persoană să ajungă cine știe unde, uitând că plugurile nu sînt taximetre.

În raidul efectuat la Întreprinderea Neferal, la Întreprinderea de utilaj chimic „Grivița Roșie”, la Revizia de vagoane Grivița am fost preț de citeva ore alături de grupurile de oameni ai muncii care au lucrat intens la dezapezirea incinșelor, a trotuarelor din apropiere, a intrărilor, aceasta în timp ce în halele producției continua la parametri normali. În aceeași situație i-am găsit și pe oamenii din unitățile sanitare. La Spitalul Colțea, la Spitalul clinic municipal, la Spitalul C.F.R., grupuri de lucrători eliberau căile de acces și se preocupau de reintrarea activității în normal. Dar în același timp multe din unitățile de prestări de servicii, deși efectele ninsorii erau evidente, au așteptat amiaza sau o invitație spe-

cială pentru a elibera măcar spațiul de la intrare.

În aceste zile activitatea economică trebuie să rămână la parametri ei firești. Pentru aceasta se impune operativitate și eficiență atât în îndepărtarea zăpezii de pe marile artere în vederea desfășurării unui transport în comun eficient și operativ, dar mai ales în vederea aprovizionării ritmice a unităților economice cu materii prime. Comandamentul municipal face un apel către toți locuitorii Capitalei să participe eficient la acțiunea de îndepărtare a zăpezii, să contribuie la economisirea de apă și energie, să facă totul pentru buna aprovizionare a populației cu alimente.

În aceste zile în București sentimentul datoriei concrete este un mod de a fi.

BOGDAN NISIOIU

Argeș

Cu plugul și cu plugușorul

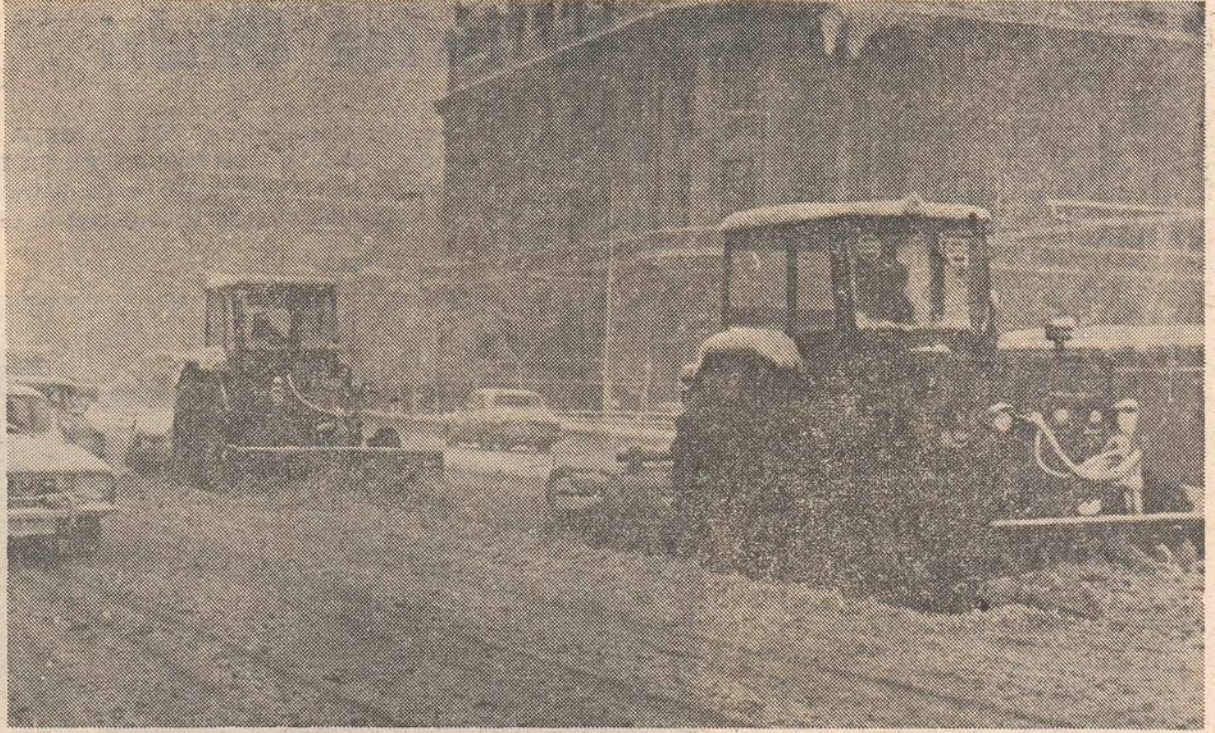
Drumurile județului Argeș sînt practicabile. Mai încet, mai greu pentru autoturisme, dar cu grijă se poate ajunge chiar și pînă la kilometrul 90 al Transfăgărășanului. Și asta în condițiile unui strat de zăpadă între 50 și 80 de centimetri, căzut peste cei 530 de kilometri ciți măsoară drumurile naționale de pe teritoriul județului Argeș. Prima zăpadă: pe 25 decembrie. Ninsorea blîndă și lenoasă a devenit un semnal de alarmă pentru cele 11 pichete de la Secția de întreținere, reparația drumurilor și siguranța circulației — Argeș. Cele 50 de utilaje de dezapezire au fost puse la muncă și cu o zi înainte de revelația oamenii se pregăteau liniștiți de noaptea Anului Nou. Numai că prăpădul de ninsoare venit de sus cu furie și purtată mereu de vînt a făcut ca oamenii de la această secție, vorba inginerului șef Gheorghe Bădescu, „să-și petreacă revelația pe drumuri”. Cetățenii și întreprinderile au sărit în ajutor. Cele 50 de utilaje de la secția de drumuri n-au mai fost suficiente. Au mai

fost închiriate altele în plus și astfel popoul de zăpadă a fost înfruntat și biruit. Spre Pitești, pe toate drumurile au putut circula camioanele care transportau lapte, spre sate au putut pleca mașinile cu toate cele trebuincioase. Dar n-a durat decît puțin. Încă o ninsoare abundentă s-a prăvălit peste dealurile argeșene. Pe drumul Pitești — Curtea de Argeș zăpada a ajuns de 70 de centimetri; pe drumul Pitești — Rm. Vilcea, la Drăganu, a atins 80 de centimetri. Cavalieri — valurile de zăpadă de pe marginea șoselelor — au ajuns la 1,50, chiar 2 metri înălțime și la secția amintită, în frunte cu inginerul Gheorghe Ion, zeci de oameni pot spune că timp de două zile n-au văzut decît zăpadă, zăpadă și iar zăpadă, asta pentru că meterezele de fulgi atacate de plugurile semipuritate continuau să crească și drumurile se îngreunau din clipă în clipă. Multă lume a părăsit șoselele și a poposit în valurile de zăpadă, furioasă pe autoturismele care nu mai executau comenzile de mers înapoi. Din cauza frigului și a zăpezii multe din utilajele de dezapezire s-au defectat, dar o echipă condusă de inginerul Vasile Florescu și de maiorul Gh. Bădescu a făcut un tur de forță și a repus toate utilajele „pe picioare”. Dispeceratul a fost asigurat zi și noapte de Viorica Popescu, Doina Colțan și Marinela Popescu, singurele care au participat la dezapezire din interiorul unei camere călduroase. Mecanicii utilajelor au rămas pe poziții fără cronometru, rămînînd uneori mai mult de 24 de ore în luptă împotriva asediului alb. Zeci de tone de nisip amestecate cu 20% sare au fost presărate pe toate arterele de circulație și aprovizionarea unităților economice și cea a populației s-a desfășurat normal, fără pauze și dificultăți.

Acum la Pitești ninge ușor. Lucrătorii celor 11 districte de drumuri se află pe baricade. Utilajele de dezapezire și lopețile sînt în continuare principalele arme de luptă. Mici probleme mai sînt pe drumul spre Curtea de Argeș și pe cel spre Rm. Vilcea, în zona Drăganu. Se poate circula, dar automobilii sînt invitați să prefere domiciliul. Încă mai pot risca o noapte albă în sinul naturii. Oamenii de la drumuri vor încerca să-i găsească. Vorba șefului de secție Gheorghe Ioan, „Noi vedem prin ceață, ploaia nu

O aspră încercare a naturii în care cei tari și uniți înving

● Mari avalanșe de zăpadă în județul Hunedoara ●

Fotografiile de ELENA GHERA PAUL AGARICI CORIN POSTOLACHE

ne udă, frigul ne încălzește iar urmele noastre rămân pe pământ". Oricum, automobilii amatori nu sînt sfătuiți să încerce să afle dacă experiența celor de la drumuri este valabilă și pentru ei.

DANIEL MILITARU

Gorj

Aprovizionarea continuă!

Am luat legătura telefonică, după mai multe apeluri, cu Institutul de meteorologie. Meteorologul de serviciu, Virginia Goți, cu o voce calmă, retorică, de parcă ar fi citit prognoza meteo la radio sau pe micul ecran ne-a comunicat că „precipitațiile sub formă de zăpadă continuă să cadă”. Am aflat astfel că în Dolj și în Gorj stratul de zăpadă a ajuns la 86 de centimetri, că sus, în Carpații Meridionali, sînt 140 de centimetri, iar la Babele 108. Deci noutăți la Babele, mai puțin față de Sinaia unde sînt 112 centimetri. Cum Babele nu răspund la telefon am sunat imediat la Comandamentul de dezapezire de la Tg. Jiu. Acest comandament a fost înființat încă din luna noiembrie și el a tot așteptat zăpada, care nu a întârziat prea mult. La sfîrșitul lui decembrie a căzut primul prăpăd de 50 de centimetri. În zilele de 6 și 7 ianuarie i-a mai „ars” o ninsoare de 50 de centimetri și stratul s-a făcut de 1 metru. Un metru pe cîmp, pentru că valurile de pe lângă drumuri au atins și doi metri. La Tîrgu Jiu, ne-a comunicat secretarul Comitetului executiv al Consiliului popular județean, tovarășul Vasile Crețan, „s-a acționat cu toate utilajele și populația a depus eforturi pentru a elibera căile de acces și drumurile”. Marti, 8 decembrie, în județul Gorj toate drumurile erau accesibile. Mai erau probleme pe șoseaua Tîrgu Jiu — Craiova, în porțiunea Ploșoru, și Tîrgu Jiu — Motru, în porțiunea Telești — Cilnic unde zăpada nu fusese învinsă definitiv. Pe alocuri se circula pe un singur sens și există anumite riscuri pentru autoturisme. În satele Lăzărești, Cojani și Cilnic, din cauza stratului prea gros de zăpadă, cîteva saivane pentru oi s-au prăbusit, dar fără nici o victimă. Drumul spre Petrosani este accesibil doar pe teritoriul județului

Gorj, dar din cauza avalanșelor de zăpadă căzute pe defileu, pe teritoriul județului Hunedoara, circulația este întreruptă. Cu aprovizionarea populației nu au fost probleme. Atît de la gospodăriile agricole colective spre oraș, cit și dinspre orașe spre sate, circulația a fost asigurată, chiar dacă uneori în condiții dificile, pentru ca aprovizionarea populației să nu sufere întreruperi.

Aprovizionarea unităților economice se desfășoară fără probleme. Doar vagoanele cu cărbune înghețat, aflate în gara din Tîrgu Jiu mai creează o neliniște. Cărbunele înghețat nu poate fi descărcat și la această oră se fac eforturi susținute pentru efectuarea acestei operațiuni.

De miercuri, 9 ianuarie, ni s-a comunicat de la Consiliul popular județean, în zăpezire nu va mai fi o problemă. Marti după amiază, la ora discuției noastre, la Tîrgu Jiu era moină și toată lumea se uita spre cer în speranța unei limpeziri.

CORNEL NISTORENSCU

Prahova

Se circula pe două benzi

În grija Districtului Sinaia intră DN71, între limita județului Dimbovița și DN1 între kilometrii 111 și 138, adică de la Posada la Predeal. Din ziua de 2 ianuarie a început să ningă. În 5, 6 și 7 ianuarie a nins aproape într-una. Zăpada s-a așezat într-un strat de 70 centimetri. În multe locuri a fost viscolită. Marti, 8 ianuarie formația condusă de Nicolae Deremțiu are sarcina să asigure circulația pe două benzi în toate sectoarele. De 48 de ore șoferii Costică Băniță și Ioniță Voinea, mecanicul autofrezei Victor Andronache, împreună bineînțelese cu Nicolae Deremțiu n-au închis ochii. S-a lucrat zi și noapte, la lumina zilei sau a farurilor. În zonă se află și șeful Secției din Ploiești, inginerul Cornel Mihăilescu, cadre din conducerea Direcției drumurilor naționale. Numai în acest sector lucrează continuu trei autofreze, utilaje de mare randament. Ieri, între kilometrii 132 și 138 zăpada a fost viscolită. La Azuga, un DAC s-a blocat bariind

șoseaua. Mașina n-a putut fi repusă în circulație decît cu brațele. Astăzi se circula pe tot sectorul pe două benzi. Se lucrează la lărgirea unor porțiuni, la degajarea stațiilor PECO. S-a început deja desfundarea podurilor și a podetelor. În sus și în jos, trec pe lângă cei al căror nume l-am transcris aici mașini de transport, autobuze ale transportului în comun, autoturisme cu oameni care au venit să-și petreacă concediul pe Valea Prahovei din Vilcea, Dimbovița, Constanța și București. Circulația este normală.

La C.F.R., situație normală

Șeful Secției C.F. L5 Sinaia, inginerul Florin Grințescu e și șeful comandamentului de dezapezire. Fiecare om are sarcini precise, știe cum acționează, locul unde este reparat în caz de nevoie este instruit încă din toamnă. A început să ningă mai cu nădejde în ultimele trei zile. Azuga—Busteni—Sinaia e sectorul cel mai greu. În stația Azuga stratul de zăpadă a atins 80 de centimetri. Atîta ar fi fost, dacă n-ar fi fost îndepărtat. Se acționează de la căderea primului fuig de zăpadă, în special în zona macazelor. O sută de oameni lucrează în ture permanente. În linie curentă acționează plugurile de zăpadă. În stația Azuga un tren automat de zăpadă, care în 20 de minute curăță 800 metri de linie. Dumitru Constandarhe, șeful Districtului 6 Busteni, Iaru Dulescu, maistrul trenului de zăpadă, Ion Mihai și Vasile Măndică șefii de echipă din stațiile Busteni și Azuga trebuie să fie în mijlocul oamenilor în orice moment. Unde e mai greu s-au concentrat toate forțele. Astăzi va mai sosi un tren de zăpadă, dirijat de comandamentul regional. În Azuga zăpada e la limită, 29 de centimetri peste ciuperca șinei. Oamenii se tem de viscol. Asupra macazelor se acționează permanent. În stația Cîmpina macazele principale sînt prevăzute cu instalație proprie de încălzire, care rezolvă radical problema. Bune ar fi și aici. Va mai ninge sau nu, va viscoli sau nu? Se acționează în continuarea pentru degajarea stațiilor. Se circula două instrucții de iarnă. Nu s-au introdus limitări de viteză sau restricții de circulație. Deci, situație normală.

Producția n-a suferit

Fabrica de hirtie Busteni e cea mai mare întreprindere din oraș. Aici muncesc 2.000 de oameni. Zilnic, 80—100 de oameni lucrează acum pentru dezapezire, atît în incintă cit și ca ajutoare pentru oraș. Directorul întreprinderii, inginerul Victor Șenchea, considerind starea de urgență creată de căderile masive de zăpadă tot ca o problemă de producție și-a asumat și conducerea comandamentului de dezapezire. În fața locomotivelor de cale ferată îngustă interne s-au pus pluguri. Pe căile principale și de acces către halele de fabricație acționează un tractor pe șenile cu lamă. Pe drumurile limitrofe, un tractor cu plug tractat. Fadroma, utilaj tehnologic, este folosit în exclusivitate la îndepărtarea zăpezii. La aceste utilaje se adaugă sutele de lopeti. Și dezapezirea se desfășoară în limitele cotei de motorină. Oamenii fabricii au alcătuit echipe de intervenție pentru descărcarea unor vagoane, pentru deblocarea căilor de acces și aprovizionarea fabricii cu materii prime. Și tot ei au pus umărul la degajarea drumurilor spre Zamora și spre Industrie. S-a acționat repede, imediat după începerea ninsoirii. S-au făcut echipe permanente, care rămîn după program și care acționează ziua și noaptea. Utilajele lucrează 24 de ore din 24. S-au asigurat tractoristi de schimb. Cei aproape 200 de navetisti ai fabricii vin pe jos la lucru și parcă întîrzierile datorate mișloacelor de transport sînt mai puțin acum. Cum ne spune inginerul Victor Șenchea, producția suferă totuși, întrucît din cauza zăpezii, s-au redus cotele de energie. Presiunea gazelor este mică și centrala electrică proprie nu poate produce curentul electric necesar. Fabrica lucrează cu 60 la sută din capacitatea de producție. Mașina nr. 8 și moara de pasă pentru hirtie destinată ziarelor centrale nu funcționează decît 10 ore din 24, doar noaptea. Zăpada a afectat sistemul energetic, care oferă cote diminuate de energie. Se caută soluții, e nevoie să se acționeze în toate sectoarele pentru îndepărtarea cit mai grabnică a neajunsurilor provocate de căderile mari de zăpadă. Aici, cei 2.000 de oameni ai muncii de la Fabrica de hirtie Busteni își fac datoria.

OPREA GEORGESCU

● Cea mai mare investiție de pe Oltul inferior ● Un șantier tulbură liniștea omului de la țară ●

O filă din cartea Oltului

„După cum rezultă din Documentele celui de-al XIII-lea Congres, dezvoltarea bazei energetice a țării reprezintă una din direcțiile principale ale activității partidului și statului nostru în domeniul economic; independenței economice — obiectiv prioritar — îi sint alocate în acest fonduri uriașe: Programul directiv de dezvoltare a bazei energetice a țării

prevede, între altele, AMENAJAREA ENERGETICĂ ȘI COMPLEXA A TUTUROR RIURILOR INTERIOARE, pînă în anul 2000 !” (din replica unuia dintre muncitorii de suflet și sudoare participant la obiectivul ce va fi analizat mai jos — N.A.)

...Ele, **DINSELE** — sint zece : Zăvideni, Drăgășani, Strejești, Arcești, Slatina (date în folosință), și : Ipotesti, Drăgănești, Frunzaru, Rusănești, Izbiceni (aflate în plină construcție). Realizarea acestora ține de „A.C.H. Oltul Inferior — Slatina” (antrepriză a cărui director este ing. Radu Scutelnicu, și căruia autorul rîndurilor ce urmează îi mulțumește pentru sprijinul acordat în timpul documentării). Împreună, ele, **CELE ZECE**, formează ceea ce în mod curent ne-am obișnuit a numi — nu fără o doză de mîndrie națională dar și imaginativ-valoric : „Salba de aur a hidrocentralelor de pe Oltul nostru Inferior”.

...Care „salbă”, în momentul terminării definitive a construcțiilor, va furniza — comparativ — circa 50% din energia produsă de Hidrocentrala Porțile de Fier I, partea românească !... Noi am ales „RUSĂNEȘTIUL” (termen oarecum impropriu — și vom vedea pe parcurs de ce ! — N.A.) din cel puțin două motive, unul economic, celălalt uman : reprezintă cea mai mare investiție de pe Oltul inferior, 2,4 miliarde lei, și este un șantier condus de ing. Dumitru Nicodim, în vîrstă de 33 de ani, doctorand în hidroenergetică și autor brevetat al mai multor invenții (printre altele al unui „Dispozitiv pentru etanșarea incintelor indiguite”) — unul dintre cei mai tineri, dacă nu poate cel mai tînăr șef de șantier din țară.

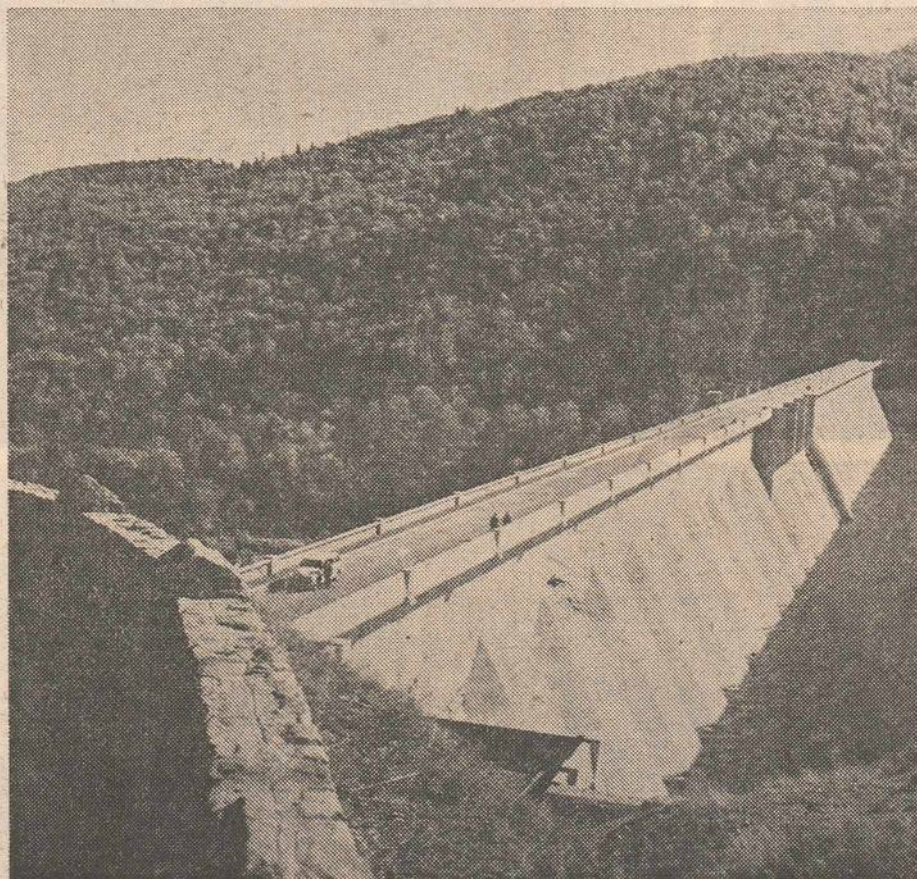
...Intrarea în incinta șantierului hidrocentralei Rusănești se face direct din raza comunei Cîlieni, județul Olt.

„Istoria” vie a acestui șantier — dacă ne putem exprima astfel — este cuprinsă între două date : 1 octombrie 1983, cînd s-a înființat „ȘANTIERUL HIDRO RUSĂNEȘTI”, curînd apoi avînd loc prima „mușcătură” din pămîntul nisipos și viclean al cîmpiei — și 30 iunie 1987, cînd va porni prima „șarjă” de curent electric de aici. În final, centrala va avea 4 agregate tip „bulb” reversibile (folosind și ca pompă, atunci cînd e cazul, de trimitere a apei în amonte — nu numai ca turbină), de cite 13,5 MW fiecare.

La un an după începerea lucrărilor, deci prin octombrie a.c., Florin Floricea (30 ani, tehnician normator al șantierului), face un referat către șeful șantierului, ceva în sensul că : „vă aduc la cunoștință că nu s-au prezentat anumite punctaje ale oamenilor la timp”. Chestiunea îl viza, direct, pe Gheorghe Mitroi (30 ani, tehnician, șeful serviciului personal pe șantier — de altfel amic cu Florin, și fost vecin de bloc cu acesta). Rezoluția lui Nicodim — bătută la mașină, parafată și semnată — a făcut „epocă” în încă foarte scurta istorie trăită a șantierului, și circula și astăzi, verbal, o reproducere textuală : „Către compartimentul personal și retribuție: *prea din timp au apărut semne de obozeală și nervozitate! Vă recomand să folosiți tutun de calitate!*”

...Lucrarea propriu-zisă nu se lasă zărită de la prima vedere. Abia după ce ai pătruns în colonia muncitorească a șantierului (circa 100 dintre cei 650 de oameni cînt numără șantierul la ora actuală locuiesc în cele 26 de blocuri-barăci în funcțiune, sau în prag de finalizare ; (o treime dintre cei 650 sint locuitori ai comunei Cîlieni !), lăsînd pe stînga barăcile conducerii și angajîndu-te în direcția Oltului, descoperi, treptat, „mamutul” din beton și fier ce a început să-și scoată fruntea din orizontul perfect al cîmpiei în care a fost îngropat, spre a se naște : trebuie escavați, „mișcați” din loc, în total, 18 milioane mc. de material : balast și pămînt. 1.100 de tone fier beton au și fost puse în operă, mai rămîn 300 și se va termina barajul, adică partea propriu-zisă fixă a construcției. Media de vîrstă a oamenilor care lucrează aici nu depășește 28 de ani — și este de reținut faptul că, spre deosebire de ultimele patru hidrocentrale aflate în construcție, acesta, șantierul Rusănești, este un șantier cu totul nou, care a pornit de la zero : celelalte erau organizate ca șantiere, acesta — Rusăneștiul — nu !

„Un șantier ce se naște în plină cîmpie, schimbă fața locului în totalitate... Și la munte se întimplă asta, dar altfel... Aici, la cîmpie, schimbările sint mai ales economice... Toate satele, comunele din jur, beneficiază de prezența șantierului... Profesorii care nu au existat, vor apare aici (ca să dau numai un exemplu : piscicultura, în comuna Cîlieni !)... Un șantier distruge inerția omului de la țară... el vede altfel lucrurile, vede ceva fantastic născîndu-se sub ochii lui !... În prezența șantierului, lumea nu mai are liniște : el, șantierul, are nevoie de toate profesiile, de la muncitor necalificat, pînă la inginer electronist... pentru că e loc pentru toată lumea !... Și mai e ceva, cum s-a vă explicat eu : într-o fabrică, într-o mare uzină de pîidă, natura lucrului finit e cu totul alta decît pe un șantier : un motor, o sculă sau un aparat de radio, sau o

macara... sint, toate, obiecte, unelte extrem de necesare, firește, absolut indispensabile omului și progresului material... dar ele se vor consuma cu vremea... vor dispărea... Pe un șantier, destinația... ceea ce rămîne... este MONUMENTUL... „mamutul”, cum l-ai botezat dumneavoastră... Într-un fel, un șantier este opera comună — și veșnică ! — a unor oameni... Este altceva, ca DESTIN !”

...Pe șantierul hidro Rusănești sîmbăta este o zi ca oricare alta, iar duminica este o zi ca oricare sîmbăta : Dumitru Nicodim este, practic, mai toată vremea acolo, în inima șantierului ; soția sa, Elena (33, ingineră chimistă, șefa de laborator), își împarte existența între analize și calcule, și pregătirea mesei : masă ale cărei ore sint absolut imprevizibile, aici... Cei doi copii ai lor : Alexandru (4), care „se dă de-a dura” pe micro-patinoarul improvizat dintr-o baltă de apă situată între blocuri de către gerul tare al acestui decembrie în care mă aflu aici, atunci cînd vreau să-l fotografiez, imi întoarce fundul : Dan (8 ani, „majorul”), dimpotrivă : pare atît de interesat de uneltele mele foto, încît risc să nu mai pot ilustra, și vizual, materialul de față... (purtaț, pentru a face școală, de către familie, mai întîi la un șantier din Drăgănești — unde s-a născut și fratele său — apoi la Slatina, auzînd că familia urmează a se muta la Rusănești (citește : Cîlieni — N.A.), a început să plîngă : „Iar o să trebuie să spun la toți copiii cum mă cheamă ? !... Astăzi este elev la școala din Cîlieni, învață să cînte la vioară... Viața își urmează cursul.

Este de găsit pretutindeni, și la orice oră personajul denumit „Non-Stop” (33 ani, Paul Ochea pe numele său real, tehnician pe compartimentul tehnic al șantierului ; despre acesta, Nicodim avea să-mi spună : „La puținul meu dormit, eu am dormit de două ori mai mult decît el !... Il întîlnesc pe Marin Șaptelei (29, secretarul U.T.C. al șantierului — singura asociere cu numele îl reprezintă că, într-adevăr, sint șapte frați în familie), aflat într-o permanență goană... Mircea Bălușescu (37, economist coordonator al șantierului) — între noi doi se creează brusc o anumită afinitate datorită lipsei de „siluetă” ce ne este proprie ! — un aparent bonom, ce pare coborît din lună : nu-i descoperi siguranța, cit și propria-i responsabilitate pe care o are aici pe șantier, decît atunci cînd li se adresează oamenilor, în diverse probleme. Prietenii — îndrăznesc a spune — toți cei pomeniți mai sus, poate și pentru faptul că au venit pe acest șantier de la început. Toți, fără excepție — și Florin, și George, și Paul, și Marin, și Mircea, și Ion Toma (45, șeful echipei de dulgheri — „unul dintre oamenii fără de care, aici, nu s-ar putea face nimic !”) — i se adresează lui Nicodim la persoana a treia, deși „șeful” îi tutuiește pe fiecare, fără pic de ostentație...

„Există în colonia asta, vreo familie, vreun om la care să nu fi fost invitat, sau, mă rog, să mergeți așa, în vizită ?” „Nu... cred că nu. Ba nu : chiar nu !... Am fost pe la fiecare în parte... dar, de ce ? !”

„Pentru că, mărturisesc, observînd replicile pe care le aveți cu fiecare dintre oamenii cu care v-am văzut a fi în contact direct — în cele mai diverse probleme — am remarcat că aici se poartă un dialog deschis, nu de la șef la subaltern ! ?”

„Și poate că, mai ales (continui, exasperat — N.A.), am strania impresie că totul, aici, se naște de la sine... ! Am fost pe șantierul hidrocentralei, am fotografiat, mă rog : pare a fi o construcție ce se ridică așa, in... ! ?” „În liniște... da ? !”

„Și de la sine... n-am văzut oameni !” (continui, și mai exasperat ; iar Nicodim zîmbește).

„N-aveți cum... !” (imi spune, în cele din urmă, calm)... Pentru așa ceva ar trebui să fiți aici exact atunci cînd, hm... cînd nu ar fi nevoie de dumneavoastră !”

...Am în față masivul volum intitulat : „ACCIDENTE LA CONSTRUCȚII HIDROTEHNICE”, elaborat de către Institutul de Studii și Proiectări Hidroenergetice, în cadrul secției a III-a. Chiar și numai răsfoindu-l, vîzînd grafice sau reproduceri foto (unele absolut cumplite !), înțelegi marea risc, potențiala primejdie la care se expun constructorii unei hidrocentrale — această magnifică performanță a civilizației umane ! Iată citeva opinii ale unor specialiști din întreaga lume, inserate în acest volum :

„Orice baraj, care realizează o acumulare de apă, prezintă un pericol potențial, care nu trebuie nici subestimat, și nici supraevaluat. Deși nivelul cunoștințelor privind comportarea și supravegherea pot reduce riscul unui dezastru, acesta nu poate fi însă niciodată cu desăvîrșire înlăturat... Sau, și mai dur : „Ca și în celelalte domenii de activitate practică, și în domeniul construcției de baraje, riscul dispăre numai atunci cînd se renunță la execuția barajelor” (citeate din Biswas, Eberhardt și Grunder). Și, încă : „Riscul este o caracteristică a vieții conștiente a omului, care însoțește întreaga activitate practică a acestuia. Orice acțiune bazată pe o decizie deliberată presupune și posibilitatea nerealizării ei, oricît de improbabilă ar fi această posibilitate. Esențial este faptul că nu poate fi niciodată eliminată cu totul posibilitatea de apariție a fenomenelor, care se supun legilor probabilității. Riscul este legat deci de orice opțiune, care se bazează pe un proces deliberativ” (idem).

Să-l întreb pe tînărul inginer Dumitru Nicodim dacă este conștient de factorul

„risc” pe care-l incumbă o lucrare din beton, și fier, și oameni, precum șantierul asta al hidrocentralei pe care mă aflu ? ! Ar fi stupid, și iată de ce : pe feciorul lui cel mic, Alexandru (ăla de patru ani, ăla, deliciosul, care mi-a întors fundul atunci cînd am vrut să-l fotografiez), l-a botezat „Gigă”... ! ? !

Așadar, și cu alte cuvinte : care „factor” ? !...

Nu-l întreb, deci ; în schimb, el mă plimbă printr-o hală, „Atelierul mecanic” imi explică, „aici a fost spectacolul ăla, vedeți ? Acolo am construit un podium, am pus perdele, scaune în rest... au venit oamenii grămadă, s-au așezat bănci... știți ce înseamnă un spectacol artistic, al unei trupe aflate în turneu, într-o colonie muncitorească ? !”

Jean Brașoveanu (directorul Casei de Cultură Corabia — mărturisese, una dintre cele mai frumoase săli de spectacol ale județului, N.A.) : „Spectacolul nostru la șantierul Rusănești a avut loc în ziua de 28 noiembrie, orele 16... mai fusesem odată, în anul trecut — acum era însă cu totul altceva, ne-au primit cu un entuziasm pe care imi e greu să vi-l descriu, nu l-am mai întîlnit pe nici o altă scenă !, am dat spectacolul în atelierul mecanic, noi l-am inaugurat într-un fel ploua, de pe acoperișul atelierului curgea apă murdară, mi-a pătat pardesul, dă-l dracului !, mi-am zis... era ceva formidabil : exista o sobă acolo, improvizată, cu motorină... fetele s-au strîns, înghețate de drum, în jurul ei, le-au înconjurat copiii coloniei muncitorești, o mulțime de copii din Cîlieni, în urma lor s-au strîns și bărbaiții, soliști și dansatori ai Ansamblului „Dunărea” — ansamblul Casei noastre de Cultură, purtînd, în costume și recuzită, o valoare de o jumătate de milion de lei — de ce zîmbești ? ! Am prezentat acolo exact același program pe care l-am prezentat, nu cu mult înainte, și pe scena Palatului din Capitală ! — aici însă era altceva, veniseră oamenii în salopete, erau „murdari”, dar aveau sudoarea muncii întipărită pe chip... și în palme ; cînd, după spectacol, ne-am întîlnit, așa, altfel, adică noi, artiștii, și ei, creatorii ai unei astfel de arte... ne-au reținut ; următorul spectacol trebuia să-l dăm la Izbiceni, am ajuns cu o oră întîrziere, cei de la Izbiceni nu ne-au mai primit... dar ce faceți, notați și chestia asta ? !”

...Mi-a mai spus entuziastul director al Casei de Cultură din Corabia că, pe șantierul hidrocentralei, lui Nicodim i se mai spune și „Blîndul Ben”, dar mai ales „Mitică Blajinul”. Dacă ultimul termen m-a trimis, prompt, la literatură, cea dinții poreclă mi s-a părut cel puțin bizară, pînă în clipa sosirii mele în București, cînd am aflat că blîndul este eroul unui serial de televiziune, Ben adică : un urs !

L-am întrebat pe șeful șantierului dacă stie ceva despre aceste lucruri, m-a privit impasibil, ceva în genul : „și dacă ? !”. Desi avea să revină asupra acestui subiect, și veți vedea cum.

Pînă atunci :

Ion Ruță (primarul comunei Cîlieni) ; „Bănuiesc că v-a spus tov Nicodim că între noi, mai exact între șantier și comună, există o comunicare reciprocă, fără șovăieli : o treime din oamenii șantierului sint locuitori din Cîlieni, copiii celor din colonie vin la noi la școală, există un sprijin reciproc, permanent, între noi. Șantierul ne-a redat circuitului agricol 36 de hectare... am amenajat apoi împreună, la grădinița din comună, un loc de joacă special amenajat ; poate că asta să vi se pară un fleac, dar eu vă spun că nu e : în urma respectivei amenajări, frecvența copiilor a crescut cu peste 50%. Asta așa ca să dau un exemplu... Ne-au mai ajutat în campaniile de vară și toamnă, cu transportul. Au amenajat drumurile agricole ale cooperativei noastre, la rîndul nostru i-am ajutat pe muncitorii la începutul organizării șantierului, le-am asigurat terenul necesar, apoi am înființat în șantier un magazin alimentar, un altul mixt de textile și încălțăminte, le-am asigurat asistența medicală, etc... În primăvară vom amenaja o plajă și un punct turistic pe malul Oltului... Practic, colaborarea dintre șantierul, ăăă... Rusănești... !” (primarul face aici o pauză, apoi) : Dom'ne, eu personal cred — și nu numai eu personal cred asta ! — că denumirea nu mai corespunde : o fi fost ea organizarea de șantier Rusănești, dar șantierul, hidrocentrala, se face, aici, la noi, în Cîlieni !... Așa : ziceam de colaborarea dintre șantier și noi, comuna : se poate exprima în zeci buni de mii de lei construcții și amenajări !... najări !... Așa, să nu uit : am constituit împreună și o echipă de fotbal, „ENERGIA-CILIEI”, cred că însăși denumirea ei spune cite ceva... ! Da, și apoi hidrocentrala va fi gata, noi vom rămîne cu minunea asta de construcție acum aflată abia la început... Blocurile actuale ale coloniei se vor transforma într-o tabără de pionieri situată într-un loc pitoresc... iar Nicodim va pleca, cine știe unde, pe un alt șantier, mai mult ca sigur... Știu încă de pe acum că, în urma sa, va rămîne un regret... pentru că, ascultați ce vă spun eu : este un om de milioane !”

Starea de eroism din care se naște starea normală | Maior ocular

● La C.F.R. concentrare de forțe ● Dunărea în scădere ● Avalanșe și omenie ●

...Ca orice direcție ce se respectă, și conducerea șantierului hidrocentralei are un sediu: un birou al „șefului”, cu „secretariat”, mă rog: cu tot dichisul; atîta doar inginerul Dumitru Nicodim, nepunînd suport la ideea ca oamenii să facă anticameră pînă să ajungă la el, a spart pur și simplu o a doua ușă în peretele din scîndură, către coridorul barăcii, accesul făcîndu-se acum direct la el în birou: trecăbă inutilă la urma urmei, el fiind practic, mai toată vremea, pe șantier, în mijlocul oamenilor, iar aceștia i se adresează firesc și simplu, în absolut orice problemă, indiferent dacă e vorba de ultimii zeci de metri cubi de beton turnat, de solarul de legume de la micro-cabana „Treii Duzi” aflată în incinta coloniei, de necesitatea cumpărării unei mașini de spălat rufe pentru spălătoria șantierului, sau pentru a comenta o știre de ultimă oră: conducerea comunei Cîlieni a hotărît să petreacă Revelionul în colonie, în mijlocul muncitorilor, și va aduce muzică în acest scop!...

„Scopul lucrărilor ce se desfășoară aici este deosebit de complex... firește, în primul rînd e vorba de furnizarea energiei electrice... dar mai sînt navigația, irigațiile, piscicultura de care am mai pomenit, în sfîrșit: protecția terenurilor limitrofe de inundații, sau, cum se spune indeobște, „regularizarea cursului inferior al Oltului”... Eroismul acestor oameni — dacă ar fi să-i fie necesar așa ceva unuia care lucrează pe șantier! — constă mai degrabă în responsabilitatea pe care o are el la locul său de muncă... oricare ar fi acest loc!... Dacă înțelege dimensiunea răspunderii pe care o are, nu trebuie să-l mai tragi de minecă — el vine și se angajează singur, și aștia sînt și cei mai buni!... Sînt totuși și unii care vin și pleacă... Unii pleacă mai puțin logic decît alții — cei mai impulsivi de pildă, raționamentul plecării lor fiind foarte subred! — personal însă, m-am străduit să formez aici, pe șantierul nostru, un fel de „familie” mare... și cred că am reușit într-o măsură. Eu sînt un om rațional, m-am format, printre altele, la școala șahului și a sportului în genere (Dumitru Nicodim este posesor al centurii maron la judo — N.A.), în sensul că am fost fair-play cu cei care s-au dovedit a fi mai buni ca mine... i-am ascultat pe toți, poate că unii m-au considerat prea blind din pricina asta, sau slab... Cînd joci șah, analizezi toate variantele: faptul că am ascultat pe toată lumea tocmai asta demonstrează. Căutările mele — în limita strictă a jocului — nu au fost cele de a găsi o soluție cit mai ușoară, cit mai comodă, ci de a găsi cea soluție ce se dovedește cea mai propice într-o împrejurare dată — iar condiția fiecărui om al șantierului nostru, mă refer la condiția sa umană, reprezentă o astfel de împrejurare!... Fiecare om are „un ceva” al său subiectiv, un „mister” al său... Și e bine ca în misterul ăsta, să fie consecvent: lumea nu e frumoasă, cînd poate fi pusă pe calculator!”

...În mijlocul oamenilor șantierului hidrocentralei Rusănești și care se ridică în zona comunei Cîlieni, am trăit pînă în ziua de azi o viață deosebit de puțîn pentru a putea cuprinde întreaga grandoare a lucrării, suficient însă pentru a înțelege cite ceva din munca, din preocupările unui colectiv exemplar. Un tânăr inginer de 33 de ani și-a pus amprenta propriei personalități peste acest colectiv — iar acest colectiv l-a marcat pe „Blindul Băn”, pe „Mitică Blajinul”: pe Dumitru Nicodim altfel spus. Biografia acestui om — povestită agale, într-o noapte senină, cu luna reflectîndu-se multiplicat în ochiurile de gheață — nu mai ea, poate, prin dramatismul pe care îl conține, forma subiectivă a unui roman de senzație! Dar ea nu ne interesează: cel puțin deocamdată, și mai ales aici. Viața actuală a inginerului Nicodim se confundă, prin absolut tot ce înseamnă ea — adică familie, bucurii sau necazuri, etc. — cu șantierul acesta, și despre acest șantier îl las să vorbească, iată, în încheiere:

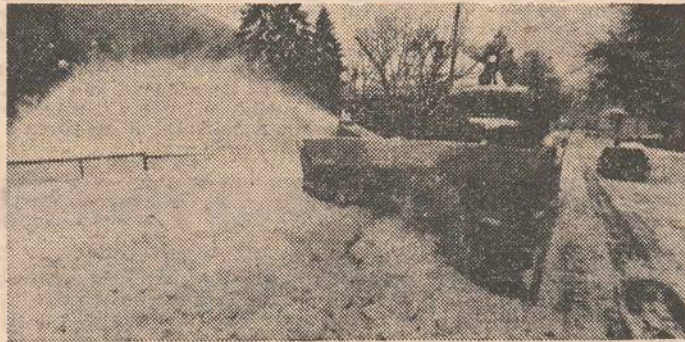
„În comuna Bala Dobrogea există un monument închinat eroilor căzuți pe cîmpul de luptă al primului război mondial... În mod straniu, pe el sînt înscrise însă numele celor care au contribuit cu bani la ridicarea monumentului respectiv... nicidecum numele vreunui erou!... Nu zîmbiți, pentru că iată unde vreau să ajung... În tradiția noastră există Ana lui Manole... a fost zidită de vie, pentru ca monumentul să existe... Noi admirăm monumentul, dar se știe, în genere, cum se numeau cei „nouă mesteri mari”?... Ei bine, șantierul unei hidrocentrale însumează o multitudine de „Ane”... constructorii ei anonimi... care se pot însă recunoaște, fiecare, în monumentalitatea și mai ales în eficiența construcției finite... Așa, iar acum, dacă mi-ați urmărit bine ideea: oare pe o hidrocentrală, mă refer la partea ei vizibilă, adică de deasupra apei, nu s-ar putea trece, eventual pe o placă, numele tuturor constructorilor care au trăit și s-au împlinit odată cu terminarea construcției ei?!”

HORIA PĂTRAȘCU

București

Transporturile prima urgență!

Am mai fost pe aici în urmă cu cîteva ani. La camera cu numărul 28 din Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor. Aici se formează și își are sediul așa numitul comandament de urgență care apare numai atunci cînd starea lucrurilor nu mai este normală. Ca și acum eînd de citeva zile ningea și viscoleste în toată țara. La camera 28 musafirii nu sînt au loc. Nici măcar cei care lucrează în minister. Vizitele sînt scurte iar convorbirile par decupate din telexuri. Șapte telefoane, interfoane și alte tot felul de aparate, pe care niciodată n-am știut să le definesc exact, au darul să te inspăimînte chiar de la intrare. La prima vedere, copleșiți de atîtea aparate, oamenii nici nu-și mai găsesc rostul. Poți vorbi numai în pauzele scurte, destul de rare, cînd aceste inovații ale secolului tac ele. Patru bărbați cu cearcane lăsînd să li se ghicească oboseala aplecați deasupra a tot felul de statistici și cu telefoanele la urechi, vorbind în așa fel ca să nu se deranjeze unul pe celălalt par mai degrabă într-un turn de control al unui aeroport decît într-o cameră din Ministerul Transporturilor. Cei patru bărbați se numesc: ing. Constantin Ruitanu — directorul direcției de linii și instalații,

Bucegi

Dincolo de cota 2000, spre izvoarele zăpezii

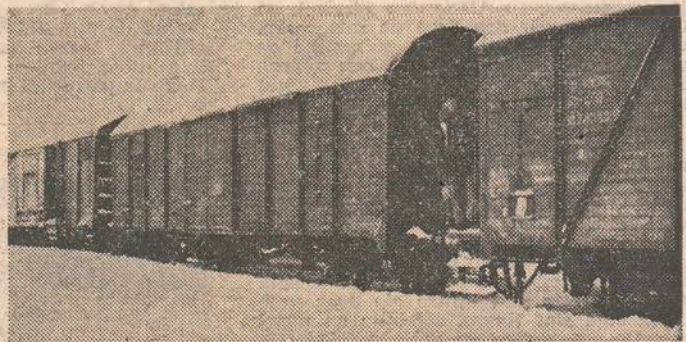
Marti, 8 ianuarie 1985. La Sinaia, stratul de zăpadă a atins cote mai însemnate decît în alți ani. Totuși vremea pare a fi destul de îmbietoare pentru o scurtă plimbare, chiar dacă de sus, din înaltul cerului, se mai cern fulgi albi de nea. Oricum, lor, copiilor, le pasă prea puțîn de toate și fac mare zarvă pe săniuțele lor, ce le oferă iluzia că stăpînesc zeci de cai putere. Colegul Victor Rădulescu, care mă însoțește, își ridică privirea și întreabă așa, într-o doară: „Oare pe sus, pe acolo, o fi la fel?” Privesc involuntar în aceeași direcție și, contrariat că nu reușesc să văd mai nimic, îi răspund tot printr-o întrebare: „Ce-ar fi să mergem?” Și... iată-ne în citeva minute la telecabina. Destulă lume și pe aici. În așteptarea momentului imbarcării, aflăm de la cei din jur că este prima zi de transport pentru turiști. Că ea, telecabina, a funcționat de 2-3 zile așa, sporadic, doar pentru cei de la Salvamont. De ce oare? — A fost vreme rea pe aici — ne spune lapidar un bărbat spătos și rumen în obraji, care ne însoțește în această scurtă călătorie între cer și pămînt. El privește mai atent și observă că fața îi este aspră. Pare măcinat de gânduri. Curiozitatea mă împinge să îl tot șicanez cu întrebări. Nu, turiștii nu prea îi fac necazuri. Le are dînsul pe ale sale. Nu știu de ce, dar am un vag sentiment că îmi ascunde ceva. Dar stai dom'le, în fond, ce să mă vir așa, fără noimă, în sufletul omului?

Coborîm — dacă se poate spune așa — la Cota 1400. Vremea s-a înrăutățit în mod vizibil. Nu observasem asta prin geamurile înghețate ale telecabinei. Unii ezită, alții pornesc cu noi mai departe, spre Cota 2000. Nu, nu e o obsesie! Omul care răspunde de telecabina, are același aer moțuz ca și celălalt. E abătut, e trist. Îl întreb și îmi răspunde ferm, parcă enervat că îl trezesc din gîndurile sale: „Unul dintre colegi s-a pierdut, de simbătă, în hăul viscoalelor de pe aici!”

Orice cuvînt, îmi dau seama, este de-acum de prisos... La „2000” ne-am interesat de Salvamont, știînd că există pe undeva prin preajmă. Mihai Sirbu, șeful echipei de intervenții, s-a amuzat un pic la telefon cînd a auzit că vrem să-l vizităm: „Din pricina vremii, nu cred că o să ajungeți aici, în vizuina noastră! Vă trimit, oricum, un om cu care să stați de vorbă. Eu nu pot pleca pentru nimic pe lume!” Colegul meu fiind foarte aproape

ing. Ion Bălănescu — directorul direcției tracțiune și vagoane, ing. Ștefan Dinu — șef de serviciu și tehnicianul Alexandru Pană. De aici legătura cu toată țara. La comandamentele C.F.R., transporturi navale, la centralele AUF, la aviația civilă, poșta și telecomunicații. Se mai ține legătura cu institutul de meteorologie și, se înțelege, cu ministerul. La toate acestea se mai adaugă zecile, ca să nu spunem sutele, de telefoane de la tot felul de întreprinderi din toată țara și persoane particulare care întreabă cam aceleași lucruri numai că răspunsurile sînt altele... Marti ora 12.50 situația meteo transmisă de meteorologul de serviciu Drăgan: „Vreme închisă și umedă... Ninsori frecvente în sud și estul țării. Vîntul pînă la 70 de kilometri pe oră. Precipitații de 15 litri pe metru pătrat. În 24 de ore creșterea stratului de zăpadă de 20-25 de centimetri...” Se mai notează citeva telexuri: „În portul Tulcea activitatea a fost reluată”, „În portul Cernavodă activitatea deocamdată interuptă datorită gheții de pe platforma portului”, „Pe Dunăre circulația stînjinită între Moldova Veche și Calafat. Sloiuri în proporție de 40 la sută...”

Reușesc să aflu citeva date, pe rînd, de la cei patru care formează, în ziua de marti comandamentul de serviciu... În primul rînd, în ziua de 8 ianuarie, au ieșit pentru degajarea căilor ferate și a drumurilor aproape toți muncitorii din zonele afectate la care s-au mai adăugat și miliarii, cit și oameni de la consiliile populare. Altfel spus peste 12000 de oameni au degajat de zăpadă și gheață punctele cele mai afectate. S-au lucrat la stații, la macazuri, în triaje. La fiecare regională s-a format cite un comandament

care în funcție de situațiile care apar în activitatea de rulare a traficului stabilesc mijloacele de intervenție, efectivele și prioritățile în funcție de situațiile care apar de la o clipă la alta. Pe ruta Timisoara a acționat o mașină hidraulică H-5 de mare eficiență. Pluguri simple au lucrat pe liniile Capitalei, Craiovei, Clujului, Galațiului, Brașovului și Iașului. Noaptea a fost o perioadă foarte grea. Vînturi puternice s-au înregistrat în zona Golești, Craiova, defileul Oltului, defileul Jiului, Adjud, Făurei, Războieni, Coșlariu, Orșova, Jimbolia (vînt cu peste 100 de kilometri pe oră care a spulberat zăpada și în perioada în care nu ningea). S-a curățat zăpada în toată zona Brașovului, Adjud, Mărășești, Simeria, în bazinul carbónifer Rovinari... etc reușindu-se pînă la ora cînd ne-am aflat la comandamentul M.T.C.-ului ca circulația pe toate liniile C.F.R.-ului să fie cit mai aproape de normală. De fapt, o spun cu mîndrie cei de aici, starea aproape normală înseamnă chiar starea normală. Nici un tren n-a fost anulat din cauza vremii iar cele care transportau cărbune, combustibil cit și alimente au ajuns la destinație. Desigur aceste date ale problemei au fost raportate în ziua de marti. Se așteaptă ca vremea să se înrăutățească. Punctul maxim, să spunem așa, este așteptat la sfîrșitul săptămîinii. Cei de aici știu acest lucru și l-au comunicat tuturor. S-au făcut toate pregătirile astfel încît zăpada și viscolul, înghețul și frigul să nu-i găsească nepregătiți pe cei de la transporturi în așa fel (o spun cu mîndrie că tot ceea ce se mișcă și simte aici) încît mișcările, să spunem așa, să se desfășoare normal.

SORIN POSTOLACHE

a ascultat toată convorbirea. L-am privit întrebător și a încuviințat printr-un gest — ite ce-o fi! După o vreme, un tânăr zîmbitor, echipat de parcă venea de pe o altă planetă, cu aparat de emisie-recepție, cu schiuri, cu rucsac și chiar cu merinde la el, s-a apropiat și ne-a invitat să mergem la „nea Mihai”. Pornind însă de la Cota 2000 mai sus, spre refugiul Salvamont Furnica, încă de la primii pași am înțeles că ne-am cam hazardat. Însoțitorul nostru — despre care aveam să aflăm mai tîrziu că se numea Lucian Pateopol, fizician, absolvent al Universității din Cluj-Napoca — ne-a informat, strigînd cu putere, că vîntul suflă cu peste 100 km pe oră, iar temperatura este sub minus 15 grade. Vizibilitatea, din pricina transportului masiv de zăpadă, puteam constata și noi, era mai redusă de 10 metri! Aveam certa senzație că acea mare masă de zăpadă împinsă de vînt ne va mătura, pur și simplu, în orice clipă de pe plauful pleșuv și ne va înghiți definitiv. Cu maximă grijă, mereu ocrotitor, cu eforturi care dorea să ne pară a fi neînsemnate, însoțitorul nostru ne-a adus, în sfîrșit, în refugiu. Un om trecut bine de 40 de ani, cu pantaloni de schi și ghețe înalte, neclintit în fața vremii nemiloase, ne-a întîmpinat la ușă, fără hanorac, ci pur și simplu îmbrăcat cu o cămașă roșie, cadrlată. Era omul pe care îl căutam. Și l-am găsit, în următoarele minute, încordat, grav, primind și lansînd mereu comunicări prin radio și telefon, preocupat clipă de clipă de soarta fiecărui coleg plecat în patrulare pentru aflarea omului dispărut în nămeți și, din păcate, nu numai a lui. Relatează totul sacadat, molcom, lăsînd mereu lungi pauze între vorbe...

Începînd de simbătă dimineață, vremea a devenit teribil de afurisită. Datele furnizate de stațiunea meteorologică de la Babele indicau o viteză a vîntului spre 200 km pe oră, iar ninsoarea abundentă redusese vizibilitatea aproape la zero. Temperatura era foarte coborîtă. Nimeni nu se aștepta la așa ceva, cu atît mai mult cu cit un asemenea fenomen nu a mai fost semnalat de vreo douăzeci de ani. În Bucegi, parcă se instalase infernul. Un militar în termen se rătăcise prin zonă. Aflînd despre întîmplare, Aurel Albert, mecanic trolist la telecabina, om de munte și om de mare suflet, fost schior de performanță și salvamontist, a pornit în aceeași zi, de simbătă, în căutarea lui. Oricum, nu putea fi prea departe. Așa că, singur, „a dat o raită” prin împrejurimi. A dispărut în perimetrul de numai 200 de metri ce despart cabana Miorița de stația telecabinei. Adică absurdul merge pînă acolo încît omul s-a pierdut pe o distanță pe care o poți străbate cu ochiul liber chiar și în condiții de vizibilitate mai redusă. Cel căutat a reușit să se salveze după o zi și o noapte de efort suprem, de luptă în-

dirijată pentru supraviețuire, însă curajul salvator care s-a avîntat să-i sară în ajutor încă nu a putut fi depistat nicăieri, cel puțin pînă la ora la care au fost notate aceste rînduri. Eforturile de a fi găsit continuă, concomitent cu închețata luptă de a-l depista și pe tînărul mult prea încrezător în forțele sale, care, luni 7 ianuarie — deci cu o zi înainte disocției noastre cu salvamontistul Mihai Sirbu — s-a hazardat, împreună cu doi prieteni, Radu Năstase și Cristian Nan din București, să pornească de la cabana Piatra Arsă către Busteni, prin zona Jepilor Mici, pe o vreme cînd părăsirea cabanei constituia o reală primejdie chiar și pentru cei mai buni cunoscători ai locurilor. Acest tînăr, al cărui nume nu îl pomenim din compasiune pentru oameni aflați acum în suferință, în ciuda avertismentelor cabanierului, și-a pus și semnătura pe actul nesăbuiței sale, în care confirmă că deși a fost atenționat să nu plece, o face pe proprie răspundere. Și iată, dezastrul s-a produs după puțîn timp, aproximativ la ora 14 și 30 de minute, cînd s-a declanșat avalanșa care avea să-l tirască sub tone de zăpadă...

Pe măsură ce povestește, lui Mihai Sirbu i se adîncesc și mai mult culele ce-i brăzdează fața. Oare oamenii aceștia nu se gîndesc nici măcar la ei? Vedeti, chiar acum, cînd între Cotele 2000 și 1400 toate potecile turistice și pistele de schi sînt închise, cînd în văile unde a viscolit stratul de zăpadă atinge 14-15 metri, iar pe versanții dinspre vîi chiar și 2-3 metri, unii „îndrăzneți” se încumetă să plece, chipurile să se distreze, să se simtă bine, nu numai ignorînd, ba chiar amuzîndu-se de sfaturile noastre. Mai mare rusinea că oameni în toată firea se poartă ca niște copii. Apropo de copii: în ultimele zile, mulți părinți grîjuli s-au interesat de soarta copiilor lor plecați în tabere la munte. Vă rog să notați că pot fi liniștiți, nu avem copii blocați în cabane și asta v-o spune un om care află cel dintîi tot ce se întîmplă în Bucegi.

Rînd pe rînd, în refugiu Salvamont Furnica, de fapt, o modestă construcție cu trei încăperi, vin să-și ucece hainele, să-și schimbe bterilele aparatelor de emisie-recepție și apoi pleacă din nou în vîietul de afară, oameni cărora mulți, foarte mulți semeni de-ai noștri le datează viața. Nu, nu au figuri de eroi nici Petre Niculescu, nici Gheorghe Ciutacu, nici Dan Sirbu sau Nicolae Cojanu, dar sînt într-adevăr eroi. Pentru că a te încumeta să înfrunți zi și noapte viscolul, frigul, pericolele avalanșelor sau al căderilor în gol, trebuie să fii neapărat erou.

Toată stima și respectul nostru pentru acești oameni minunați, printre care vom reveni oricînd cu drag.

CONSTANTIN BALACIU

Ilustrată d'n Geroasa

E iarnă grea la Mosteni-Voivoda, în Cimpia Burnasului. A nins abundent, furtuni cu spulber de ger în vîrf au năboit zăpezile, clădindu-le în jurul caselor pînă sus, la acoperișuri. Și încă ninge. Pe nea Vică Cătrună, președintele C.A.P.-ului, îl găsim îngropat în zăpezi. Doarme. E în cabina unui tractor, încoțșmănat într-o subă, stă cu capul pe brate și cu brațele pe volan și doarme. Tractorul e o momie albă, nea Vică abia se vede prin vitraliul florilor de gheață de pe geam. Nu, n-a înghețat, n-a murit, numai doarme, răsuflarea-i dezgheață pîriașe subțiri în vitraliul alb. Să-l lăsăm să doarmă, e și dînsul un om bătrîn, de vreme îndelungată ține friiele unui C.A.P. Erou al Muncii Socialiste, merită un pic de odihnă. Dacă asta se poate numi odihnă.

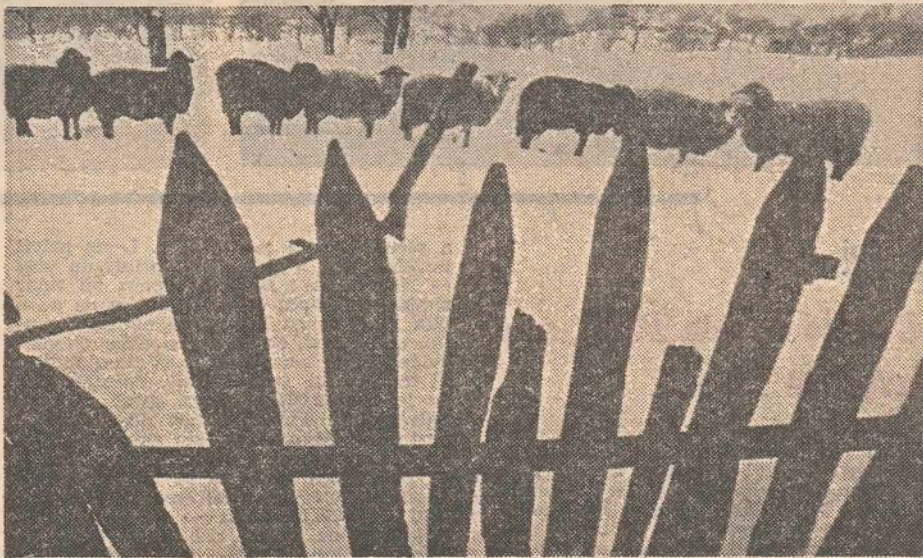
Sintem pe o coastă de deal cu zăpezi cît casa, la punctul numit Geroasa. În juru-ne se mișcă tractoare, sintem în plină campanie de fertilizări, cîmpul viiie, bubuie, dar nea Vică doarme. Tresare însă deodată, dar nu cu ochii la noi, ci spre o zare a dealului. Acolo un tractor s-a oprit, de ce oare? Mica sin-copă de liniște a acelei opriri, naiba știe cum de-a cules-o din huruții cîmpului, l-a trezit. Sare din cabină și o ia în- tr-acolo, luptîndu-se cu nămeții. În lipsa lui, niste inși care-și fac de lucru la cisternă cu motorină ne spun că nea Vică n-a dormit toată noaptea. A lucrat pe tractor, cot la cot cu mecanizatorii, cu Petre Dimana, cu Alexandru Floricel, cu Gheorghe Tobă. Așa face de mai multă vreme, stă, adică trudește, și nopțile cu cei care viră îngrășămintele sub zăpezi. Se muncește mai bine noaptea, cînd gerul se mai innoaie.

Tirziu, la sediu, nea Vică ne spune că da, e foarte bine că am notat numele tractoriștilor, că fără ei n-am fi nici noi, ei țin pe umeri cimpia și piinea. Numai aici, la C.A.P. Mosteni-Voivoda, „e o situație mai specială”, care pretinde înții și înții alte nume. Aici forța de muncă (270 de brațe, la o moșie de 2300 ha) sînt femeile, ele ocupă 97-98 la sută din forța asta. Iar dintre ele doar vreo 30 la sută sînt tinere, celelalte au părul alb. De vreun sfert de veac, de cînd sînt eu la C.A.P.-ul ăsta, mai zice nea Vică, nu știu dacă forța noastră s-a întărit cu cinci-șase tineri. Flăcăii și fetele satului au plecat la oraș, fie la fabrici, fie la studii. Am avut noroc (adică ei, tinerii, au avut noroc, nu noi) și de o școală bună, de dascăli ca lumea, așa că au prins aripi și au zburat, lăsînd streășina satului goală și C.A.P.-ul pe seama femeilor, C.A.P.-ul îl țin Geana Floricel, Violeta Neag, Tanța Ancu, Matilda Stoica, Petra Udeanu, Mariana Dachin, Constanța Nedeluş și alte vreo două sute și mai bine. Care se ocupă de toate, de griu, de porumb, de floarea soarelui, de grădină, de vie, de animale. Cum muncesc femeile astea e de spaimă și de minune, mai zice nea Vică, păcat că n-ai fost aici în vremea porumbului, să le vedeți. Pămîntul locului e vălurit, se po-

ticnește în coaste și ripi, așa că porumbul se culege mai mult manual, cam șapte sute de hectare se colorează, toamna, de basmale și de prestelci muieresti. Treabă a dracu' de grea culesul, dar cea mai grea tot irigatul rămîne. Astă vară, oțtează retrospectiv nea Vică, o lună de zile n-am ieșit din porumb cu femeile. Avem vreo 500 de hectare cu irigare prin brazde, dar cei ce au făcut irigarea n-au prea făcut-o, eu nici pînă astăzi n-am vrut să semnez recepția lucrării. Apa nu ajunge în toate unghiurile solei, a trebuit ca femeile s-o îndrume cu sapa, și asta o lună de zile în cap, în plină caniculă. La temperaturi de 30-35 de grade. Erau zile în care lanul fierbea, ziceai că ia foc, după un ceas de sapă te lua cu leșin, trebuia să ieși din porumb și să tragi măcar o gură de aer mai proaspăt la capul tarlalei. A fost un an „cu probleme”, o grindină a culcat la pămînt grădina și via, a mai prăpădit și vreo sută de hectare cu griu. În lanurile rămase tefere s-au cules cite 4800-5000 kg de griu la hectar, dar media a rămas 4400. Grindina asta se-abate pe-aici la cinci-șase ani o dată, zici că-i „planificată”, că nu vine din senin, adică din senin vine ea, dar tot la cinci-șase ani odată. Se năpustește dinspre dealul Geroasei și face din cîmp oglindă de gheață. Oamenii o așteaptă. Știu cînd vine, știu că nu pot fugi din calea ei, știu ce pierd dacă nu se bat. Și se bat. Se bat și cu grindina, și cu seceta, cu toate neprevăzutele și vrăjmașele întimplări ale cerului și pămîntului, așa cum îi îndeamnă partidul, secretarul său general, așa cum însăși inima lor de țărani îi îndeamnă.

Nea Vică își cere iertare, o să lipsească o clipă. Il vedem, prin fereastră, cum dă la o parte un chepeng, dispărînd sub pămînt. Revine cu o oală cu vin, muscat-otonele de Mosteni-Voivoda Sorbim o înghițitură, soarbe una și dînsul, ochii înții îi scilpesc, apoi se innoaie și se închid. Noaptea petrecută pe tractor l-a ajuns din urmă.

ILIE PURCARU

Să acționăm cu cea mai mare grijă pentru adăpostirea animalelor, pentru a le asigura cu furaje și apă.

Eveniment la Obirșia

Munca țaranului e de domeniu public. Și dacă pămîntul nu poate fi depus în seifuri, nici recolta nu are cum să fie document secret. Dimpotrivă, interesul general arată față de ea, mai ales la vremea culesului, ne lasă să credem despre cei care au muncit-o că nici nu mai are rost să ne întrebăm dacă le place să le știe lumea numele, măcar numele comunelor lor. Se înțelege, pentru ispravă de-a fi obținut o recoltă ceva mai bună decît una pur și simplu mulțumitoare. Așa trebuie să-și fi zis, cu ceva mai bine de un an în urmă, și directorul S.M.A.-ului Vișina, Ion Florea, cînd a avut să aleagă ca unei întrebări să dea răspuns ori incilcit, ori drept și cinstit și eurat. Emil Ștefănescu, președintele Uniunii județene Olt a C.A.P.-urilor, nu-l întrebese decît atît, de ce crede el că în Consiliul unic agro-industrial Vișina rezultatele sînt mai degrabă mediocre. Pămînturile de pe-aici fiind dintre cele bune, cernoziomuri și mai fiind și irigate. Iar despre oameni în nici un caz nu s-ar putea bănui că nu sînt de felul lor gospodari de vreme ce prin locurile acestea, mai cu seamă la Vădastra, se spune că ar fi existat cei mai frumoși cai din fostul județ Romanați. Si-atunci? Răspunsul, neașteptat intructiv, a fost că mecanizarea ar fi un factor asupra căruia e nevoie să se intervină. Ion Florea mărturisește că a zis așa pentru că a avut nădejdea că Emil Ștefănescu, din clipa cînd a început să răspundă direct, din partea conducerii județului, de Consiliul Vișina, va apăsa pe niște „butoane”, că-i va ajuta pe toți aceia care, în cele șapte comune ale Consiliului, chiar ar fi vrut ca lină numele acestor comune să fie adăugat la vremea culesului, un cuvînt de laudă. Cit privește pe alții, cărora anonimul li se părea o

haină prea călduroasă ca să nu fie riscant să o arunce de pe umeri, au avut să descopere că unele dintre așa-zisele butoane se aflau foarte aproape de ei, însemnînd chiar felul cum ei înțelegeau să-și facă datoria. Și pe acele butoane s-a apăsat scurt și fără echivoc. S-a reușit astfel ca pentru prima oară în istoria acestui consiliu să se facă și necesare arături de toamnă despre care pînă atunci mai mult se vorbea că ar fi bine, desigur, să fie făcute. Cam în aceeași vreme fiind numit președinte al Consiliului agro-industrial Vișina un om de ispravă, Florea Voinea, priceput în rosturile agriculturii și de-a dreptul pătimaș în truda și în ambiția lui de-a face ca rosturile acestea să se unească pînă la urmă pentru a înfățișa un rod mai bogat. Pămîntul a fost lucrat ca lumea și îngrășat cît trebuie, semintele au fost alese cu grijă, sistemul de irigații a fost folosit într-o măsură mai mare decît în anii trecuți iar recoltatul s-a făcut la timp. Astfel, parcă și timpul și-a găsit un alt preț: ca neghina cînd se alege de griu, prețul acesta s-a ales, în ce-i privește pe oameni, din despărțirea definitivă a muncii bine făcute de munca făcută de mintuală. Și multe se vor fi schimbat, hotărîtor, la Vișina, pe pămînturile acestui consiliu ce se întind, cea mai mare parte a lor, în dreapta drumului ce coboară de la Caracal spre Corabia. În vara anului trecut citeva C.A.P.-uri din cadrul consiliului s-au situat, pentru recoltele lor de griu și orz, printre cele mai bune unități agricole din județul Olt și chiar la nivel național. Vădastra a scos la hectar 6241 kilograme de griu, Vădăstrița 6080, Crusov 5745. În medie pe toate cele zece cooperative agricole ale Consiliului Vișina s-a obținut o producție la hectar de 5469 de kilograme. Or, asta nu mai are nimic de-a face cu o ispravă asupra căreia să poată cădea îndoiala că ea s-ar datora vreunei întimplări, vreunui noroc orb, doar vreunei ploii căzute chiar la timp. Nu mai poate fi vorba de nici o întimplare, e limpede, mai cu seamă dacă vom adăuga că, în medie, pe mai bine de 6000 de hectare Consiliul Vișina a obținut și o producție de 20115 kilograme de porumb știuleți la hectar, ceea ce înseamnă că a trecut de pragul celor 20 de tone pentru care în toamna anului 1984 mai multe unități agricole, nouă la număr, au fost distinse cu titlul de Erou al Muncii Socialiste. Sase erau chiar din județul Olt iar dintre acestea două erau chiar din Consiliul Vișina: Vădăstrița și Urzica. Iar acum, cînd pretutindeni s-a asternut zăpada, ca un semn bun al anului nou și prevestind o vară bogată, încă nu s-ar putea zice că s-a stins de-a binelea ecoul unei surprize de proporții din partea C.A.P.-ului din comuna Obirșia, aparținătoare tot de Consiliul Vișina. La Ziua Recoltei au primit titlul de Erou al Muncii Socialiste cei care, de bună seamă, amăuseră să recolteze tot porumbul. La Obirșia recoltatul a mers mai încet, dar cînd s-a încheiat și munca asta s-a constatat că producția e de 20265 de kilograme, în medie, pe cele 1090 de hectare. La masa răsplatei Obirșia a venit ceva mai tirziu dar acesta nu e un motiv ca lumea de pe-aici să nu se bucure, spun inginerul șef Pavel Roman și contabilul șef Gheorghe Bălă, și președintele C.A.P.-ului, Marin Neștilă. Și bircuria aceasta este ea însăși, în lumea satului cu nume zdrăvan și plin de înțeles, Obirșia, un eveniment.

DUMITRU ELIADE

În Pir, la casa cu numărul 203

La vreo 900 km de Capitală, undeva la frontariile nord-vestice ale țării, într-o comună cu nume insolit PIR — așezare situată la granița județelor Bihor și Satu Mare — trăiește și muncește un om cu o pasiune robilă și demnă de invidiat, tehnicianul Martin Eugen Eördög. În propria-i grădină, Jenő baci, cum i se spune prin părțile locului, face tot ce trebuie să facă un bun gospodar din primăvară pînă-n toamnă, din iarnă în primăvară. Căci cercetarea nu cunoaște spațiul hibernat, iar această grădină din perimetrul casei cu numărul 203 a fost transformată într-un adevărat laborator de cercetare. Urmărește, de pildă, potențialul economic și productiv a nu mai puțin de 163 de soiuri de viță de vie, dintre care 50 de soiuri dau excelente rezultate. Este un priel meritat ca acum iarna, cînd își odihnesc minile țărani la o sobă de tuci și la lumina unui vin bun, să-și depene gândurile și să-și dezvăluie experiențele tehnicianului iscusit, el fiind recunoscut îndeobște ca unul dintre cei mai buni legumicultori din județ.

De la soiul timpuriu de tomate „ARGES” a reușit să obțină, pe un podzol degradat, cum sînt multe astfel de sole de pămînt puternic podzolit în Transilvania, o producție de 140 tone de roșii la ha. Record pe țară „adjudicat” la acea dată. Record dobort de el însuși la scurt interval. A adus din R. F. Germania un soi timpuriu de varză, care s-a adaptat repede la condițiile pedo-climatice ale nordului friguros, ba chiar ajunge la maturitate ceva mai devreme ca în țara sa de baștină, iar producțiile ce le dă sînt mai mult decît promițătoare. Incontestabil însă că de numele acestui om s'leagă începuturile legumiculturii din Pir, dar și piscurile acestei îndeletniciri. Mulți vociferau că pe aceste pămînturi colinare, pe aceste podzoluri cu grad sporit de de-

gradare, nu se face mare lucru, exceptînd, de bună seamă, griul și porumbul, tutunul și ardeii kapia. Pe numai 100 ha suprafață legumicolă a reușit să obțină, pe parcursul citorva ani buni, producții ca alții pe 300 ha. De la citeva tone de legume a ajuns ca gospodăria pirnană să predea fondului centralizat al statului mai bine de 3000 tone de legume anual. Bani contabilizați și intrați în buznarul cooperativei se ridică la 3-3,5 milioane de lei în fiecare an numai din sectorul legumicol. Unitatea din Pir reușind să se mențină statornic printre cele mai bune unități de profil din județ.

Firește că mai greu a fost la început cu învingerea prejudecăților. Munca în legumicultură este migăloasă, anevoioasă. Numai cine a cules cu propriile-i mini fie și un metru pătrat de arpagie își dă seama ce volum de muncă solicită acest sector și cită insistență și pricepere. A intronat între muncitorii permanentizați o disciplină și o ordine exemplare. Dar oamenii lor le plăcea severitatea și disciplina, pentru că omul acesta este de o corectitudine și o cinste rare. Obținînd producții ridicate, este și normal că și premiile de la sfîrșit de an sau sezon fuseseră frumoșele. Ce-și poate dori omul mai mult decît ca după munca prestată să-i vină și cuvenita răsplătă! Tocmai de la aceste premii despre care înainte aminteam a survenit, la un moment dat, un conflict între el și președintele unității agricole, Iosif Varga. Tehnicianul Eördög dorea ca premiile din legumicultură să fie împărțite în mod echitabil și muncitorilor. Unele voci susțineau însă, sus și tare, că aceste premii au avut ca destinație doar membri din conducerea unității. În acest conflict, să-i zicem de muncă, o anume parte de vină a avut-o, „la purtător”, și fratele președintelui, Alexandru Varga, achizitor de legume și fructe pe

raza comunei. Nu căutăm acum și aici cită parte de vină a avut unul ori celălalt „subiectul suscitat” o analiză mai nuanțată, ci ne oprim la faptele de muncă ale acestui specialist exemplar și om de milioane, cum se spune. Fapte de muncă și de viață ale unui adevărat bărbat patriot, cum ar spune cei din vecchine.

„Echipa de aur” creată de el la Pir firește că și-a sporit faima și personalitatea dobîndite de-a lungul anilor. Poziția tehnicianului Eördög, căruia toată lumea în comună îi spune inginerul (el avînd și citiva ani de inginerie la activ), a fost totdeauna corectă și dreaptă. Nicio dată pentru unul singur, ci totdeauna pentru toți! Aceste poziții combative l-au costat, desigur, și un car de nervi și citiva ani din viață. Cum însuși remarcă însă: „Nimic nu se face fără sacrificii. Cu cit este cauza mai mare, cu atît sacrificiile vor fi mai mari, pe măsură”. Așa este. Pînă la un punct. Dar anii au trecut. Rănile s-au mai cicatrizat. Pensionarea înaintea limitei de vîrstă nu poate fi un refugiu benefic. Mindri și orgolioși, cum ne-am dat limpede seama că sînt, atît tehnicianul Martin Eugen Eördög, cit și președintele Iosif Varga (în fond, orgoliul ține de personalitatea omului, numai atunci cînd nu este împins în extremis) așteaptă unul de la altul ca unul dintre ei să facă primul pas! Pasul împăcării și al concilierii, deoarece au colaborat efectiv citiva ani buni în folosul obștii și al urbei. Doar sînt conștienți și au rămas și pe mai departe prieteni. În cîmpul desțelenit al muncii se întimplă, desigur, și astfel de conflicte fie pentru riscaiva premii, fie pentru un soi timpuriu de varză. Să tragem nădejdi că revista noastră, prin gestul nostru de medietori de inimă mari, cauze drepte și oameni vrednici, va face să se întimple acel uriaș pas și așteptat pas. Așteptat ca nerăbdare de către toată lumea bună care cunoaște pe cei doi specialiști și gospodari buni.

Ochii ne coboară pe citeva scrisori. Este corespondența lui E.M. Eördög cu specialiști în materie din mai multe țări, între care R.F. Germania, Bulgaria, Olanda și altele. Citește curent în limbile germană și franceză. Firește că ar fi prestigiu să se înțeleagă că acest tehnician foarte priceput la multe treburi gospodărești și agricole, nu face acum altceva toată ziua, bună ziua, decît să-și bată bucata de grădină de lingă casă. Nici pomeneală de așa ceva. El face minuni și pe o porțiune restrînsă de grădină, cum făcuse ani la rînd și pe cele 100 de ha ale fermei legumicole. Dă și acum o mină de ajutor, cînd este solicitat. Dar nu prea este solicitat. Și este păcat mare că acest specialist ilustru, cu studii în străinătate, acest om exemplar în toate privințele, să nu-și exercite cunoștințele, capacitatea și experiența la nivelul potențialului său activ. Cu alte cuvinte, el trebuie să-și intre în drepturile sale legitime și necesare, neîntîrziat.

La despărțire ne-a spus și un alt secret al casei cu nr. 203. În drumul spre Zalău, aici s-a întîlnit Nicolae Bălcescu cu Kossuth. Dar acest aspect ține deja de domeniul istoriei și al istoricilor înșiși. După cum bine se poate vedea, la urma urmei, renumele casei cu nr. 203, din Pir, a trecut de mult frontariile județului și chiar ale țării. La drept vorbind, aici viețuiește și-și gospodărește viața unul dintre cei mai buni legumicultori din județul Satu Mare, dacă nu cumva cel mai bun. Să-i oferim deci un cuprinzător cîmp de acțiune, pe măsura pregătirii și experienței sale deosebite. Să-l inconjurăm, și pe această turnantă a vieții sale — în fond, o eclipsă cum se întimplă adesea atît în cosmos, cît și în cosmosul uman — să-l inconjurăm așadar, pe acest om și specialist de excepție, cu înțelegerea, dragostea și prețuirea noastră, pentru că realmente le merită cu prisosință.

DORIN SALAJAN

„Cine are păduri va avea aur“

Viața României

● Codrii Vrancei sub semnul „noii calități” ● Robert calul e bine!

Pădurea ca o casă mare

Pentru Mircea Diaconu, șeful pădurilor Vrancei, pădurea, firesc, e un spațiu familiar. O cunoaște de mic copil, când intră în ea și atinge cărările cu piciorul gol al vârstei de-atunci. Citiți spini i-au intrat în tâlpi în codrii Vrancei, cit singe i-a curs din talpă!, ar putea sigila cu el toate filele voluminoaselor dosare cu scheme, cifre, statistici, grafice, diagrame, complicate sisteme de curbe care-i aduc pădurile pe sticla biroului. Pentru el, pădurea, de când se știe, e ca o casă mai mare, cu unghere în care sunt donițe, și-raguri de măcieși uscați, zmeură, afine, copaci în saxii gigantice, mistreți care sint sălbăticiți, abia scăpați din bătură, mindri cocosi ai molidului (tertrao urogalus) care-ți trimbi-tează, în zori, trezirea din somn. Dar ing. Mircea Diaconu, de mai mulți ani, e șeful pădurilor, e inspectorul șef al Inspectoratului silvic al Vrancei, ținut în care țesătura de verde a codrilor acoperă peste 38 la sută din suprafață (0,5 ha pe locuitor) și mai cu seamă ținut „cu probleme”, nenumărate, complexe, vitale, nodale, neprevăzute și tanice ca și pădurea. Anul trecut, inspectoratul păstorit de domnia-sa a cucerit Ordinul Muncii clasa a III-a, a fost adică al treilea pe țară, anul acesta, luna de lună, s-a situat pe locul I, dar „problemele” de care vorbeam abundă. Nu-l mai trezesc din somn țipetele metalice ale cocșilor munților, ca dinți ai unor ferăstrale de sunete care vor parcă să taie arborii de stele și să-i scuture jos, cu crengi cu tot. Ii trezesc grijile.

Problema problemelor e și aici, ca pretutindeni, dar parcă mai acut ca în pretutindenea codrului românesc, cea a sporiirii patrimoniului silvic, cerință formulată nu o dată de secretarul general al partidului în termeni stringenți și limpezi. Cine are păduri, spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, „va avea aur”, este nevoie deci de păduri spornice și, precizează Mircea Diaconu, de „păduri bune”, păduri ale noii calități, aurul verde avindu-și și el caratele lui, cu valori coborite sau ridicate. Mostenirea Vrancei, din acest punct de vedere, a fost, ani mulți, la pământ, nu mai departe decit acum vreo patru decenii și jumătate Mihail Sadoveanu scria astfel: „Frumoasă, veche și tristă țară, Vrancea! Devastată, despădurită, măcinată de puhoaică... În bazinele Putnei, Zăbalei, Tîșței, Nărujei, Motnăului, Rimnei, despăduririle excesive i-au luat muntelui pielea până la os. Zeci de masive, cu clădirea lor arborosă, au fost dărâmați perete cu perete, grindă cu grindă, pină la bolta verde a celor din urmă crengi, lăsându-se deasupra cerul gol, deschis ca și o prăpastie de pe marginea cărăia ameteal, cazind în neant. Au căzut în neant, rămase fără suportul pădurii, mii și mii de hectare, eroziunea acută a solului fiind funest implinită de apele care, pierzindu-și străjerii verzi, și-au făcut de cap. Un anume patos grăbit al „producției” cu

orice preț”, caracteristic anilor noștri de început, a stinjenit ofensiva plantațiilor, încă sfioasă; pină nu prea demult încă mai asistam la „tăierea rasă” a unor masive și, aproape la fel de grav, la arhaicul „tiris al buștenilor” în lungul unghiului de cădere a pantelor, care inseana și părdurea tinerele lăstare, și, mai ales, descumarea solului, smulgerea literei pină la roca-mamă. Sigur, acestea sint fapte care țin de trecut, ultimele două decenii le-au descalificat pentru totdeauna, deși cu nu puține eforturi, dar astfel de răni se cicatrizează greu. Specialiștii au calculat, de pildă, că numai după 30 de ani rolul hidrologic (atit de vital în Vrancea!) al pădurii tinere, ca regulator al energilor dezordonate ale apelor, devine la fel de eficient ca și cel al pădurii mature.

Ceea ce s-a întreprins, în anii din urmă, pentru refacerea patrimoniului silvic al Vrancei este o operație de o unică anvergură, pe care n-o poți aprecia decit topometric, de sus. Imensele goliști provocate de topoare nesăbuite s-au ascuns privirii sub țesătura fragedă de puiandri de arborii nobili, s-a făcut pe mii și mii de hectare (de mai mulți ani, peste 1000 hectare pe an!) transplantate de epidermă tinăra ai cărei peri au crescut viguroși, împielind din nou coaste repezi, restaurind verdele tonic al vieții, redindu-le munților respirația. Se acționează, ne spune Mircea Diaconu, în mai multe direcții, în primul rind prin „tratamente” ale pădurii întemțate pe regenerare naturală, care rege-

nerare e completată cu soiuri de valoare înaltă, cu molid, brad, lărice, stejar, paltin, ci-reș. A avut merca în vedere rolul de protecție a mediului ambiant (veche durere a Vrancei!) pe care-l joacă pădurea, drept care între recoltarea masei lemnoase și lăstărirea noilor codri s-a stabilit un raport sever, deloc bazat pe egalitate, un raport în care exploatarea e silită să cedeze pasul, adică ea să-și abroge cu mai puțin de 10 la sută decit crește pădurea. Fondul forestier e, de asemenea, pus sub apriegă veghe silvică, el fiind menținut, ni se spune, „acoperit în permanență cu vegetație”, astfel ca vechile răni să nu mai apară, sau, dacă totuși apar, ele să fie prompt și temeinic cicatrizate. Toate acestea inseamnă un volum uriaș de muncă, o muncă neînchipuit de simplă și de complicată, extenuantă la culme, solicitind mușchi și nervi, solicitind rezistență fizică (numai lucrările de îngrijire a arboretelor tinere, adică degajări, curățiri, rărituri etc., cuprind la ceasul de față peste 11.000 ha!), solicitind peste toate calificare, iscusințe multiple, „instinct al pădurii” și mai ales „știința pădurii”, nemiavorbind de dragoste pentru ea, cerință subînțeleasă dar nu și suficientă. Avem, ne spune inspectorul șef, pădurari și brigadieri de mina întâi, oameni care nu ies din pădure, stau zi și noapte acolo, lipsiți de arbori, trăindu-le toate dramele, suferind de insolație odată cu frunzele calcinate de secetă, răbdind reumtisme odată cu crengile înghețate, tronznind de gor în nopți albe; dar oameni care, mai presus de

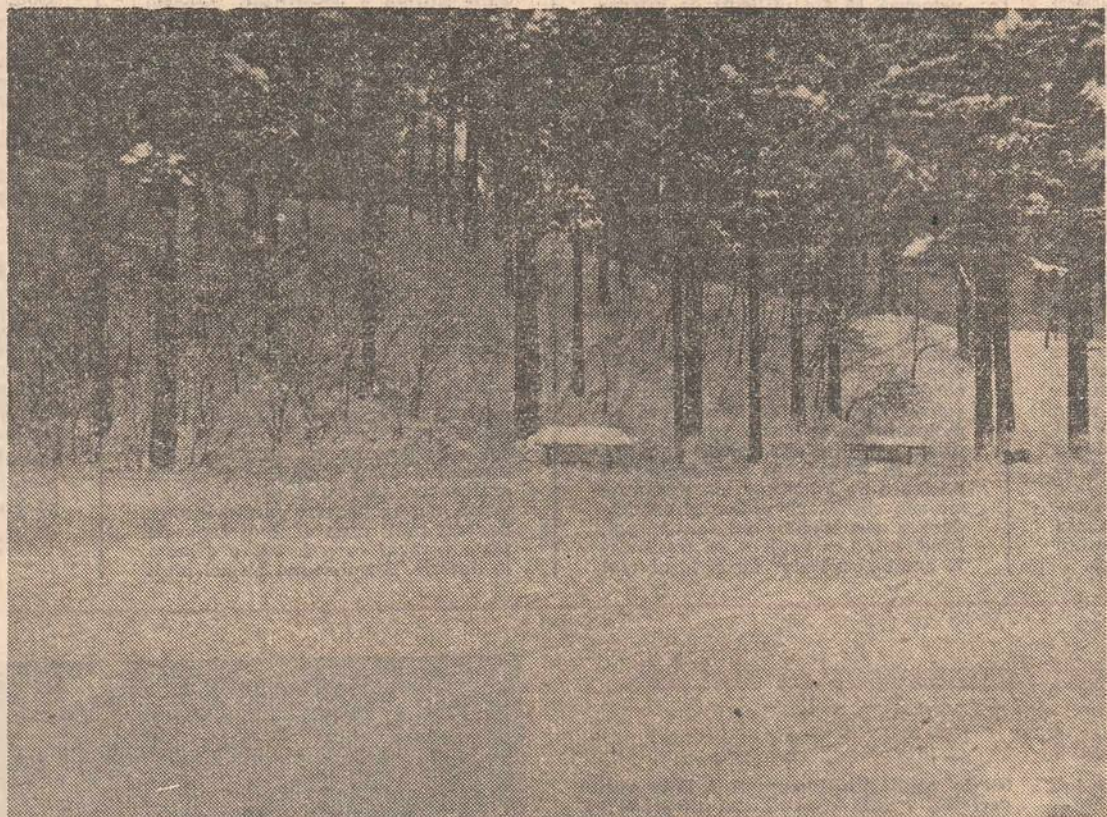
toate, transformă creșterea și regenerarea pădurii în artă, într-o muncă trudnică și subtilă, inspirată și nobilă ca și o artă. Așa sint brigadierul Ghiță Ghibirdic de la Ocolul silvic Pan-ciou, om al pădurii de peste două decenii, creator de noi și splendide arborete, pădurarul Gheorghe Baștea de la Ocolul silvic Soveja, paznic draconic dar și ocrotitor iubitor al sute-lor de hectare pe care le are în seamă, inginerul Toader Bouraș, șeful Ocolului silvic Nereju, unul din ocoalele „cu mari probleme” (codri pe pante abrupte, rupte mereu de apă, mare diversitate de specii, multe forme arhaice, cu sălbăticie de junglă, recalitrante la canoană disciplina silvice, ciobani și ei cam nărăvași, puși mereu să dea iama cu oile în plantațiile tinere), dar unul din ocoalele în care productivitatea pădurii bate spre pragul cel mai de sus. Pădurea și regenerarea ei, pentru acești silvicultori, e un ghem de grijă, cu fire care se întrepătrund și se întrec, uncoi se incurcă, ele inseamnă și arborii, și florile (unele rare și prețioase) de sub umbra lor, și oblađuirea vînă-tului, și popularea cu pești a riuului Lepșa, de pildă (pe cit de bogat este fondul cinegetic al Vrancei, pe atit de sărac este cel piscicol, impunind măsuri radicale pentru sporirea lui), griji ce merg pină la infinitul mic, pină la gingania cit un virf de ac, dar cu rolul ei în echilibrul vital al pădurii. Cu niște ani în urmă, prin '67, la Lepșa s-a întimplat un fenomen pe care memoria locului l-a reținut cu înfiorare, adică pădurea, într-o dimineață de vară, brusc, a tăcut, asurzindu-i pe oameni cu o liniște minc-rulă, ca de început de lume. Prafurile otrăvitoare împrăștia-

te în luminișuri pentru stirpirea insectelor xilofage provocaseră, odată cu moartea acestora, exodul păsărilor insectivore amenințate de foamă. Deci păsările și cintețul lor au fugit din pădure, lăsind-o ca pe un templu pustiu, cu orgile astupate și arcadele sonore frin-te. În anul acela, plantele entomofile n-au mai fructificat, iar ploila, spălind insecticidele, le-au desertat în apele Putnei, unde milioane de pești au su-combat. O întimplare oarecare, minoră, o măsură luată doar sub riguroasa clipei, fără calculul consecințelor, o scinteie infimă de neatenție pot provoca distrugătoare incendii mute, uncoi mai periculoase decit cele stinrite de foc, pe care oamenii de astăzi ai pădurii la știu, le simt, le prezint, le ies cu toate armele în întimplare. Aceiași pădurari și brigadieri repopulează culmile Vrancei cu exemplare de capri neagră, tot ei hrănesc puii orfani de căprioare cu biberonale (pentru ca tot ei, într-o zi, să-i ia în cătare puștii, dar asta-i altă poveste), tot ei culeg, dintr-o pădure pe care au rinduit-o ca pe o uriașă câmară gospodă-rească, fructe și plante pe care le transformă în sucuri și fel de fel de dulcășuri și gemuri. La Panciu, secția de sucuri din fructe de pădure condusă de tânărul inginer Costică Buciu imbuteiază, în trei schimburi, 30.000 de sticle cu extracte din roade proaspete (soz, muguri de brad și molid, cireșe negre, vișine, fragi, zmeură, cătină), spațiile frigorifice pentru păstrarea acestora „în stare vie” fiind de vreo 40 de tone. În planul anual de export al Inspectoratului silvic (realizat de pe acum în proporție de peste 120 la sută!) intră, pe lângă vînat viu și împușcat, pe lângă miere de albine, semințe forestiere și împletituri din răchită, și fructele proaspete și semicon-servate din codrii locului.

Ce mai face Robert, calul? Il întreprin pe Mircea Diaconu. Am scris, cu o iarnă în urmă, despre calul acesta, un animal frumos, nu prea voinic, doar cu ceva-ceva mai răsărit decit caii luțuli ai Vrancei, mici și pă-roși ca niște copre, cal al cărui stăpîn e pădurarul Costică Grosu, din Ocolul silvic Lepșa. Costică Grosu era împovărat cu un plan de producție de 30 de steri de lemn de celuloză, pe care trebuia să-i scoată din zăpezii Robert calul. L-am văzut pe frumosul Robert cum inota, acesta-i cuvîntul, inota, prin giganticele năboale albe, cău-tind disperat cu copitele pămîntul tora, care să-i dea zbor, dar pămîntul nu era de găsit, prea erau înalte năboalele. Și l-am văzut cum, răbdind în sfîșit la lîman, avea pieptul și burta pline de singe, spintecate de ramurișurile ascuse sub nea. Da, zice Mircea Diaconu, il știu, cum să nu, pe Robert, nu-i un cal sau și așa? (mi-l descrie: un cal...), află-i că-i bine sănă-tos, munște bine, stăpînul lui își face planul.

Declarindu-ne mulțumiți că și la Lepșa se face planul și că Robert e bine, nu mai avem ce să-i cerem lui Mircea Diaconu.

ILIE PURCARU □

Saltul calitativ

Il știam de puțini ani, dar eram de-mult edificat asupra capacităților sale. Plin de idei, veșnic receptiv la nou, reușise să transforme unitatea unde activa într-o unitate model. De cite ori treceam prin orașul de pe Bega, o suetă cu dumnealul în jurul unei cești de cafea erau momente pline de relaxare, dar și de profunde învățăminte. Niciodată nu-i dădeam telefoane protocolare știindu-l acolo toată ziua (cîteva după-amieze și le petrecea pe terenul de tenis, dar tot acolo era). De data aceasta portarul m-a făcut să îngheț. Scurt, mi-a replicat. Tovarășul Waldemar Zawadzki nu mai lucrează la noi! Este director la „Tehnometal”. A doua zi, lată-mă la poarta întreprinderii. — Tovarășe Zawadzki, sint pe teren, am venit pentru o discuție cu noul director. Deci, ce s-a întimplat? — Nimic senzațional. S-a apreciat că este nevoie de mine aici, și am venit. Întreprinderea are sarcini importante cu îndeplinirea cărora decamdată nu ne putem lăuda, căci sintem în stadiu de proiectare. — Privește în jur. Biroul foarte elegant, cu multe hărți și grafice, care, parcă, păstrează proaspătă cerneala.

— Ce faceți aici, și cum vă simțiți, imi scapă prima întrebare? — Cu toată că la „Tehnometal”, am primit botezul muncii, deci, se presupune că n-am căzut ca din lună, la ora actuală procesul de acomodare nu a fost de-pășit, deși din cauza multilelor sarcini, am căutat să-l comprim la maximum. Astăzi, din cauza dezvoltării cam eterogene a întreprinderii totul imi este nou, totul trebuie regindit în raport cu sarcinile mari care ne revin, în raport cu realitățile anilor noștri. — Privește din nou în jur și observ pe același perete pe care se află portretul tovarășului Nicolae Ceaușescu, desfășurată amplu schema al cărei prototip este deja gata, ideea apartinind cititorului de azi al atitor și atitor premiere ale gîndirii tehnice românești. — Personal, nu am admirat niciodată pe cei care, chemați să înlocuiască în muncă pe cineva, profită de împrejurare și dau cu barda. Nu cunosc dacă gazda mea împărtășește aceleași idei și, cu precauție, incerc să aflu cite ceva despre starea la zi a întreprinderii. — La data venirii mele „Tehnometalul” nu „plutea” normal. Vaporul, ca să mă mentin la imaginea folosită, era cam înclinat, din cauza multor datorii către parteneri și a neîndeplinirii planului la toți indicatorii. Repunerea pe linia de plutire a unei asemenea unități nu e

deloc ușoară, căci vasul trebuia redresat din mers și nu adus la mal pentru reparații. Cind ești în muncă de conducere trebuie să fii conștient că nimic nu poți face fără colectiv. Acest sfînt principiu l-am aplicat, cu succes, la Dacia-Service și-l aplic și acum. Aici, am găsit mulți colegi de altădată, foarte mulți tineri și foarte multă bunăvoință. Baiul este însă altul. Nu exista un spirit unitar în gîndire și în execuție. — Deci, dacă am înțeles bine, problema cea mai grea rămîne munca cu cadrele în vederea obținerii unui spirit unitar. — Dacă aceasta ar fi fost realitatea, problema ar fi ușor de rezolvat, căci experiența mi-a dat o anumită abilitate în relațiile cu oamenii. Acolo unde este tact și dragoste pentru om, totul se poate rezolva. Eu cred că greutatea în mersul înainte se numește profilul întreprinderii. Acum producem multe și mărunte. Sigur că facem și piese mari, ca utilajele agricole pe care le exportăm în multe țări, dar pentru un asemenea colectiv, pentru o unitate ca a noastră, care are 100 de ani de existență, este prea puțin. În afara sarcinii prioritare, trasată chiar de secretarul general al partidului, sarcină de a cărei bună îndeplinire ne preocupăm cu tot simțul răspunderii, dorim să producem și alte mașini cu un ridicat grad de complexitate, competi-

tivitate pe plan mondial. Vedeti, își continuă gîndurile directorul, ca om aflat în muncă de conducere mulți ani, ca om care am umblat mult peste hotare, și tot eu zic, nu fără folos, căci din orice călătoria am învățat cite ceva, am ajuns la concluzia că progresul unei unități constă în puterea replierii colectivelor în raport cu dezvoltarea fabricii, în raport cu cerințele pieței interne și externe. În materia de producție, nimic nu e veșnic, nimic nu e definitiv. Liniștea mea va fi deplină atunci cind voi vedea că pe piață se vinde un anumit produs de-al nostru, în producție se lucrează același tip dar mai modern, iar pe planșeta proiectanților tipul de ultimă oră. — Parcă dumneavoastră spuneți că nu există ultimul tip. — Sigur că nu. Fiecare nou produs care autoretur un altul mai perfecționat care să însumeze toate realizările tehnice ale momentului dat. — Și nu pot ca reporter să nu transcriu aici și bucuria de ultimă oră ce mi-a oferit-o un telefon venit chiar la închiderea ediției de la fostul „Tehnometal”. Fost, pentru că, de cetenar, din acest ianuarie respectiva întreprindere a devenit „Întreprinderea de autoturisme Timisoara”. Un salt calitativ pe măsura noilor exigențe tehnice.

DAN BIRLADEANU □

● Cercetări prioritare la institutul „Victor Babeș” ●

Medicina anunță o dată apropiată pentru descifrarea bolii canceroase

Cu două luni în urmă am prezentat cititorilor noștri articolul „A fost descoperit sistemul imunitar al organismului”, reprodus după ziarul american „The International Herald Tribune”. Informațiile sosite prin această filieră vizau mult controversata problemă a celulelor T, care, alături, de celulele B, reprezintă principalele mecanisme biologice în fabricarea anticorpilor. Căci, fiind prestigioase compartimente de cercetare din S.U.A., și, deopotrivă, specialiști ai domeniului, autorul relației ținea să-și asigure cititorii că, după numeroase investigații, a putut fi descifrată natura chimică a receptorului prezent pe suprafața limfocitelor T, ceea ce evident înseamnă un pas decisiv în cunoașterea sistemului imunitar al organismului. Pe această bază, se susținea, științele bio-medicale vor putea trece la elaborarea unor tratamente radicale împotriva celor mai diverse maladii, inclusiv împotriva cancerului.

Cum era de așteptat, noutatea a produs senzație, cucerind atenția publicului larg și a specialiștilor. Am fost rugați tocmai de aceea să revenim cu amănunte și precizări. O facem în articolul de față după o prealabilă documentare la Institutul „Victor Babeș” din Capitală, unitate de cercetare cunoscută atât pentru investigațiile sale de imunologie, cât și pentru colaborarea de tradiție pe care o desfășoară cu celebre institute de profil din Statele Unite și alte țări. Ne-am adresat în acest scop medicului Andrei Sulica, șeful laboratorului de imunologie și secretarul Comisiei naționale de imunologie.

De la bun început, interlocutorul nostru a ținut să ne avertizeze, în numele deplinei obiectivității, că articolul în cauză emite, începând cu titlul său, afirmații fără acoperire. Cercetările de imunologie din ultimii ani — ne-a declarat în continuare medicul Andrei Sulica — se recomandă prin cuceriri și descoperiri de o importanță cu totul particulară, dar din păcate, în pofida acestor victorii, investigația imunologică nu-și poate permite deocamdată o concluzie atât de categorică. În goană după subiecte „tari”, sau furat probabil de entuziasm, semnatarul articolului din „The International Herald Tribune” și-a permis să avanseze date pe care știința nu le poate legitima la ora actuală. Nu e mai puțin adevărat că fantasmă deschidere spre cunoaștere realizată în ultimii ani grație studiilor de imunologie anunță că și soluții complet noi în terapia cancerului. Publicul larg are tocmai de aceea toate temeiurile pentru a rămâne optimist, așa cum ne vom strădui să demonstrăm și noi în interviul care urmează.

— Mulțumită imunologiei — ne declară doctorul Andrei Sulica — științele bio-medicale au înfăptuit un veritabil salt în cunoaștere. Cu 20 de ani în urmă, pe vremea când mai eram încă student, noutățile, din domeniul imunologiei puteau fi parcurse în câteva ore de lectură. Ei bine, volumul pe care-l vedeți pe masa mea, „Cell-Mediated Immunity Against Tumors” (Imunitatea naturală antitumorală mediata celular) are 1300 de pagini și conține o sinteză a comunicărilor de răsunet ale anului 1980 într-o direcție de cercetare prioritară, dar care nu constituie mai mult de 1% din totalitatea studiilor imunologice realizate în prezent pe plan mondial. În 1982 a apărut un al doilea volum de dimensiuni și mai mari și în care este inserată și contribuția colectivului nostru. Amin-tesc în continuare că anul acesta doi savanți, englezul Cezar Milstein și germanul F. Kohler, au primit Premiul Nobel pentru medicină ca autori ai unei fantastice descoperiri în imunologie: biotehnologia de producere a anticorpilor monoclonali pe baza hibridoanelor limfoide. Este o descoperire ce nu poate fi comparată decât cu cea a antibioticelor, dar care va avea implicații mult mai mari. Ea va aduce fără îndoială o veritabilă revoluție în sfera științelor bio-medicale.

— Cititorii noștri vor fi desigur interesați să afle în primul rând valoarea aplicativă și curativă a acestor produse biologice.

— Anticorpii monoclonali anunță încă de pe acum o arie de aplicabilitate greu de estimat. Ei sint sau urmează să fie utilizați ca instrumente de cercetare și diagnostic, ca agenți profilactici, terapeutici și chiar în economie pentru purificarea unor compuși chimico-farmaceutici. Ei aduc în primul rând o mare speranță în terapia cancerului, utilizați fie ca atare, fie sub forma produselor din generația a II-a, obținute pe baza anticorpilor monoclonali. Voi încerca o explicație. Organismele pot forma molecule de anticorpi care reacționează strict specific cu o unică structură chimică, prezentă de pildă numai pe anumite celule tumorale. Pur-tătorul de cancer are deci în organismul său asemenea structuri chimice denumite antigene tumorale. Acestea sint recunoscute de anticorpi care se leagă de suprafața celulei tumorale. Ei bine, dacă pe molecula de anticorp monoclonal, produsă prin biotehnologia menționată, se fixează în prealabil, prin mijloace de laborator, un agent fizic sau chimic cu potențial de ucidere a structurilor vii, anticorpii, funcționând ca vehicul, va transporta acest „exploziv” strict la nivelul

celulei canceroase. Experimentul a fost validat în cadrul Institutului de cancer din S.U.A., unde prin această metodologie s-au tratat cu succes câteva forme de cancer. Metoda a fost folosită și în transplantul de măduvă pentru îndepărtarea celulelor dăunătoare bolnavului care primește grea. Anticorpii monoclonali sint studiați în prezent și în laboratorul nostru. Se lucrează pe această bază la identificarea unor noi metode de obținere a imunotoxinelor, adică a anticorpilor monoclonali cu o toxină, acestea din urmă având rolul de a ajunge la țintă cu ajutorul anticorpilor și de a lovi celula bolnavă sau agentul patogen invadator.

— Ce promite imunologia în viitorul apropiat dacă avem în vedere numai contribuția ei la îmbogățirea arsenalului terapeutic?

— În primul rând folosirea pe scară largă a anticorpilor monoclonali. Biologii și medicii se arată de asemenea extrem de optimiști în ceea ce privește acțiunea curativă a interferonului. Se așteaptă totodată descoperirea unor soluții pentru blocarea ciclității maladiilor cu mecanisme autoimune. Toate acestea în viitorii 4—5 ani.

— Ce sint bolile autoimune?

— Studiile din ultimul timp au dat în vileag un viciu paradoxal al organismului. În general, sistemul imunitar are capacitatea de a discrimina agentul patogen față de compuzii proprii organismului. Dar uneori, după lichidarea invadatorului, el își continuă atacurile împotriva propriilor structuri moleculare sau celulare. La fel ca în război cind artileria greșeste ținta, lovind propriile trupe. După conflictul primar dintre organism și agentul patogen, lichidând invadatorul, sistemul imunitar declanșează deci o stare de agresiune, exprimată în final printr-o afecțiune autoimună. Se presupune de pildă că cele mai numeroase forme de reumatism sint provocate tocmai pe această cale. Știința a identificat această stare paradoxală în care deviază sistemul imunitar și este pe drumul de a găsi remediile necesare. O soluție se conturează a fi cea a imunomodulatorilor, deci studierea unor factori cu potențial terapeutic capabili de a modula răspunsul imunitar, de a corecta dereglarea și de a instaura liniștea dinaintea furtunii declanșate de infecția virală sau bacteriană.

— Ați amintit despre interferon. Omenirea și-a pus mari speranțe în descoperirea acestor substanțe produse în mod natural de organism, dar ulterior, după cite știu, specialiștii au apreciat că eficiența lor terapeutică este sub așteptări.

— Nu este adevărat. Și aici îmi permit să deschid o paranteză. Cu doi ani în urmă, în timp ce mă aflam în Statele Unite, presa de acolo declanșase un atac furibund împotriva celor angajați în lupta anticancer. Au fost și critici îndreptate, dar în general gazetarii s-au dovedit mult prea violenți față de niște oameni care se aflau oricum la datorie. S-a discutat atunci mult

și despre interferon. De acest produs al organismului, descoperit cu 25 de ani în urmă, medicina și-a legat inițial mari speranțe. Apoi au început decepțiile. Situația s-a schimbat radical în ultimii ani, interferonul revenind în actualitate. E locul să amintesc că până acum șapte ani nu se cunoșteau celulele NK, prin intermediul cărora se realizează de fapt acțiunea antitumorală a interferonului. De pildă, în categoria interferonului alfa intră opt tipuri diferite de interferon, care pot acționa la nivele diferite, acțiunea lor în organism fiind probabil sinergică. S-a mai descoperit că interferonul și alte produse similare din categoria compuzilor care modifică răspunsurile biologice au o acțiune imuno-reglatoare. În acest context sint totodată în măsura să vă anunț că, recent, Comisia de produse biologice pentru uz uman a Ministerului Sănătății a avizat producerea interferonului uman în cadrul Institutului „Victor Babeș”. Pentru început el va fi utilizat în aplicații locale, de exemplu în keratita herpetică. Până în prezent s-a produs o cantitate mică, dar sperăm că, începând cu 1985, institutul nostru va oferi cantități mai mari de interferon utilizabil în terapie.

— Ați amintit deci preocupările Institutului dumneavoastră pentru realizarea anticorpilor monoclonali și a interferonului uman. Ce alte direcții sint abordate aici prin mijlocirea investigației imunologice?

— Cercetările de imunologie cupun cea mai mare secțiune a Institutului nostru. Ele sint coordonate direct de către profesorul dr. Ion Moraru, directorul Institutului. Sint multe de spus despre temele noastre de lucru, dar consider că ele ar putea face obiectul unor discuții separate. Amintesc totuși un exemplu. Este vorba de studiile consacrate proteinei A din stafilococul auriu (identificată de suedezul John Sjoquist). Am desfășurat această cercetare în colaborare cu Facultatea de medicină din Uppsala și rezultatele au fost publicate în cele mai prestigioase reviste de profil din lume. Studiul a permis utilizarea acestor proteine unice drept instrument de investigație a mecanismelor implicate în diverse procese imunologice. Din punct de vedere practic cu ajutorul proteinei A s-au obținut niște reactivi extrem de utili în diagnosticul clinic al unor afecțiuni.

— În concluzie, avem dreptul să fim optimiști?

— Prin mijlocirea imunologiei, așa cum am mai spus, medicina a început să realizeze un veritabil salt în cunoaștere. În următorii zece ani, arsenalul terapeutic se va îmbogăți considerabil. În această perioadă va fi elaborată și o metodologie nouă, radicală, în tratamentul cancerului. Nu este numai părerea mea, ci și a unor savanți de renume mondial.

LIVIU TIMBUS ■

Părinți, fiți liniștiți, copiii dumneavoastră sint în siguranță și se simt bine!

Am sunat la Poiana Izvoare, aflată la 1445 de metri altitudine, în Carpații Meridionali. Am obținut legătura prin Bușteni. Se auzea prost. **Cu cabanierul, vă rog!** / E plecat să mai aducă de jos cite ceva? / **Și cu ce aduce? Cu sania?** / Nu, cu spatele. / **Cum îl cheamă?** / Cătănoiu Ion / **Cum, Cătănoiu?** / Nu, Cătănoiu Ion. / **Și dumneavoastră cine sinteți?** / Nevastă-sa / **E mare zăpada?** / Un metru, un metru și ceva. / **Sinteți blocați?** / Aproape! / **Și dacă se pierde soțul dumneavoastră, ce faceți singură cu cabana și turiștii?** / Nu se pierde! Știe drumul și a plecat cu un băiat. Constantin Corcodel / **Ciți turiști aveți?**

80 de copii din București / **Este vreun pericol?** / Nici o problemă tovarășu'. E cald, avem mincare pe două-trei săptămîni, la nevoie mai tăiem un porc, e profesori aici, e asistent medical, avem legătura cu salvamontul! / **Mai aveți locuri?** / Nu și pentru citeva zile nici nu sfătuim pe nimeni să încerce. / **Se poate schia?** / Doar în jurul cabanei. Oamenii noștri și copiii împreună cu profesorii au făcut pirtii. Din cînd în cînd zăpada e viscolită dar vă asigurăm că nu este nici un pericol. Puteți să-i asigurați și pe părinți. / **La mulți ani!** Am sunat și la cabana Gura Diham, aflată la o altitudine mai mică. Responsabilul Ioan Luca a zis / Am 11 ani la Piatra Arsă și 4 ani aici dar zăpada ca asta n-am văzut. / **Care e situația copiilor?** / Avem 61 de elevi și 6 sportivi și nu există nici un pericol. / **Se poate cobori în oraș?** / Vin localnicii cu săniile trase de cai / **Cît costă un transport?** / Anul ăsta, e 15 lei / **Care e situația aprovizionării?** / Avem rezerve pentru o săptămînă, poate chiar două. / **Ce știți de celelalte cabane unde sint tabere de elevi?** / Am auzit de la Salvamont că totul e în ordine. / **Cum e vremea?** / Ninsoare și s-a trezit un pui de vînt. / **Se poate pleca în preajmă?** / Numai cu ghid și însoțitori. Dar încercăm să-i convingem pe toți să rămînă pe loc. În muntii e o privescete uluitoare, dar merită privită de la geam. Dacă se va opri ninsorea, va fi o vreme de munte cum n-a fost de mult. / **La mulți ani și zăpadă cuminte!**

BOGDAN NISIPOIU ■

flacăra

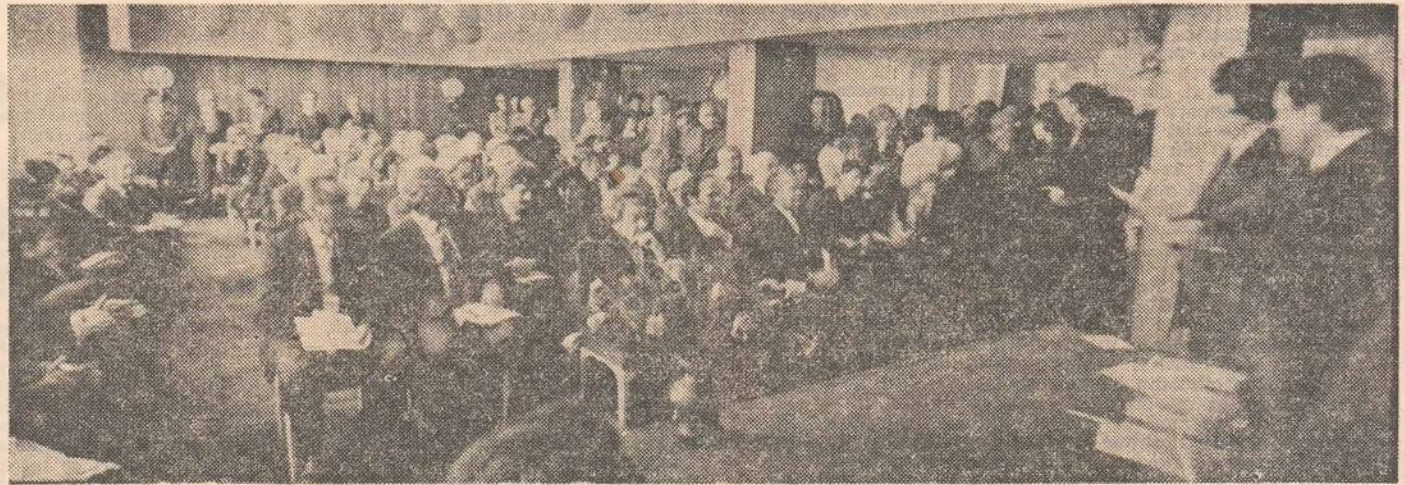
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Simbătă, 5 ianuarie, la prinz, într-unul din saloanele cunoscutului și ospitalierului hotel Flora din Capitală, a avut loc decernarea premiilor revistei Flacăra pe anul 1984, eveniment care, aflându-se la a doua ediție a sa, a avut, ca și anul trecut, semnificația unei sărbători a spiritului, a unei izbini în lupta pentru afirmarea deplină a valorilor. Și pentru că tot am început prin a compara festivitatea de anul trecut cu cea care a avut loc recent, să retranscriem o parte din alocuțiunea pe care redactorul șef al revistei noastre, poetul Adrian Păunescu, a rostit-o atunci: „Inscriindu-ne cu puterile noastre, atâtea cite sint, în lupta de zi cu zi a partidului nostru condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru afirmarea unei noi calități, a valorii în toate domeniile, străduindu-ne, împreună cu colegii de la celelalte publicații, să realizăm o presă activă și activatoare, revista Flacăra premiază cu emoție oameni de valoare ai tuturor sectoarelor de care revista se ocupă publicistic, în linia sarcinilor pe care le are. Sint fericit să văd aici oameni care nu stau prea adesea împreună, de la Șerban Cioculescu și Ion Irimescu la sportivii Anișoara Cușmir și Costică Ștefănescu. În fond și aici este opțiunea noastră pentru un om total, un om al Renașterii românești de azi, un om care să reprezinte o plurivalență de calități". Și iată, în continuarea acestei emoționante pledoarii pentru deplina recunoaștere și afirmare a valorii, un eșantion din cuvintele rostite în acest an: „V-am invitat pe dumneavoastră, oameni iluștri și mai puțin cunoscuți, dar care veți fi cunoscuți mine sau poimîine, pentru a vă asigura că tot ceea ce am putut noi face anii trecuți am făcut numai pentru că am avut concursul dumneavoastră, am fost contemporanii dumneavoastră și credem că este datorită intelectualilor unei țări să simtă primii alarmele care ar putea incendia conștiința unei generații, dar să și caute a preveni orice fel de rău inclusiv al lipsei de respect pentru valori. Înainte de a vă iubi vă stimăm foarte mult, apoi vă iubim. Știm ce-ați făcut fiecare la locurile dumneavoastră de muncă. Desigur, unii dintre dumneavoastră ați primit mult mai importante premii. În același timp am vrea să vă spunem că, pentru noi, orice întâlnire cu oameni de valoare din România este un fel de ajutor al lui 1 Decembrie 1918. Așteptăm în fiecare clipă semnalul concret al Marii Uniri și al ideii de unitate națională la care atît de mult ține omul ale cărui idei ne sînt călăuză în strădania noastră, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Unitatea națională se poate realiza mai cu seamă prin unitatea valorilor unei națiuni. Știm din experiența noastră mai veche cit de îngrozitoare a fost despărțirea valorilor și ne permitem să zicem: fiecare dintre dumneavoastră să se gîndească dacă n-ar fi mai importantă — mai ales în domeniul culturii — unitatea valorilor decît întărirea lor. Așa cum la nivelul mondial întărirea țărilor mici între ele folosește imperiilor, întărirea valorilor una împotriva alteia folosește nonvalorii și mediocrității.”

Firește, înminarea fiecărui premiu s-a constituit într-un eveniment aparte, punctat de călduroase aplauze, mai ales pentru faptul că pe diploma fiecărui premiat au fost înscrise motivele revistei Flacăra, de obicei o metaforă cu putere de sinteză privind activitatea de ansamblu a celui laureat, după cum urmează:

Poezietea **Ana Blandiana**: pentru marea sa poezie meditativă și interogativă; poetului **Ion Horea**: pentru marea sa poezie care improspătează marea tradiție transilvană; scriitorului **Nicolae Breban**: pentru marea sa proză de caracter și caracter; scriitorului **Augustin Buzura**: pentru marea sa proză, sondă în condiția umană; criticului **Nicolae Manolescu**: pentru strălucitoarea sa critică literară, orientată spre valoare; criticului **Mihai Ungheanu**: pentru puterica sa critică literară și fertila ei ideologie; criticului și istoricului literar **Alexandru Piru**: pentru viața sa închinată literaturii române, pentru dovada compatibilității dintre iubire și luciditate; eseistului **Lucian Raicu**: pentru profunzimea incomparabilă a demersului său literar; scriitorului **D. R. Popescu**: pentru marea sa literatură care, din cînd în cînd, se dăruiește și scenelor; filosofului **Anton Dumitriu**: pentru o viață închinată ideii; omului de știință **Mihai Drăgănescu**: pentru prioritățile sale în cercetarea și aprofundarea lumii; muzicianului **Gheorghe Zamfir**: pentru marea sa operă muzicală, pentru desăvîrșita strategie a cuceririi lumii prin nai; profesorului **Ștefan Bereanu**: pentru marea sa operă medicală și umanistă; profesorului **Dan Gavrilu**: pentru marea sa operă medicală și neasemuitul curaj de a repara ceea ce natura nu mai poate repara; profesorului **Mircea Olteanu**: pentru marea sa operă medicală și demiurgica strădanie de a reșeza în frunțile oamenilor bucuria lumii; doctorului **Gheorghe Neagoe**: pentru prioritățile sale pe frontul anticancer; doctorului **Octavian Udriște**: pentru descoperirile sale de epocă pe frontul anticancer; omului de

Au fost decernate Premiile Flacăra 1984

Cu bucuria de-a le fi contemporani

știință **Ana Aslan**: pentru o viață închinată omului, sănătății tuturor și României eterne; muzicienei **Cella Delavrancea**: pentru o viață închinată culturii române; gînditorului **Constantin Noica**: pentru o viață închinată gîndirii, rostirii și tăcerii românești; scriitorului **Titus Popovici**: pentru marea sa operă literară care, din cînd în cînd a făcut să renască în spațiul Carpato-Dunărean figuri de eroi români; istoricului **Vasile Arimia**: pentru importanta sa contribuție la scrierea adevăratei istorii a poporului român; istoricului **Ilie Ceaușescu**: pentru excepționala contribuție la regăsirea identității naționale a românilor prin istoria lor; istoricului **Ștefan Pascu**: pentru marea sa operă istorică; istoricului **David Prodan**: pentru marea sa operă istorică; actorului **Mitică Popescu**: pentru forța și inspirația cu care a ridicat un nume comun la rangul de nume propriu; actorului **Dem Radulescu**: pentru titlul de campion al risului; regizorului **Mircea Daneliuc**: pentru filmele sale care arată înalta competitivitate a românilor și în acest domeniu; cercetătorului **Ion Brad**: pentru ideea confirmată că a putut face din Cătina Albă o sursă de sănătate și din mărăcini materie primă pentru cununi; inginerului **Petre Buleci**: pentru că nimic nu se pierde, totul se transformă în biogaz; fizicianului **Ion Mănzatu**: pentru că a știut să redescopere peste vreme sensurile legendare ale apei vii; inginerului **Valeriu Popa**: pentru noile începuturi ale bioenergiei la români și pentru o esențială reevaluare a condiției de sănătate a omului prin apropierea de natură; sculptorului **Constantin Lucaei**: pentru fîntinile sale care izvorăsc de aici și se revărsă în eternitate; artiștilor **Gabriela și Gheorghe Adoc**: pentru că au dat întru-chipare pretutindeni pe pămîntul de azi al românilor — și cu deosebire la Iași — ideii de independență și dreptate națională; fotbalistului **Costică Ștefănescu**: pentru felul cum a jucat și a condus în teren echipa națională a României și echipa Universității Craiova; doctorului **Grigore Osipov-Sinești**: pentru tinerețea sa fără bătrînețe și gurile noastre fără parodontoză; inventatorilor **Viorel Abrudan și Gheorghe Lucaei**: pentru îndrăzneala lor de a descoperi noi tehnologii în domeniul zăcămintelor de energie; cercetătorilor **Cornel și Octav Stănășilă**: pentru efectul Stănășilă a cărui cauză sint ei înșiși; ziaristului **Florea Ceaușescu**: pentru emoționanta sa operă publicistică și umană în care n-a uitat niciodată că gazetarul scrie pentru oameni; ziaristului **Viorel Sălăgean**: pentru admirabila sa contribuție la păstrarea și împlinirea ideii de publicistică tranzitivă, revoluționară; artistului **Tudor Gheorghe**: pentru excepționala sa operă muzicală și pentru că nu tace de cînd l-a făcut muica lui; redacției **Teatru Radiofonic**: pentru că a fost și a rămas de-a lungul vremii o cale a culturii, a comunicării, un mod de a vizualiza idei; **Echipei naționale de gimnastică fete și Echipei naționale de canotaj feminin**: pentru că au arătat că România e cea mai înaltă școală de gimnastică a lumii, și pentru că prin marea număr de medalii de aur cucerite au lansat un nou slagăr în rîndul tineretului olimpiadei: **Imnul Național al României**; fotbalistului **Gheorghe Hagi**: cea mai autentică speranță a noii generații în fotbal; fotbalistului **Zsolt Mujnai**: pentru dovada că Universitatea Cluj rămîne o popină de talente adevărate și clubul fanion al Transilvaniei, indiferent în ce divizie ar juca; balerinei **Roxana Bodnariuc**: pentru cuceritoarea grație a limbajului său coregrafic; actriței **Cezara Dafinescu**: pentru farmecul aparte al prezenței sale scenice; regizorului **Alexandru Darie**: pentru îndrăzneala sa propuneri de descri-

Muzicianul Cella Delavrancea

Omul de știință Ana Aslan

frare scenică a textului dramatic; actriței **Dana Dogaru**: pentru marea sa capacitate de identificare cu personajele interpretate; arhitectea **Anca Fetrescu**, pentru inspirata descifrare a unor soluții arhitectonice; muzicianului **Claudiu Negulescu**: pentru dăruirea și competența cu care a scos la lumină frumusețea cristalină a vocii copiilor; muzicologului **Petre Brăncuși**: pentru activitatea sa de promovare a muzicii românești și pentru generozitatea cu care a sprijinit înființarea Studioului de operă pentru copii; **Editurii științifice și enciclopedice** pentru punerea în circulație a celor mai de seamă idei ale științei, istoriei și filosofiei românești; **Editurii Militare**: pentru meritele sale deosebite în educarea patriotică prin istorie și vitejie a tinerei generații.

Urmind, deci, în modul cel mai direct cu putință, indicațiile de partid, revista noastră și-a făcut un crez din afirmarea noului, a spiritului revoluționar, a valorii și competenței. Premiile revistei, cele de anul trecut și cele din acest an, nu fac decît să recunoască meritele unor oameni care, într-un domeniu sau altul de activitate, și-au adus contribuția lor pe linia luptei pentru o nouă calitate alăturîndu-se astfel, cu energie, talent, și devotament politic de înnoire a vieții în toate sectoarele ei, politică promovată vizionară de inst. secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Premiile revistei Flacăra se doresc a fi un bun prilej pentru a ne reîntîlni în anul.

Fragmente critice Poemele lui Matei Vișniec

O carte admirabilă de poeme (*Înțeleptul la ora de ceai*, C.R., 1984) publică Matei Vișniec. L-am remarcat la debut și, citindu-i ultimele versuri, constat că puterea lui de invenție lirică a sporit și gîndirea lui a devenit mai iute și mai penetrantă. Un poem din volumul recent se cheamă *Poemul care se citește pe sine*. Dacă a citi înseamnă a gîndi, titlul este exact și semnificativ, căci ceea ce se observă la lectura versurilor este, înainte de orice, gîndirea (conștiința critică) din interiorul lor. Se știe cît de mult prețuiește Valéry capacitatea poetului modern de a-și gîndi și judeca opera în chiar procesul creației.

Ca toți din generația lui, Matei Vișniec refuză retorica sublimului și refuză, de regulă, temele și mijloacele tradiționale ale poeziei. Se deosebește, totuși, de colegii săi din promoția '80 prin cîteva elemente. Este un spirit disciplinat și anti-retorică sa bine chibzuită trădează un spirit de geometru. Poemul demitizant, ironic (în tradiția lui Sorescu) are o desfășurare normală, înșelător demonstrativ. Nu

abuzează de ușurința lui de a lua lucrurile în rîspăr. Parabola este discretă și ironia nu destramă (aspect esențial!) fondul de gravitate al ideii lirice, totdeauna pregnantă la Matei Vișniec. E greu, de aceea, a-l rîndui printre fanteziști și ironiști.

Cartea de acum cuprinde trei cicluri (*Viața arhaică*, *Viața simbolică*, *Viața concretă*) cu mici și nesemnificative deosebiri între ele. Primele două poeme din *Viața arhaică* (se va vedea cit de arhaică!) reprezintă un elogiu (fals, bineînțeles) al spiritului suspicios și represiv. Este o demonstrație coerentă în interiorul unei ironii reci și ingenioase. Poetul încearcă să-și imblinzască demonii persecutori în stil prefăcut biblic, desfășurînd imaginația pe vaste cimpuri ale realului. Este o confesiune deghizată, o meditație, în fapt, despre singurătate și frică. În chearul ei sarcastic, poezia desface viziuni ample. Se produce o ciu-

(Continuare în pagina 14)

EUGEN SIMION ■

Delimitări

Bănuț-a Eminescu?...

La o sută de ani, cu puțin depășiți, de la apariția volumului de **Poesii**, faima lui Eminescu, departe de a fi în declin, crește zi cu zi, iar interesul pasionat față de atotcuprinzătoarea lui înțelegere se verifică prin numărul încreștării al cărților ce i se consacră. Astfel, o singură editură, Junimea, de la Iași, cu colecția Eminesciana se apropie de cifra de patruzeci de lucrări, stringind înțelegerea oară la o altă studii și articole din trecut, ale primilor eminescologi, precum și publicând cercetări inedite, unele chiar ale unor autori străini. Nici un alt scriitor român nu-l poate concura în această întrecere.

Față de acest fenomen extraordinar, se iese întrebarea: bănuț-a Eminescu că pe cit de contestat a fost în timpul vieții, pe atât de unanimă avea să fie recunoașterea lui postumă? Dacă, din păcate, multe mediocrități, literare și artistice, se mîngie cu iluzia compensatorie a celebrității după moarte, adevăratele valori se arată în genere mai sceptice cu privire la supraviețuirea operei lor. Eminescu era prea înțelept ca să sconteze de la viitorime mai mult decât îi dăruise prezentul. În **Scrisoarea I** își ridea cu indulgență de acea credință a bătrînilor dascăl: „De-oi muri — își zice-n sine — al meu nume o să-l poarte / Secolii din gură-n gură și l-or duce mai departe, / De a pururi, pretutindeni; în ungherul unor crieri / Și-or găsi, cu al meu nume, adăpost a mele scrieri!” Mai categoric și implicîndu-se direct, în **Scrisoarea II** răspunde la întrebarea de ce nu mai scrie, iar apoi atacă problema arzătoare a gloriei: „De ce nu voi pentru nume, pentru glorie să scriu? / Oare glorie să fie a vorbi într-un pustiu? / Azi, cînd patimilor proprii muritorii toți sunt robi / Gloria-i inchipuirea ce o mie de ne-ghiobi / Idolului lor închină, numind mare pe-un pitic / Ce-o beșică e de spumă într-un secol de nimic!”

Cam același lucru îl gădea probabil și despre secolul următor. Am citat din binecunoscutele scrisori, însă mai numeroase sînt mărturiile de neîncredere în viitor, din poeziile lui postume. În puțin răspîndite versuri din **Aducînd cîntări multime** (datată de Perpessicus cca 1874) începea cu modestie: „Aducînd cîntări multime / Și mai bune și mai rele, / Mă întreb cu îndoielă / Cine caută la ele?”

Îată ce-i cerea prezentului: „Toți acei ce-n astă lume / Vor ceva... mă lese-n pace. / Eu nu vreau nimic, nimica, / Dedit pace, pace, pace.” În final se încredința însă trecutului: „Da, la voi se-ndreaptă cartea-mi, / La voi inimă cu aripe. / Ah! lăsați ca să vă ducă / Pe-altă lume-n două clipe.”

Cartea n-a dat-o însă, deși s-a gîndit să o publice și-i găsisse titlul, **Lumină de lună**. N-a dat-o, din scrupol artistic, lăsînd neslefuite mii de versuri, mai toate admirabile, care însă nu-l satisfăceau. Astăzi sînt unii care preferă postumele antumelor, tocmai pentru caracterul lor spontan, nefinisat, confidențial.

Cam din același an, minimalizîndu-și poezia, o recomandă cu umor ca pe o marfă, în **Cum negustorii din Constantinopol**: „Dactilu-i cit, troheele sunt stampe, / Și-i diamant peonul, îndrăznețul, / Dar astăzi, cititori, eu vă vind iambe.”

În același sens, de autumilire, în sonetul postum **Oricare cap îngust**, condamîndu-l pe acela ce se crede un geniu, Eminescu își califică poezia: „Cîntarea mea, de glorie săracă.”

Asupra noțiunii de glorie, așa cum o privea cu neîncredere, este necesară o cercetare specială. Nu la palidă lumină a scepticismului, ci la aceea a relativității valorilor spirituale, poate că rezultatul final n-ar fi altul decît constatarea mutației continue. Cantonețistul bonapartist Beranger (1780—1857), inebunise nu numai Franța, al cărei prim poet îl considera însuși exigentul Goethe, dar astăzi nu mai figurează în antologii, iar istoria literară l-a redus la proporțiile cuvenite.

Însănătoșit, cîrind după apariția volumului de **Poesii**, îngrijit de Titu Maiorescu, Eminescu s-a arătat indiferent față de răsunetul lor și s-a dezinteresat cu totul de celalalte două ediții (1885 și 1888), lăsîndu-le pe seama aceluiași și nesînchisîndu-se de prea numeroasele greșeli de lecturi și de tipar. Să zicem că genialul poet nu mai era el însuși. Fie! Să nu uităm însă că și în perioada integrității sale creatoare, nu a protestat niciodată împotriva aceluiași mizerii ale publicității, nu a cerut măcar o dată inserția unei erate. Se arată așadar indiferent de soarta versurilor lui, chiar în perioada maturității spirituale, cînd nu mai consimțea să i se facă nici o intervenție în text. Era, firește, conștient de valoarea rarelor lui poezii, trimise **Convorbirilor literare**, dar nu o absolutiza. Nu se credea poetul cel mai de seamă al neamului, așa cum l-a văzut Ion Creangă într-o însemnare manuscrisă, pe o carte ce-i fusese dăruită de marele lui prieten. Nu simțea în posesia nici unui rînd, scris de mîna lui Eminescu, din care să putem deduce că gîndea despre el că ar fi, așa cum i-a spus-o lui Maiorescu, cea mai înaltă incorporare a inteligenței române. Locul întâi îl acorda lui Alexandru, „cel mai însemnat autor în românie.” (**Timbul**, 19 februarie 1880, cf. recent apărutul volum, **Opere**, XI Publicistica, Editura Academiei R.S. România, pag. 22).

Posteritatea cea dreaptă, așadar, care-l recunoaște lui Eminescu înțietatea în toate direcțiile creației, pare a dezminți însăși „legea” mutației valorilor, pe durata unui secol și poate nu numai a unui singur.

ȘERBAN CIOULESCU ■

Majorat

**Privește-mă ogîndă pe sub gene
Primele tresăriri albastre de tuș
Păpușile din colț mă privesc alene
Și-a rupt laba ursulețul de pluș.**

**Peste unghii un scîlpăt de oajă
Să nu plîngi bătrîne arlechin
Azi sint solistă, tu, stai în lojă
Să vin să te mîngie puțin?**

**Acum te salut maturitate
Pantofii cu toc înalt, o, ce cadou
Păpușile mă privesc bosumflate
Cîțiva pași mă rotesc, pași de tangou.**

IRINA DIMITRIU ■

**Să le acordăm
circumstanțe
atenuante?...**

Acordați circumstanțe atenuante? (regia — **Lucian Bratu**) aduce pe ecran o situație de toată ziua (de muncă, adică), dar cu implicații-limită: un mare combinat — un accident de muncă. Apoi o victimă și niște vinovați în a căror depistare se angajează nu numai justiția și procuratura, ci și scenariul semnat de **Simion Pail** și **Radu Gurău**.

Filmul lui Lucian Bratu se străduiește să recompună datele problemei cit mai aproape de calificativul „ca în viață”. Rezultatul e destul de tern, de o aproape obositoare verosimilitate. Dacă un film ca acela al Malvinei Urșianu — **O lumină la etajul zece** — dezbate cu reală pătrundere psihologică condiția demnității, filmul lui L. Bratu și-a propus, pe cit se pare, să illustreze drumul către condiția demnității. Tinărul inginer Andrei Damian (interpretat de **Gheorghe Dănilă**) traversează filmul cu o mască enigmatică, vîndînd o aprigă luptă cu sine, al cărei obiect rămîne obscur pînă în final.

Acordați circumstanțe atenuante? încearcă să ipostazieze toate „circumstanțele” vieții lui Andrei Damian: o logodnică (**Marioara Sterian**) care crede în nevinovăția lui, care așteaptă o meritată ferice în doi; un tată cu principii juste, dar rigide; cîteva prietenii amenințate de invinuirea ce i se aduce tinărului; un foarte bun renume în întreprindere, etc. Numai că personajele rămîn schițe sumare, siluete menite să populeze spațiul unei delibărări, chiar dacă adesea interpretii se străduiesc să le confere o consistență pe care, de fapt, nu o au la nivelul scenariului (judecatorul **Atanasiu — Cornel Revent**, Ciosu — **Ion Siminie**, directorul combinatului — **Ion Fiscuteanu**, avocatul — **Eugen Popescu**, Lenuş — **Diana Gheorghian** ș. a.). Pentru că firele acțiunii nu se string într-un mod convingător, destinul lui Andrei Damian rămîne o „compoziție”, plauzibilă, dar nu mai puțin schematică.

Filmul se putea salva printr-o mai evidentă placare a subiectului pe schema filmului-anchetă, rețetă care asigură, de regulă, tensiunea necesară. Îată însă că nici la acest punct nu se reuşește prea mult. Spectatorului i se întind capcane stingace, mai multe piste false, nici una însă destul de convingătoare ca să acapareze încrederea. Regula romanului polițist (de multe ori prin ea singură ținînd în piciorare filme de duzină) e astfel nesocotită. Desfășurarea filmului lasă tot timpul senzația că „e altceva la mijloc” și, ceea ce e regretabil, această senzație nu dispăre nici la sfîrșit, odată cu mărturisirea lui Andrei. Totul e făcut, construit ca o pildă și atît.

Gheorghe Dănilă are parte aici de un rol cel puțin nepotrivit, în care în afară de un suris amar-misterios nu prea are ce pune. Partitura Marioarei Sterian, deși nu mai întinșă, e totuși mai generoasă și destul de bine exploatată de interpretă. Uimitoare e însă neglijența dicteții lui Ion Fiscuteanu, din ale căruia vorbe se înțeleg doar frînturi. **Valentin Urtescu** face din momentul audierii „inculpatului” Paraschiv singurul moment meritos din acest film.

Să le acordăm circumstanțe atenuante realizatorilor (să mai nu-

mim aici, alături de regie și scenariu, imaginea: **Liviu Pojoni**, muzica: **Marius Teicu**)? Filmul nu o cere (vorba lui Andrei). Și nici nu e cazul. Dealțul, jocul de cuvinte, oricît de ispititor, nu e decît o șarjă amicală. Nu rămîne decît regretul în fața unor opțiuni nedumeritoare: a excelentului regizor **Lucian Bratu** pentru această formă a acestui scenariu (pe care s-ar mai fi putut lucra, eventual), a unui admirabil regizor (**L. Bratu**) pentru soluțiile cele mai la îndemînă, a unui foarte bun regizor (**L. B.**) pentru...

TANIA RADU ■

Două expoziții

Cele două săli ale galeriei **Simeza** găzduiesc două interesante expoziții, amîndouă aparținînd unor artiști ce s-au făcut remarcă prin ingeniozitatea și aplombul manifestate în realizarea unor ample tapiserii și decorații parietale. Atît **Violeta Mihăiescu**, cit și **Vintilă Mihăiescu**, căci despre expozițiile acestor doi soți este vorba, au probat, într-un timp relativ scurt, virtuțile graficii, cu precădere, dar și ale picturii de șevalet, într-un domeniu pe care l-am numi al imprimeului decorativ, al liniei și-al culorii integrate într-un material textil. Din acest punct de vedere, cele două expoziții par a fi proiectele unor viitoare tapiserii, imprimeuri, mozaicuri etc., lucrări ce intră în categoria din ce în ce mai largă a artelor decorative. Dar, lecturate numai din acest unghi, am minimaliza strădania de-acum, din clipa de față, a acestor artiști plastici. Cele două expoziții sînt, totodată, mărturisirea de sine, vibrantă și fremătătoare, autentică prin însuși mesajul ei, dezvăluirea unui mod aparte de-a trăi, prin artă, miracolul perpetuu al lumii inconjurătoare. **Violeta Mihăiescu** se-arată a fi fascinată de explozia culorilor, a luminii, de-acorduri grafice diafane, sau, dimpotrivă, de neprevăzute ruperi de ritm, de căderi sau înălțări abrupte. Ne-aflăm parcă în fața unui dans prelung, domol, cu moliciuni de mătase abia adînd în boarea blîndă a zefirului, sau, cantonîndu-ne în aceeași viziune coregrafică, în fața unui dans energic, sălbatic, parcă păgîn, cu dealuri și păduri în prăbușire, cu ceruri involburate de vînturi năprasnice. Se transmite astfel o stare de continuă mișcare, de continuă devenire. **Violeta Mihăiescu** mărturisindu-și deci bucuria și frenezia de-a fi văzut și de-a fi trăit clipa în care natura însăși ni se arată în maiestuoasa sa alcătuire. Mai elaborat, mai distant față de sine, ceea ce nu înseamnă lipsă de căldură sau de emoție, **Vintilă Mihăiescu** minuieste cu dexteritate și eleganță instrumentele și limbajul graficii de șevalet, ipostază pe care, se vede treaba, a hrănit-o nu neapărat în secret, cit mai ales cu credință și fervoare, în paralel cu alte manifestări (tapiserie, mozaic etc.), ale artei sale. Studiile sale de anatomie vor să treacă dincolo de înțelegerea sumară și superficială cu care ni se dezvăluie, la prima vedere, o statuie evestră, de exemplu, sau, pur și simplu, corpul uman. Intrucîtva mecanicistă și supertehnicizată, anatomia propusă de **Vintilă Mihăiescu** are darul de-a incita, atît prin insolitul imaginației, cit și prin ineditul asociațiilor plastice. O sumedenie de birghii, șuruburi, roți dințate, curele de transmisie și multe alte asemenea elemente

tehnice instaurează ideea că o statuie ar fi o mașină în continuă și secretă mișcare. Aceeași senzație și-n fața studiilor de anatomie umană, al căror interior este întrutotul asemănător unui ceasornic căruia i-au fost îndepărtate capacele. Din cînd în cînd, acestor desene, de-o execuție fermă și rafinată, li se adaugă o notă de mister, de adîncă și nedefinită tulburare în fața corpului uman văzut de dinlăuntru său, și-n astfel de clipe, cînd graficianul este dominat nu de viziunea sa, strict tehnică, ci și de-un anumit sentiment al acestei viziuni, credem că **Vintilă Mihăiescu** se depășește pe sine, sau, mai exact spus, se exprimă pe sine în sensul cel mai adînc, cel mai adevărat.

Un dramaturg

Andi Andrieș a debutat ca poet în 1959, cu volumul **Ureus**, dar, în același an și-n anii imediat următori, a trecut, ca să zicem așa, în tabăra dramaturgilor. În numai 10 ani au văzut lumina rampei nouă piese, **Postul de pe strada Rares**, **Mina de oțel**, **Vecinii soarelui**, **Oaspetele fără nume**, **Grădina cu trandafiri**, **Instanța de gramină**, **În apropierea momentului**, **Nesfîrșite străluciri**, **Duet**. Două din aceste piese, **Grădina cu trandafiri** și **Duet**, vor figura și în volumul **Interludiu**, o culegere de teatru apărută în 1973. Teatrul său s-a ambiționat a fi, și în bună măsură a reușit, o radiografie a universului juvenil, cu precădere, și, totodată, o incitantă dezbateră asupra veșnicului conflict între generații, conflict în care fiecare vîrstă își are adevărurile și erorile sale. În **Verbul galben**, de exemplu, piesă într-un act, cuprînsă-n **Interludiu**, un fel de manifest sau pamflet împotriva limbajului și comportamentului absurd, **AB ABS**, personajul principal, un tinerel, un fel de scriitoras, totalmente dominat de-un sistem de pseudogîndire eminamente absurdă, caută cu infrigurare un... verb galben. Supravegheat și slujit de mama sa la modul în care o femeie îngrijește un copil mic și total anapoda, **AB ABS** o va teroriza cu mofturile sale întrutotul tembele, cu halucinantele sale descoperiri absurde, cu „chinurile” creației sale. Mama, compătîmîndu-l, dar și iubîndu-l, ca orice mamă, va sfîrși prin a se integra acestui straniu joc lipsit de orice noimă, drept pentru care, la un moment dat, pentru a-l inspira pe fiul ei, își va schimba chiar și vîrsta. Chiar dacă replicile, abile și științifice, vor sfîrși, fără doar și poate, hazul sau surîsul subțire, debusolarea lui **AB ABS** este, totuși, de natură tragică, adevăratul esatodai ce sustine subiectul piesei constituîndu-se într-un conflict fără ieșire, fără rezolvare, autorul pendulînd între sarcasm și compătîmire. Aceeași atitudine o va ilustra scriitorul și în **Destinul, vioara a doua**, o altă piesă, un monolog, cuprîns în același volum, **Interludiu**, unde un violonist care n-a făcut de-a lungul vieții lui nimic altceva decît a cîntat, la locul lui, în orchestră, se deconspiră cu lumea sa dezamăgită, neimplinită, lipsită de o valoare în sine. Răspunzînd întrebării „V-ai întrebă vreodată cine sînt eu?”, violonistul va sfîrși prin a se întreba „Dar spuneți-mi, aveți nevoie de mine?”. Reușitele de pînă acum ale acestui recunoscut dramaturg ne îndrituiesc să-l așteptăm cu noi piese a căror deschidere spre problematica lumii contemporane să sporească mereu.

VICTOR NIȚA ■

CAP LIMPEDE

● **Cum e corect?** Pentru că a scris „Mierea își aducea aminte ceva” un cunoscut poet a fost admonestat de **Săptămîna** (nr. 52/1984), care crede că trebuia scris „Mierea își aducea aminte de ceva”. Cu alte cuvinte, prestigioasa revistă consideră că locuțiunea verbală „a-și aduce aminte” are caracter exclusiv intransitiv. Cum stau, în realitate, lucrurile?

Este adevărat, în unele cazuri expresia „a-și aduce aminte” (care este sinonimă cu verbal „a-și aminti”) se construiește cu prepoziția de: „Și dacă norii deși se duc / De iese-n lucrul luna, / E ca aminte să-mi aduc / De tine-ntotdeauna”. Se pot da numeroase alte exemple. În același timp însă, „a-și aduce aminte” se construiește cu acuzativul fără prepoziție, deci are caracter tranzitiv. Îată cîteva atestări: „Aduce-

ți-vă aminte cit pot la-erimile” (**Varlaam**); „Adu-le aminte să se supuie” (**Biblia de la București**); „Ți-aduci aminte cum pe-atunci... Te ridiceam de subsuori” (**Eminescu**); „Stau citeodată și-mi aduc aminte ce vremi și ce oameni mai erau în părțile noastre” (**Creangă**). La fel se întîmplă și cu sinonimul „a-și aminti”: „Îmblă parcă amintîndu-și vreun cîntec, alintată”: „Spre a-ți aminti trecutele petreceri / Condeiu-n mină tu mi-l pui cu sila” (**Eminescu**).

Este, prin urmare, limpede că poetul nu a greșit scriînd „Mierea își aducea aminte ceva”. Mai trebuie adăugat că în secolul nostru tendința spre tranzitivitate, în defavoarea construcției cu de, a fost foarte puternică și, ca urmare, dicționarele explicative apărute în ultimele decenii au înregistrat doar caracterul tranzitiv al verbului respectiv

și al locuțiunii lui. (**Ion D. Gola**)

● **Memoria nu arde în foc.** Sub acest titlu, gazeta vilceană „**Orizont**” a publicat, pe parcursul a 25 de numere, un emoționant serial cuprinzînd amintirile **Elisabetei Mandel** din Rm. Vilcea, una dintre puținii supraviețuitori ai **Auschwitzului**. Mărturiile despre cumplita „uzină a morții”, culese și comentate de doi talentați reporteri, **Ioan Barbu** și **Gheorghe Smeoreanu**, sînt o impresionantă demonstrație a forței omului — a umanității — de a rezista oricăror încercări, chiar și celor supreme, impunînd primul vietii, al rațiunii și al luminii asupra forțelor întunericului. Serialul lui I. Barbu și Gh. Smeoreanu e un model de scriere reportericească — sobră, fără patetism exterior, dar cu o forță de sugestie deosebit de vie. Pe cînd stringerea celor 25 de episoade între copertele unei

cărți? La 40 de ani de la încheierea războiului — implicat a grozăviilor lagărelor fasciste de exterminare în masă — o astfel de carte s-ar constitui într-un tuburător și necesar memento. (**I. Purcaru**)

● **Spectacole la Operă.** Un **Recital de lieder**, arti și duce din opere celebre prezintă Opera Română din București luni 14 ianuarie (ora 18). Își dau concursul cîntăreți de frunte ai primei scene lirice ● **Aida** — marti 15 ianuarie la ora 18. Sub bagheta lui **Constantin Petrovici**, rolurile principale vor fi interpretate de **Lucia Țibuleac**, **Adina Iurașcu**, **Nicolae Urziceanu**. **Constantin Ene** debutează în **Radames**, **Marcel Roșca** — în **Ramfis**. ● **Rolul Carmen** din opera omonimă a lui **Bizet** (miercuri 16 ianuarie, ora 18) va fi susținut de **Mihaela Agachi**, **Victoria Bezetti** va cînta în **Micaela**, **Anatol**

Iubirea de frumos

Craiova

Biblioteca județeană din Craiova m-a invitat la o întâlnire cu cadrele didactice și cenacurile liceelor din oraș prin profesorul dr. Tudor Nedelcea mare cunosător de carte veche românească în care și-a luat și doctoratul ca specialist.

Abia venit din Transilvania schimbarea de public m-a pus în fața sufletului oltenesc brusc și mă grăbesc să-i spun două vorbe.

I-am văzut și pe studenții Facultății de filologie cu care am avut o întâlnire pe texte din Poezia Bizantină un Imn al lui Roman Melodul și un text din Heidegger prin bunăvoința criticului și istoricului literar Eugen Negrici actualul decan al Facultății.

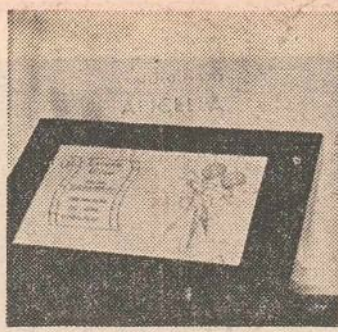
Ei te privesc mai detașat, dacă nu cu un oarecare scepticism cel puțin critic și așteptând să-ți spui ultimul cuvânt. Nu se știu disimulații pun întrebări necruțătoare sincere și drepte și trebuie să răspunzi fără ocol și cu aceeași rânduială a inimii.

Poate trebuie să șapi mai adinc în sufletul lor după cerul lacrimii ei și-au tot ascuns sufletul și trebuie să dai mai întâi de steapă stincă să te strădui să forezi în adâncuri după apa vie, dar în sfârșit răsplata unei astfel de trude este de fiecare dată prinos.

Și oltenii sunt la fel de copii ca și Eminescu și Lancremăul lui Blaga vin din aceeași matcă ancestrală a poporului român pironită în ființa Logosului intrupat în istorie.

Sufletul românesc în trei invenții slăvită fie-i bunătatea și omenia!

IOAN ALEXANDRU

nă) reprezintă cu atât mai mult o superbă demonstrație valorică a celor doi tineri cineaști români, a cinematografilor noastre contemporane în genere.

Constantin Vaeni și Tora Vasilescu ne-au vizitat, luni, la redacție. Acum, după ce „șocol” inițial s-a risipit — cind bucuria lor firească, cind la fel de firească lor mîndrie pentru trofeele aduse țării, s-au așezat într-o matcă stabilă, spicim numai citeva dintre impresiile avute la festival și pe care ni le-au comunicat simplu, și colorat în același timp, cu satisfacție dar și cu simț critic:

C.V.: „Se prezentau circa 5 filme zilnic, iar după fiecare proiecție aveau loc discuții cu publicul. O atmosferă de lucru într-adevăr deosebit de interesantă...”

T.V.: „Încă un aspect, oarecum inedit: festivitatea de premiere s-a făcut la mijlocul festivalului, mai exact în a cincea zi...”

C.V.: „...ceea ce nu a diminuat cu nimic participarea la restul proiecțiilor și discuțiilor respective. Ca să fiu sincer, speranțele mele erau minime, mă așteptam, hai să zicem, la o mențiune... Asta poate și pentru faptul că fusesem neplăcut surprins de starea tehnică a copiei noastre „de festival” la IMPOSIBILĂ IUBIRE, copie sub orice critică... Nu pricep de ce nu vrem să înțelegem că este foarte importantă haina în care îmbrăcăm prezența țării noastre într-o competiție cinematografică de anvergură... Nu vreau să supăr pe nimeni cu asta, dar este un adevăr: ațișele filmului nostru au sosit la Avellino... odată cu noi!? Dar, în sfârșit... principalul e că am reușit!”

T.V.: „Ce pot să spun? ... De abia cind am ajuns pe scenă, pe podiumul de premiere, mi-am dat seama că de mult îmi dorisem premiul ăsta! ... M-am trezit apoi cu un straniu sentiment de avaricie: vroiam să-mi recuperez cit mai repede acest premiu, care circula din mină în mină!”

C.V.: „Atît Tora cit și eu am simțit permanent atenția organizatorilor festivalului, simpatia lor deschisă pentru faptul că sintem români... ne-a încălzit acest lucru. Și, repet, imediat după sosirea acasă, primul telefon l-am dat revistei Flacăra — pentru că primul premiu acordat IMPOSIBILEI IUBIRI a venit din partea acesteia — a fost dat, ca să zic așa, cu mină și inimă bune! ... Îi doresc același lucru, astăzi, lui Mircea Danieliuc, premiantul din acest an al revistei.”

Începem aceste note, adăugînd că dacă socotim că premiul pentru cel mai bun film străin obținut de Constantin Vaeni a fost acordat într-un festival ce se situează imediat sub cotele Mostrei de la Veneția, și că Tora Vasilescu a obținut un premiu de interpretare al cărui corespondent masculin a fost atribuit lui Marcello Mastroianni — realizăm odată mai mult meritul celor doi tineri români în afirmarea valorică a cinematografilor naționale, în deschiderea ei, în continuare, către lume.

HORIA PATRAȘCU

Două premii de aur la Avellino

Cu numai citeva zile înainte de sfîrșitul anului care a trecut — în preajma Revelionului, cu alte cuvinte — la secretariatul revistei „Flacăra” s-a primit, seara tirziu, un telefon; la capătul firului se afla regizorul Constantin Vaeni, atunci chiar sosit din Italia, și care ținea cu tot dinadinsul ca redacția noastră să afle prima o știre anume; vocea îi era gîtuită de emoție:

„LA CEA DE A 21-A EDIȚIE A FESTIVALULUI FILMULUI NEO-REALIST DE AVANGARDA „LA CENO D'ORO” (care s-a desfășurat între 12—18 decembrie la AVELLINO), filmul românesc IMPOSIBILĂ IUBIRE a cîștigat DOUĂ PREMII DE AUR!”

...Fondatorul Festivalului de la Avellino a fost regretatul Pier Paolo Pasolini. Actuala ediție — cea de a 24-a — s-a desfășurat pe trei secțiuni: cea a țării gazdă, cea

internațională și cea a filmului pentru copii și tineret (ultima incluzînd și filmul de animație). Au participat 15 țări, filmele din concurs fiind supuse judecării unui juriu format, printre alții, din Carlo Lizzani (președinte „en titre”), Cesare Zavattini (președinte de onoare), Giuliano Montaldo, și alții. Directorii festivalului — festival ce e considerat a fi o paralelă mai specială a Festivalului de la Veneția: Camillo Marino și Giacomo D'Onofrio.

Însăși titulatura festivalului — închinat filmelor neorealiste de avangardă — explică în bună măsură seriozitatea, competitivitatea întâlnirii cinematografice de la Avellino: accentul s-a pus pe problemele stringente ale actualității, s-au avut în vedere filme cu conflicte pregnante, limpezi, s-a scos în evidență realismul pur al concepției cinematografice, al manierei de interpretare. Cele două premii de aur obținute de „IMPOSIBILĂ IUBIRE” în acest context (Constantin Vaeni: medalia de aur pentru cel mai bun film, și Tora Vasilescu: medalia de aur pentru cea mai bună interpretare femini-

Covali — Don José, Dan Zancu — Escamillo. Dirijează Carol Litvin. ● În matineu (ora 11), joi 17 ianuarie, opera pentru copii Micul coșar de B. Britten. Sub conducerea muzicală a lui Claudiu Negulescu, Sam, coșarul cel mic va fi micuțul Laurențiu Moise, Britten — Ion Caramitru, Rowan — Cornelia Angelescu, Miss Baggott — Adina Iurașcu, Bob și Tom — Ștefan Teodorescu, Clem și Alfred — Cristian Mihăilescu. În fine, eleva Anca Sigartau — Juliett. ● Tot joi 17 ianuarie, la ora 18, Rigoletto cu Florin Georgescu (Ducele), Emil Iurașcu (Rigoletto), Silvia Voinea (Gilda), Pompei Hărășteanu (Sparafucile), Corina Circa (Madalena), Dan Zancu (Monte-rone). Dirijează Constantin Petrovici. ● Al doilea, spectacol de Othello cu Ludovic Spiess, Cornelia Pop, Vasile Martinoiu și Florin Diacones-

cu, în direcția muzicală a lui Cornel Trăilescu, vineri 18 ianuarie (ora 18). ● Simbătă 19 ianuarie (ora 18). ● Tosca. Mariana Stoica va deține rolul titular, Cavaradossi va fi Constantin Ene, Scarpia — Nicolae Urziceanu, Sacristanul — Marcel Rosca. Va dirija Cornel Trăilescu. ● În matineul de duminică 20 ianuarie, la ora 11, spectacolul coupé de balet compus din Demoazela Măriuța de Mihail Joră și Carmen de Bizet-Scerdin. Primul balet va avea ca dirijor pe Lucian Anca. În distribuția spectacolului notăm pe Anne Marie Vretos, Mihail Babușka, Adrian Gheorghiu, Daniela Constantinoiu, Ioan Tugearu, Florin Brîndușă. ● Duminică seara, la ora 18, Ernani, de Verdi. Principalii interpreți sint Anatol Covali (Ernani), Eduard Tumageanian (Don Carlos), Pompei Hărășteanu (De Silva), Monica Teodores-

cu (Elvira). La pupitru Constantin Petrovici. ● Supliment. Revista Familia și-a întregit în ultima vreme aparițiile cu un interesant supliment literar, intitulat Maramureș, din care au apărut deja două numere (septembrie și decembrie 1984). Într-o frumoasă tableță — program din primul număr, scriitorul Augustin Buzura definește țara din nord ca pe un „sentiment complicat, un mod de a simți, trăi și crede”. Din primul număr al suplimentului băimărean, semnalăm un frumos interviu cu poetul Ion Iuga, semnat de Augustin Cozmuța. Autorul Tăcerilor neprimite își mărturisește apartenența definitivă, profundă, la spațiul spiritual al Maramureșului: „Pe Dimbovița caut streșinile am nevoie de pădure și înalte și mi le închipui orizonturi montane, eu dea, de aceea duc Maramureșul cu mine, în

memoria mea — sate, oameni, case, ritualuri și străvechi cintece constituie o bibliotecă ambulantă. Un inteligent eseu despre proza lui Mircea Eliade publică Diana Adamek, dînd astfel plus de seriozitate și aplicație revistei, Poezie românească — patru poeme de Ioan Moldovan — și poezie universală (Baudelaire, Jean Moréas, Anna de Noailles, Francis Carco), în traducerea lui G. Georgescu, proză (Ștefan Jurec), comentarii și informații culturale. Păstrînd aceeași structură echilibrată, cel de al doilea număr acordă un spațiu ceva mai mare esului critic — Petronella Pantîș scrie despre Drumul la zid, de Nicolae Breban, iar Augustin Cozmuța și Diana Adamek recenzează cele două volume ale lui Ioan Burnar și, respectiv, volumul de debut în proză al lui Dan Grădinaru. (Tania Radu).

Cronica literară

Fantasticul eminescian

N-am auzit sau văzut pe cineva să facă vreun caz de critica lui Nicolae Ciobanu care, de o vreme, publică prin reviste și apoi în volum un fel de studii mimînd escul asupra unor probleme tratate și nu de oricine, ci de mari autorități. Sub un titlu care nu corespunde conținutului cărții, **Eminescu — Structurile fantasticului narativ**, Nicolae Ciobanu ne oferă în colecția „Eminesciana” (Junimea, 1984) o lucrare destul de modestă, mai jos de nivelul studiului de acum două decenii al lui Eugen Simion, **Proza lui Eminescu**.

Titlul este într-adevăr înșelător, lucrarea lui Nicolae Ciobanu n-are nimic de a face cu analizele structurale, nici măcar, după cum singur spune într-un loc, cu sim-taxa interioară a materiei, se reduce doar la depistarea unde există și de foarte multe ori unde nu există a ceea ce înțelege el că este fantasticul în proza literară a lui Eminescu.

Este posibilă o estetică a fantasticului eminescian? Nicolae Ciobanu încearcă s-o extragă din basmul **Făt-Frumos din lacrimă** și fragmentul **Archaeus**, Mircea Eliade susținea în 1939 că o bună parte din produsele folclorice își au obirșia în degradarea unei teorii (simbol, mit, magie) arhaice. De obicei scriitorii cultii resuscită în basm sensurile originare, pierdute, făcînd să trăiască, după zănzele ei, o lume ce părea de mult apusă. Eminescu va fi fost înruiat, dar Nicolae Ciobanu nu face trimiterea, de Schopenhauer și a sa **Versuch über Geistesseh**, unde basmul e definit ca o răsfîngere a somnului în starea de veghe, ceea ce motivează recursul atît de des al poetului la realitatea visului, la spațiul oniric. Cu atît mai mult, cu cit în **Archaeus** Eminescu vorbește, pornînd tot din Schopenhauer, de vis ca posibilitate unică de eliberare din determinările de timp și loc. Aceasta fiind estetica, nu vedem totuși mai clar care e morfologia și care sint funcțiile fantasticului la Eminescu. Este necesar să analizăm romanul **Geniu pustiu** numai pentru a găsi citeva „intruziuni ale visului fantastic”? Dealtfel ni se spune că miraculosul vis în care Toma Nour copil adoarme la mormintul mamei sale provine din „ciclul apocrifelor (seria **Adormirea Maicii Domnului**), intens răspîndite și prin intermediul **Minceilor**”. N. Cartoajan, citat aici, nu putea să facă o astfel de confuzie între scrierile apocrife, necanonice și cele de slujbă, oficiale, precum miniele.

Există fantastic în **Cezara**, **Iconostas** și **fragmentarium**, **Toma Nour** în ghefurile siberiene? În **Geniu pustiu** erau doar o predispoziție a lui Toma Nour pentru „visarea fantasticizantă”, o „viziune fantasticizantă” a autorului la un moment dat și citeva proiecții ale aceluiași „descriptive oniric-fantasticizante”. În fragmentul **Moartea Cezarei** Eminescu însuși vorbește de „fantasticitatea luminei de fulger”. Fulgerul nefiind în genere fantastic, cuvîntul fantasticitate e metaforic, înseamnă ca și, asemenea fantasticului, dar nu chiar fantastic. Așa e interpretat și de Nicolae Ciobanu care face din el un titlu de capitol în lucrarea sa: **Aura fantasticității romantice**, folosindu-l în numeroase contexte. Avem deci o „fantasticitate romantică” în timpul revoluției din 1848 în Ardeal, viziuni de o „fantasticitate grotescă” ale eroului Toma Nour, în fine „fantasticitatea medievalizant-romantică” a portretului uman în **Cezara**.

„Fantasticul, scrie Adrian Marino în **Dictionar de idei literare**, nu constituie o calitate a obiectelor, ci doar a raporturilor dintre obiecte”. Prin urmare fantasticul e greu sesizabil „pe cuprinsul momentelor a căror fabulozitate se bazează pe resorturile oferite de elementul miraculos” în **Făt-Frumos din lacrimă**, nu se găsește în „fastuozitatea exotico-arheologică a peisajului deja cunoscut din poemul **Egiptul**”, nu trebuie confundat cu fenomenul de „impurificare a miraculozității folclorice”, nici cu efectele de „spectaculozitate” a unor imagini sumbre, a unor evocări epice, a unor trasee narative sau a unor comportări demonice. Mai simplu s-ar fi putut spune: fabulosul, fastuosul, miraculosul, spectaculosul nu sint identice cu fantasticul, pot lăsa doar impresia... fantasticității.

Nicolae Ciobanu pare a avea idee de filozofia din **Sărmanul Dionis** (nu luare în ușor a teoriei apriorității kantiene a formelor intuitive, ci înțelegerea schopenhaueriană a timpului și spațiului, ca modalități ale substanței, compusă dintr-un număr de arcehi, modele eterne, umbre ale individului fizic, de a se regenera veșnic, modalități de care nu ne putem elibera decît în vis, cînd redevenim arcehi, părți ale unui tot existent în substanța veșnică simultan în baza unei armonii prestabilite), dar crede că G. Călinescu greșea negînd caracterul ei de navelă fantastică. De fapt Călinescu nu neagă fantasticul navelii lui Eminescu, susține doar că pentru a fi una în felul lui Poe sau Hoffmann „ar trebui să aibă un cifru care să se deslege pînă la fine”, în vreme ce **Sărmanul Dionis** „n-are arceane, ci rămîne enigmă de la început pînă la sfîrșit”. „Numai tonul în genere al navelii, zice altă dată Călinescu, e acela al povestirilor lui Edgar Poe și al lui Hoffmann”, cit despre materia povestirii ea aparține în **Sărmanul Dionis** poeziei. Așa stînd lucrurile, încercarea de a dezlega rațional simbolul duce la absurditate, fiindcă poemul nu e tratat pas cu pas a ideii, ci absorbirea, sublimarea ei”. Ambiguitatea dintre vis și realitate, imposibilitatea practică de a disocia net logica poetică-filosofică de logica narativ enigmatică definește, recunoaște și Nicolae Ciobanu, „tehnica fantasticului eminescian”.

În ultima vreme s-a susținut că sub titlul **Aur, mîrire și amor** Eminescu intenționa să scrie un roman pe tema metempsihozei și a veșniciei formelor universului preparate de două texte postume **Archaeus** și **Umbra mea** și care ar fi cuprins în continuare cele două nuvele publicate de G. Călinescu sub titlul **Avatarii faraonului Tlă**, **Istoria unei lacrimi**, **Fragment**, **bucata Aur**, **mîrire și amor**, **Moș Iosif**, **La curtea eonului Vasile Creangă**, **Falsificatorii de bani**, posibil **Iconostas** și **Fragmentarium**, **Visul unei nopți de iarnă** și **Moartea lui Ioan Vestimie**. Desigur nu toate aceste nuvele ar fi avut sau au, așa cum au rămas, caracter fantastic. Cu ultima, Nicolae Ciobanu crede că ne îndreptăm spre o nouă vîrstă a fantasticului pe care însă Călinescu o identifică în poezia lui Edgar Poe **A dream within a dream**: „Visătorul care a visat că e mort, se întoarce acasă, se culcă și printr-un concentrism nu rar în onirică, visează că visează”. Nuvela e neterminată, ceea ce înseamnă că Eminescu mai medita la incorporarea ei în **Aur, mîrire și amor**.

Stilul de idel al lui Nicolae Ciobanu lasă adesea de dorit. În loc de ideafie prin substantivizarea unui adjectiv care înseamnă referitor la idei, iar din substantivul **metempsihoză** scoate adjectivul **metempsihotic**, o dată și **metapsihotic** („intruchipări metapsihotice ale faraonului”).

AL. PRU

CAP LIMPEDE

O ecluzare este un spectacol. Marea se deschide în fața navei care mai păstrează încă nostalgia Dunării

1965 — 1985: FIȘE PENTRU ENCICLOPEDIA UNEI EPOCI EROICE

Viața la **ECLUZĂ**

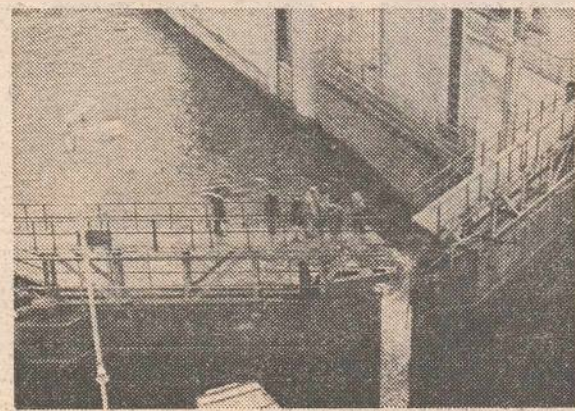
În acest an, ale cărui sărbători sînt dominate de cea a împlinirii a două decenii de cînd la cirna destinului național se află marele om politic, patriot și revoluționar din aleasa stirpe a cîitorilor de istorie ai României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, inaugurăm acest ciclu de fotoreportaje, mărturie a glorioasei noastre vremi cu un obiectiv generator de nouă geografie economică și umană.

Ecluza Agigea este punctul de legătură cu marea al celei mai reprezentative dintre realizările poporului nostru, în anii socializmului, Canalul Dunăre-Marea Neagră. Noua cale de navigație, ce a schimbat geografia țării, situîndu-se, totodată, printre cele mai mari lucrări de pe continent, împlinind o dorință de veacuri a românilor, a apărut pe harta României socialiste sub permanenta și neostenită îndrumare a cîitorului său, președintele Nicolae Ceaușescu.

Ecluza Agigea, sora geamănă a celei de la Cernavodă, de la celălalt capăt al canalului, are ca dată de naștere ziua de 26 mai 1984, orele 12,45, cînd, prin poarta sa a trecut, spre mare, primul convoi de nave. Ea este, ca și sora ei, o realizare de prestigiu a proiectanților și constructorilor români, ce i-au asigurat cele mai avansate performanțe de funcționalitate. Mărimea sasurilor este de 310 m, lățimea de 25 m, permițînd trecerea, la o ecluzare, a unor convoaie de cite 6 barje de 3000 t fiecare. Pe canal se pot înscrie și nave maritime de pînă la 5000 tdw, avînd pescajul maxim de 5,5 m.

Dirijarea tuturor operațiunilor se face din două camere de comandă aflate în turnul de control în care monitoarele de televiziune aduc imagini culese de camerele de luat vederi montate pe tot parcursul canalului. Aici, în turn, se ține legătura permanentă cu pilotul.

O ecluzare este un spectacol, despre care șeful de tură, Ion Caloian, obișnuit deja cu munca sa, ne spunea că nu se mai satură și pe care îl așteaptă de fiecare dată cu aceeași plăcere. Peste puțin timp, cînd și portul Constanța-Sud va fi construit, operatorii de la ecluza Agigea vor avea cu adevărat și mai multe bucurii. Pînă atunci, constructorii unei lucrări nevăzute, de anvergură, continuă să răscolească fundul mării pentru ca vasele să se poată apropia de țărîm, într-unul dintre viitoarele mari porturi ale lumii, Constanța-Sud.

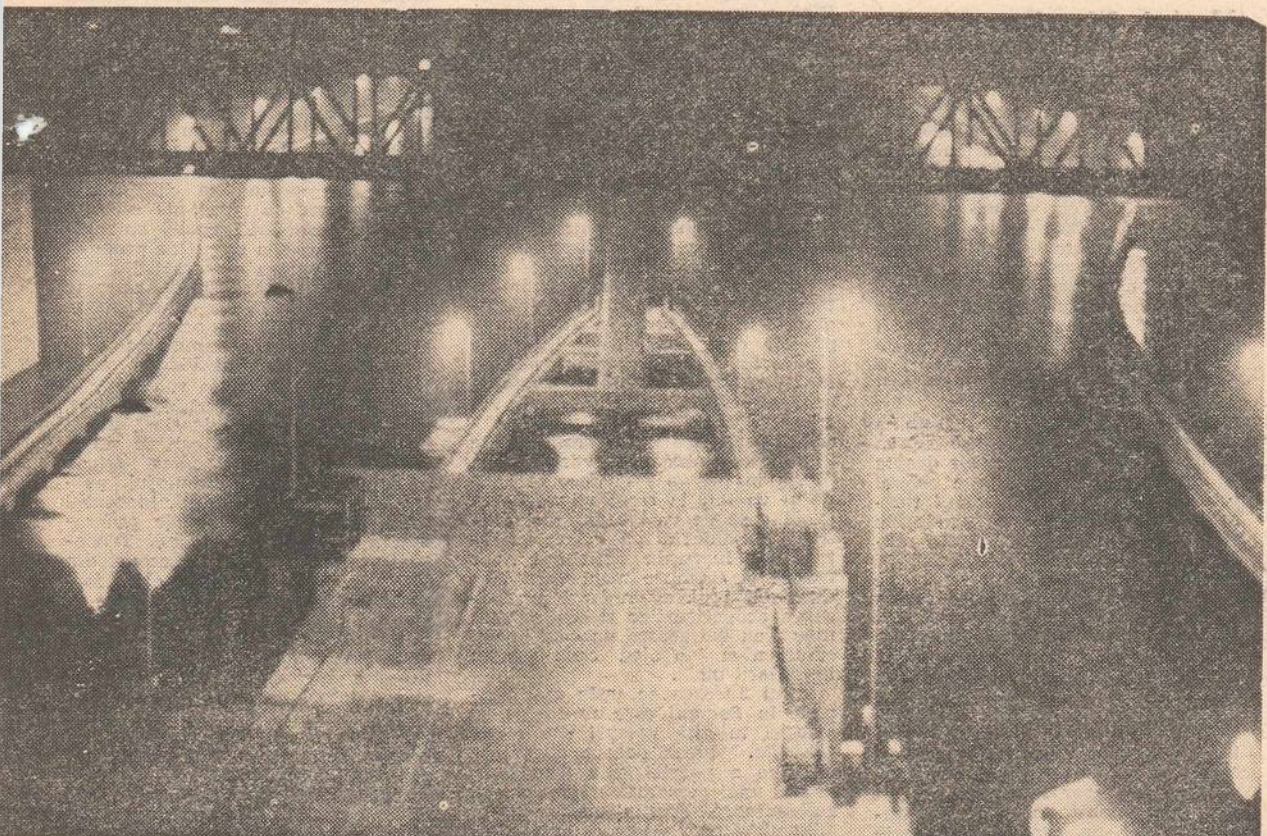

Fotoreportaj de VICTOR RĂDULESCU

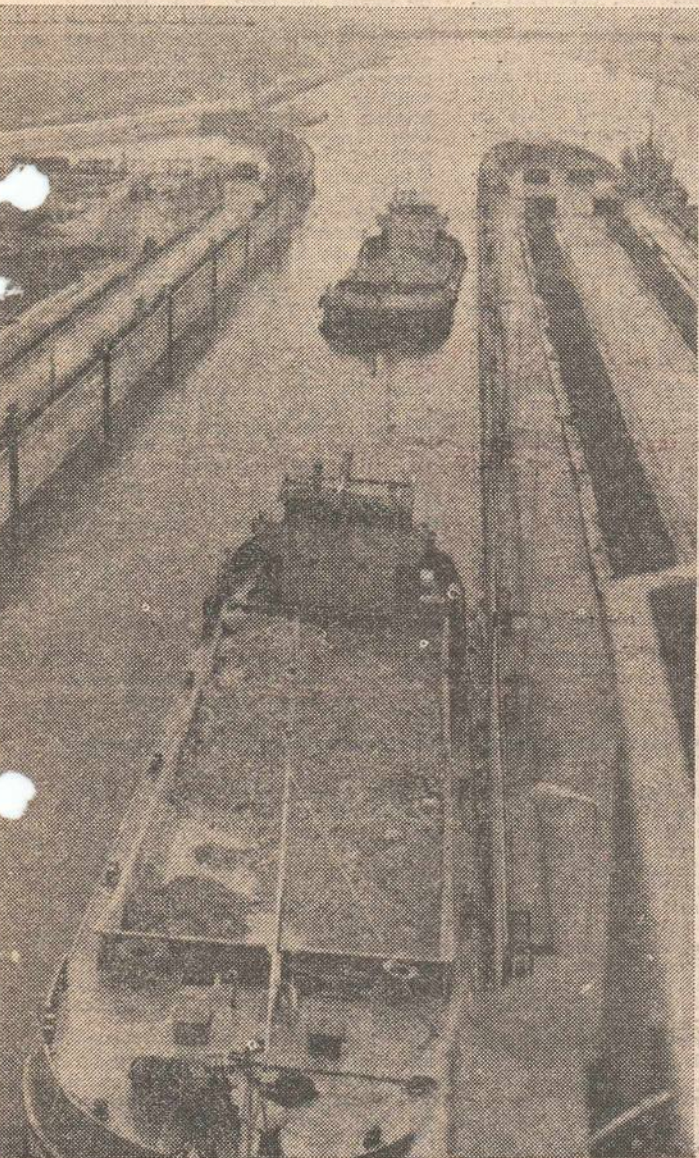

La turnul de control, drumul navei se materializează în coordonate matematice

Ma

În noapte, luminile portocalii ale ecluzei, o imagine de poveste...

În ecluză, la 7 metri deasupra nivelului mării

Cu fiecare vas, cei din sala mașinilor văd ecluza pe dinăuntru

...aproape o realitate: porțile se desfac spre lume

Cobadin 2 — inspecție de rutină în portul aval

Cuvântul lui Nicolae Ursu Horia către Avram Ianeu

lancule fiule, Avrame nepoate,
dacă ești, hai de mă scoate,
că-n loc de bucurie și de ciubare
sunt strâns în ziduri și pus în fiare,
în loc de frunză, izvoare și fărîgă
aud o roată cum se tot ferecă,
nu e soarelui, nu e a lunii,
nu-i a istoriei, e a minciunii
și o aud cum spre mine se-nvârte
ciorilor, corbilor să mă facă ciosvârte.

lancule fiule, unde tot stai?
Saltă-te-n șauă și strigă: No hai!
Nu zăbovi, vino și scoate-mă
că nu mi-i teamă de chinuri și patimă
și nici de moarte nu mă mai tem,
dar vino, fiule, până te chem,
până mai poate ceva să mă vindece,
că nu pe mine au să mă spintece:
s-a întâmplat, nici eu nu știu cum,
c-nt-o răscruce grozavă de drum,
s-au întâlnit într-o zi bucuroși
rânduri multe de moși și strămoși
ce de când lumea nu s-au zărit
s-a întâmplat că s-au întâlnit
cu alte rânduri de nepoți, strănepoți
și s-aveau unde să-ncapă toți
că-s morți de mult și sunt și nenăscuți,
toți cu neveste și cu pruncuți
și nu putea nicidecum să-i încapă
pământul tot cu văzduh și cu apă
și cum n-aveau unde se strânge
s-au adunat la mine în sânge
și cînd m-au prins să mă calce sub roți,
lancule, fiule, i-au prins pe toți.

lancule, fiule, Avrame, nepoate,
du-te și roagă femeile toate,
doar s-o găsi undeva o nevestă
să se indure și să te nască,
doar s-o găsi undeva o pădure
să se cutremure și să se-ndure
și niște stânci fulgerate și sure
să se despice și să se-ndure
suflet de la suflet să pună
să te ridice toate-mpreună,
să te aducă, să te-ajute să-i scoți
de sub năpasta roții pe toți.

Dar nu mai e timp. S-a sfârșit!
Cade și timpul batjocurit
zăpada ca ochii tăi de curată
e de secunde strivite-mproscată,
nu mă mai doare nici tâmpla, nici coasta,
mă doare cumplit numai asta
să te aud pe tine strigându-mă
și te aud pe tine chemându-mă
și lancule fiule, lancule mare,
văd că ești la mare strămtoare
și, fiule, știu că fluierul tău
e decât roata asta mai greu.
O, de-aș fi fost de asta cruțat
m-aș duce-n moarte ca la arat,
o, de-aș fi fost de asta scutit
m-aș duce-n moarte ca la cosit!

Munți vor cădea, vor trece pădurile,
stele s-or stinge, s-or stinge și urile,
dar noi ce ne-am stins, mereu și mereu,
vom plânge, Avrame, pe fluierul tău.

MIRON SCOROBETE

Trupul voevodului

Trupul meu curat ca roua,
Trupul fraged de copil,
Ce mi-l frinseră dușmanii,
Doar tu, Mumă, ști-i-mi-l!

Trupul meu bărbat ca bradul,
Dintr-al cărnii tale trup,
Cetluit între cămile,
I-auzi, Mumă, cum mi-l rup!

I-auzi, Mumă, cum mi-l taie
Și-l aruncă-n reci fîntini
Și-l împrăștie pe cimpuri
Precum l-ar zvirla la cini!

Cum mi-l scot din cele hrube
Și-n frînghii legat — butuc,
La pierzare, la pierzare,
I-auzi, Mumă, cum mi-l duc!

I-auzi, Mumă, cum l-ingroapă
Prin străini, fără lumină,
Ochii mari curați ca roua
Cum se implu cu țărîna!

Ia vezi, Mumă, ia vezi, Mumă
Pe cer nouri zac în singe
Dumnezeu în chip de roată
I-auzi, Mumă, cum mi-l frînge!

Sfîntă Mumă, sfîntă Mumă
Cî nu-l mai jeli pre dinsul
Ca un vînt sunînd prin codri...
Eu din moarte-ți aud plînsul...

TEOFIL RĂCHIȚEANU

Digresiuni

Umbre

4.

1. Mi-a fost totdeauna spaimă de necunoscut. Nu știu dacă am umilitate sau din alte cauze pe care mi le-am explicat prin vocația „racilor” de a fi retracții, orice m-a smuls din „a fost” și orice îl amenință pe „este” mi-a dat și imi dă un soi de panică împotriva căreia nu pot să fac nimic. Și destul de devreme am avut, ca să spun așa, nostalgia inabilității.

Înainte de a pleca în București unde trebuia să-mi încerc norocul la un liceu care oferea, filantropic, câteva burse speciale pentru copiii săraci, nu fusese nici măcar pină în Făgăraș, situat la opritzece kilometri de satul meu. Unica mea univers il reprezentau satul și munții pe care îi urcam zilnic până la zona brazilor în urma celor două vaci — Cloanta și Mali — pe care le păzeam plin de răspundere misiunii mele, convins că făceam ceva important și util. Cunoșteam bine tot felul de ierburii și de copaci și deosebeam fără greșală ciupercile otrăvitoare de cele comestibile, mă descurcam cu destulă pricepere în prevederea „timpului probabil” în funcție de mișcarea norilor pe cer, dar nu văzusem încă un automobil sau un tren. Am auzit discutându-se în casă despre plecarea mea, dar întregă mea atenție se concentra asupra perechii de bocanci pe care tata trebuia să mi-i cumpere cu acea ocazie, prima mea pereche de ghete, încit primejdia în sine a trecut pe planul al doilea. Ba chiar, culmea, am așteptat apropierea zilei fatale ca să-mi primesc bocancii vizați. Abia încălțat cu ei, în dimineața cind pericolul a luat forma unei mașini de ocazie care urma să mă ducă în București, am realizat catastrofa și mi-am dat în pic. Reacția a fost promptă. Am luat-o la fugă prin grădina, hotărât să mă ascund undeva în pădure. Și, probabil, viața mea ar fi luat un alt curs dacă nu m-aș fi împiedicat — tocmai din pricina bocancilor — cind săream gardul din capătul grădinii, ceea ce i-a dat tatei prilejul să mă ajungă și să-mi propună un pact. Să accept să plec, în schimbul a 44 de lei. De ce 44? Nu știu. Probabil atât avea. În minte că am stat în cumpănă cocoțat pe gard. Suma mi se părea fabuloasă: Nu avusesem niciodată atîția bani în mînă. Și pînă la urmă am acceptat tranzacția, nu înainte de a-mi dovedi încă o dată mefiența: „Dar mi-i dai acum?” Am primit asigurări ferme și astfel mi-am asumat riscul să „mor puțin” („partir c'est mourir un peu”, am aflat ceva mai târziu) contra cost. Ironia soartei a vrut ca eu care sint un atît de prost gospodar al prosperității personale să-mi datorez expulzarea din mit unei mici „afaceri”. Probabil, melancoliile de mai târziu au fost prețul plătit pentru acest păcat pe care l-am ispășit, cred, prin destule acte gratuite săvîrșite fără să mă uit la acul balanței.

2. Mama ar fi vrut să devin preot. Pentru a o face să consimtă la plecarea mea „prin străini”, tata a mințit-o chiar că aceasta va fi cariera ce mă aștepta. Ani de zile mama a trăit cu iluzia că într-o zi își va vedea fiul ieșind din altar, îmbrăcat în odăjdii. Eu, în schimb, cu un bun instinct laic, am bănuț că viitorul meu va fi altul și, cel puțin din acest punct de vedere, nu m-am înșelat. N-am disprețuit niciodată sacrul, dimpotrivă am fost înclinat să descopăr în viața cea mai banală un gust de miracol, dar n-aș fi fost apt să urmaz o carieră sacerdotală. Imi lipseau multe, deși am avut totdeauna o mare nevoie să cred în ceva. Cum să mă explic? Aș vrea s-o fac fără prezența că am dreptate și fără să văd în asta altceva decit un semn că destinul nu e străin de caracterul nostru. M-am temut, mereu, mai mult de relele din lumea aceasta și de infernurile provizorii decit de păcatele ancestrale și de Judecata de Apoi. N-am reușit niciodată să mă conving că viața ne e dată pentru a ne mințui, nu pentru a încerca să fim fericiți. Chiar parțială, chiar vicială, dreptatea posibilă mi s-a părut mai sigură decit cea absolută. Cu alte cuvinte, n-am fost în stare să transgerez istoria, să mă ridic deasupra limitelor și a cărnii mele. Și dacă ar fi fost numai atât! Iți trebuie probabil o forță ieșită din comun pentru a iubi pe oricine, socotindu-l aproapele tău. Or, eu n-am avut această forță. Mam poticnit mereu de o barieră pe care n-am putut-oocoli. Mira fost imposibil să nu fac diferența între un țicălos și un om onorabil și n-am priceput de ce ar trebui cineva să întoarcă și celălalt obraz cind e lovit sau să-și ofere hainele celor care l-ar dezbrăca. Bineînțeles, una desfigurează și îndobitocește. Dintre toate filosofii, filosofia urii este cea mai respingătoare și cea mai străină de mine. Dar, refuzînd apologia urii, n-aș putea condamna victimele care, murind pe ruguri sau prin lagăre, n-au avut tărîa să ierte și au murit fără să-și binecuvînteze călăii. Dintr-o lacună de generozitate, sau din pricina mai complexe, mi s-a părut din ce în ce mai necesară distincția între „da” și „nu”, fără să naufragie, din fericie, în acel scepticism dezabuzat care dă cu tifla tuturor eforturilor ce se împotrivesc zădărniceii.

3. Ce știm noi despre Evul mediu? citesc într-un interviu cu Gînter Grass. Răspuns: „O parte din textele redactate de oameni care știau să scrie: prin urmare 10% din populație”.

Imi place ideea că oamenii care scriu au fost învingători, dar mă pomenesesc asaltat de indoieli. Cei mai celebri greci antici n-au scris nici un cuvînt. Socrate și Homer. Au așternut alții pe hirtie ceea ce ei au risipit oral. Se vorbește apoi de o boală a hirtiei din acest secol, care ar face ca nu în veacuri, ci în decenii, cărțile să fie amenințate de o moarte lentă, să devină mormane de scamă, transformînd rafturile bibliotecilor în cimitire. Ipoteză care ar trebui să mă alunge din fața mașinii de scris, cu gîndul la cite ambiții, iluzii, ranchiune, speranțe, resentimente se desfășoară în jurul unor cărți care într-o zi... Dar nu mă ridic de pe scaun. Imi reamintesc că am văzut cîndva în America o scenă greu de uitat. Oamenii obosiți de zgomot care ascultau la tonomate tăcerea! tăcere înregistrată ca o muzică, tăcere pur și simplu. Uneori înțeleg de ce acei oameni simțeau nevoia de liniște. Și totuși nu s-ar putea trăi într-o lume în care toți ar sta cu urechile lipite de tonomate în care ar vîi tăcerea, căci a trăi înseamnă, între altele, și a spune și a fi auzit. Poate că nu există eternitate, că moartea are o răbdare fără sfîrșit, pe care n-au cum s-o întoarcă nici cărțile cele mai bune, deși o asemenea declarație sună grav în gura unui scriitor, dar există nevoia unei justificări. Bună sau rea, cine știe? Sigur e doar că nu poți să fii în același timp la ecuator și la pol, cum zicea Van Gogh. Și că trebuie să alegi.

OCTAVIAN PALER

Poemele lui Matei Vișniec

(Urmare din pagina 9)

dată răsturnare de accente în evoluția poemului: teama stimulează fantezia, poezia triumfă chiar în aceste circumstanțe, spiritul bănuitor și represiv iesă umilit: „Vouă, celor care vreți să mă prindeți viu / multă odihnă și desfătare vă voi aduce / pentru sirguința voastră și zilele voastre / în fericite ore se vor număra și prelungile / așteptări în lucruri depline se vor preface / și casa voastră va fi albă și iertătoare / și multă cinste veți primi de la semenii voștri // și în piața satului se vor ciopli statuile / voastre și în piatra lor timpul se va innegri / și lumina ca o născătoare de umbre se va prelinge / pe căutăturile lor drepte și totți cei care / vor trece obosiți ori insetați ori invinsi ori / ticăloșiți se vor opri la un pas de ele și / îndelung vor talmăci din măreția lor trecutul / și viitorul și mai apoi cind trecerea noastră / se va implini iarba va crește răsfațată pe / fața pietrei și dintre casele năruite un minz / beteag se va apropia și la cele scrise pe dunga / de piatră cu luare-aminte va cugeta”.

Simțul liric a corupt tema inițială, falsul elogiu al persecutantului imaginar a devenit un elogiu adevărat al poeziei. Elementele derizorii, care apar în poem, nu pot împiedica manifestarea acelor imponderabile pe care orice poezie autentică le sugerează. Respins în chip programatic, sublimul, grațiosul, elegiacul se întorc, sub alte înfățișări, în poemul pregătit să le ia în ris, ca în această meditație despre desăvîrșire și singurătate: „Vouă, celor care vreți să mă prindeți viu / vă voi spune povestea singurătății mele / și a ciinelui meu îngropat în fața ferestrei mele / și a duosului duh îngropat în grădina mea // și a păsării nezburtătoare înlemnită pe cer / deasupra casei mele și a celorlalte singurătăți / gînditoare și negînditoare / venite și plecate înțelese și neînțelese / văzorii prin tainite și prin bestiare / și prin tristele păsări și prin zvircoliri adinci / și prin gîndul drept al brazilor și printre / coorane de vis și prin bulboane și prin / gilmele suave ale materiei / și prin rotirea amiezii și prin desăvîrșirile / minții încrezute și pînditoare și prin ciocul / întunecat al muntelui și pe întinsele miriști / otrăvitoare și prin toate poruncile greșitorilor / noștri și a celor iubitori de un neam cu noi / și a celor cu mina lipită de gîrbaci și a celor / cu mina dreaptă și a celor cu mina întinsă / și a celor tăcuți și a celor uitați și a celor / invinsi / și a celor înaintemergători și peste toată / suflarea apelor mă voi căi de povestea mea / și în mine un duhovnic fugar veți avea”.

Profile

Mitologii

Cu figura sa de mușchetar pensionar, Ștefan Bănuțescu își continuă duelul artistic fără să renunțe la sabia care l-a consacrat. A scris puțin iar cărțile sale, citite cu lupa, se leagă una de alta, aidoma cutiilor chinezești. Taina, voința de mister, parodia fină năucesc realitatea prin cele mai subtile întorsături artistice, hărțuind-o între contemplația orgolioasă și deriziunea ironică. Scriitorul are obsesii puține dar profunde. Ele migrează dintr-o carte într-alta, schimbîndu-și vîlul și fardîndu-se altfel, așa încit, în fața fotografiei fizionomice rămîne totuși neschimbată.

Ceea ce caracterizează scrisul acestui prozator este inapetența manieristă pentru real. Stilul ține locul viziunii, epicul se lasă pradă descrierii. Maniera tiranizează tema, încit nu interesează despre ce scrie autorul, ci cum scrie. Realitatea e un fel de mamă vitregă, de care se apropie cu reticență, fiindcă nu poate comunica sincer cu ea. Eschiva e o formă de eufemizare artistică. De aici, impresia de fantasmă, de realism magic, enigma, ambiguitatea și estetismul. Literatura lui Ștefan Bănuțescu se întoarce împotriva ei însăși ca un bumerang.

Drum în cîmpie, volumul de reportaje publicat în 1980, departe de a fi o oglindă fidelă a realității cotidiene, e mai degrabă o suită de ficțiuni abil inscenate, în care punctul de plecare se confundă cu punctul de sosire, cam în felul competiției dintre iepure și arici. Imaginația dă mereu iluzia realității. În Septembrie, de pildă, unul din reportajele volumului, insolitul se află la mare cinste, în ciuda faptelor relatate, pline de consistență. O fabrică de avioane pare mai degrabă o fantezie suprarealistă care duce cu gîndul la celebra asociație a lui Lautréamont: „Privesc cușca originală: un tigrul eu

Al zecelea poem din această serie schimbă obiectul adresării, nu schimbă însă nici tonul, nici stilul. Pînă acum, poemul voia să comunice în stil apostolic (*pace vouă, vouă, celor care...*) cu o persoană colectivă, îndeterminată și tenebroasă. Acum versurile revin la persoana întii, confesiunea se are pe sine, integral, ca anunț și obiect de referință. În fapt, Matei Vișniec vorbește tot despre lucrurile care merg cu capul în jos și poemul este tot o oglindă care dă o imagine dublă și contradictorie. Liniia ce desparte derizoriul de sublim, vidul de plenitudine este subțire. Gîndul merge la suprafața poemului într-o direcție și imaginația lirică adună, în acest timp, probele care zădărnicesc intențiile gîndului: „Iar eu, rămas singur, fără urmăritori / și fără dușmani în preanegră pocăință / mă voi ademeni și la același gînd voi / căuta dezlegare și patimile toate în cruntă / uscăciune vor pieri și pielea mi se va / desface și adevărul va ieși la rivnita iveauă / și pasul meu se va tulbura și dintr-un / umblet al păsării se va întoarce // lucrurile mistuite vor tresări și / umbre mari vor lăsa dintr-odată pe drum / ori pe deasupra acoperisurilor și din adincul meu / eu voi scoate un ochi și voi clădi cu el / o albă casă pentru înșelătorii mei”.

Stilul Sorecșu se vede mai limpede în *Poemul care se citește pe sine* și în alte versuri din ciclul *simbolic*. Ideea despre conștiința de sine a poeziei este tratată în modul unei personificări abuzive și zeflemitoare. Poemul pătrunde în adincul său cu sfilă, zîmbește, se uimește, scoate un țipăt... apoi dispare din univers. Totul este, după ce înțelegi convenția, previzibil și, trebuie spus, deloc profund. Poemul poate continua, în acest fel, la infinit. De-abia în ultimele strofe ideea se leapădă de aceste abilități și capătă pregnanță lirică. Poemul care se evaporă odată cu ultimul cuvînt și rămîn doar materiile originare din afara lui — este frumos, sugestiv spus. Ar putea fi aici și sugestia că, pe măsură ce se citește (se înțelege, se desleagă) pe sine, poezia își pierde misterul și se autodistrugă. Idee veche. Numai mijloacele de a sugera sint originale: „Poemul e nebun, se înțelege pe sine și / se citește pe sine pînă la ultima suflare / pînă cind ultimul cuvînt cade în genunchi / și urlă de durere, sint ultimul cuvînt, / îi spune, ai să mori odată cu mine // poemul e trist, e golit deja de toate / cele citite, se repede asupra ultimului cuvînt / și-l citește așa cum osînditul / citește ultimul zîmbet de pe fața călăului // se aude un țipăt suav, o lovitură de aripă / altul care se întinde peste tot / ceața și acoperisurile pline de apă / sint tot ce a mai rămas din poem”.

În mitologia lirică a lui Matei Vișniec sint două rînduri de simboluri. Unele sint enigmatice și merg în sensul absurdului cultivat de vechea avangardă („calul șchiop

și tăcut” care circula pe străzi, poetul tăcut și infrișoșat, trăgînd după sine „legată cu lanț marea bilă neagră cu ceas”, „bestia tristă” care îl urmărește, „monstrul” sub laba căruia lucrurile „pot respira în tăcere...”, altele sint scoase din existența profană. Acestea din urmă, grupate mai ales în ciclul *Viața concretă*, au farmec și puterea lor de a sugera lirismul discret al faptelor comune este mai mare. Un poem se intitulează *După-amiază cu sfîrșit de secol* și în el aflăm două versuri splendide: „liniștea n-a trecut de propriul ei trup / căderea s-a oprit din lipsă de sunet”. Un altul (*Se apropie sfîrșitul secolului*) se constituie ca o parabolă și, ca în orice parabolă, înțelesul este prodigios ambiguu. În poemul lui Vișniec orbul trece strada cur luneta sub braț, în altul orbul încep să culegă flori, surzii cîntă, inecații ies la tărîm și se duc la casele lor, caii se ridică în două picioare și culeg fructe calde din pom... Miraculosul, grotescul, tragicul, absurdul, inocentul intră, într-o îndevălmășie programată, în spațiul poemului. Tristețea provincială, cu vagi ecouri din Bacovia, este în acest chip formulată: „Multimea rătăcește pe străzile orașului / și rostește cuvinte misterioase / nimeni n-a mai cumpărat lapte de trei zile // poetul și-a zdrobotit genunchii și brațele / totuși se mai repede cu pumnii / la arborii din parcul municipal // vatmanul a obosit caii bătuți pînă la singe / clipește rar prăbușii pe caldarim”.

Matei Vișniec reia în *Înțeleptul de la ora de ceai*, cu elemente noi de figurație, poezia vieții fără poezie (mai vechea lirică a cotidianului). Ca peste tot la el, surprinde modul în care, din notațiile prozaice, răsăr deodată altfel de semne și de sensuri. Teritoriul de observație este cu precădere recitaurantul, spațiul sacru al boemiei artistice. Poetul stă de vorbă la Minion cu chelnerul și, în acest timp, „orbul încă își mai caută pălăria”. În parc cîntă fanfara, iluzionistul orașului a înnebunit și umbra pe străzi, iar poetul așteaptă într-o circulație din apropiere pe prietenul Grosan care are să-i dea 25 de lei. În ziua de 20 februarie iese de la Teatrul Bulandra, își aprinde o țigară, se desparte de Mihaela și, întors acasă, are chef să scrie și, în cele din urmă, scrie textul în care povestește toate acestea. Text *alb*, strict informativ, prozaic, sfidător prozaic. Înțeleptul lui Matei Vișniec privește îndelung și cu mare concentrare de sine adincul căinii de ceai și, într-un țirziu, ochii i se umezesc și strigă spre strada pustie: „Chiar acum / se vede singele lucitor al materiei / cum se ridică la suprafață”.

Este aici o mică fabulă a poeziei care iese din adîncurile unei materii obscure prin forța unei lungi și pătrunzătoare priviri. Este chiar fabula ce lămuțește poezia lui Vișniec. Ea se năște din răbdarea unei priviri inteligente și se hrănește cu banalitățile vieții.

ochii verzi, sticloși privește sălbatic spre un aragaz modern cu patru ochiuri. Între tigrul și aragaz, un purcel și un pul de pelican. În fund se zărește un helicotier”. Încă de acum, realitatea suferă anamorfoze, ca mai târziu în proză. Inconsistența epică va migra și în nvela *Vară și viscol*: personajele n-au mister încă, rămînd la granița dintre fizionomia realistă și suceala bizară. O poezie inclusă aici reapeare cu mici modificări în *Cîntece de Cîmpie*, sub titlul *Salcămul din Bărăgan*. Tot în reportaje se prefigurează imaginea deltei, cu „spinările albe, colosale, ale dunelor de nisip”, imagine desăvîrșită mai apoi în *Mistrefii erau blinzi*. Nu sare departe de trunchiul reportajului nici așchia personajului Andrei Mortu, care perpetuează în nvela comportamentul nomad al celor „12 țilhari” din *Sat în deltă*. În incursiunile sale reportericești, prozatorul dă la iveală și citeva „cîntece”, precum *Omul din nisipuri*, *Rugă pe gheață*, incluse mai târziu în volumul de poeme, precum și o „scrisoare provincială” despre Rebreanu, intitulată *În satul lui „Ion”*, pe care culegerea de proze de mai târziu, *Serisori provinciale*, o va consacra ca pe o specie literară de autentic rafinament epic, în spiritul epistolelor lui Montesquieu. Alte citeva scrisori vor fi apoi asimilate de nvela, creînd astfel o osmoză cu totul insolită.

Combinarea și fuzionarea atitor specii (reportaje, eseuri, poezii, nvela și roman) reprezintă un fel de rescriere metodică, o transgăsare a motivelor dintr-o parte într-alta, o utopie borgesiană avînd drept țel cuprinderea realității într-o carte totală. Literatura lui Ștefan Bănuțescu e, în chip figurat, o carte de nisip. Atita cită este, proza aceasta trăiește din recurență. *Cartea Milionarului* nu schimbă, în fond, cu nimic substanța scrisurii acestui autor. Romanul recombină însă personajele și episoadele prefigurate înainte, într-o retortă ciudată, stilizînd atmosfera și dînd coerență caleidoscopului epic. În fond, în proza lui Bănuțescu, nu spațiul generează fabulosul, miste-

rul, ci atmosfera dă carnație unui spațiu himeric ce nu poate fi definit geografic și etnic, ci doar estetic. Prin ceea ce-a scris, Ștefan Bănuțescu pune mai degrabă problema ficțiunii ca necesitate vitală, de la resuscitarea mitului (*Droptia*) la pasiunea pentru ocultism a Fibilei Serafis (*Cartea Milionarului*), de la ipostaza zoomorfă a Vicăii (*Mistrefii erau blinzi*) la aritmania lui Constantin Pierdutul (*Vieții provizorii*).

În *Prozatori de azi*, G. Dimisiaanu îl pune pe Ștefan Bănuțescu în relație cu antecesorii Galaction și Voiculescu și, dintre contemporani, cu Fănuș Neagu. Ceea ce l-ar lega pe prozator cu autorul *Ingerului* ar fi, după opinia criticului, „viziunea fantastică” și „fabulosul folcloric”. Deși există multe similitudini de detalii între cei doi, unele mergînd pînă la identitate, nu cred totuși că proza acestora poate fi pusă sub un semn comun. E drept, Tita din *Masa cu oglinzi*, bănuț a fi avut relații amoroase cu Silvestru, e un fel de Bișca din *Ingerul a strigat*, după cum devastarea conacului din aceeași nvelă cheamă în memorie episodul prădării castelului lui Șuțu, zis Buric, din romanul amintit: peregrinarea comunității de moldoveni, în căutare de griu, seamănă cu plecarea disperată a țărănilor din povestirea Dincoala de nisipuri ori cu dezeciliul etnic al satului Plătărăști din *Ingerul*. Totuși, în timp ce Fănuș Neagu revitalizează arhaicul, Ștefan Bănuțescu îl este-tizează; primul caută ficțiunea în real, cel de-al doilea, realul în ficțiune.

Goana după mister, căutarea enigmei au, în proza lui Ștefan Bănuțescu, și o cauză ontologică și ea ar consta, după spusele unui personaj din *Vieții provizorii*, în „minima viață”, ceea ce vrea să spună că realitatea ascunde un vid existențial. De aici provine și apelul ostentativ la mister, care, în sens manierist, înseamnă o întemeiere estetică iar în viziune barocă o voință de artă (*Kunstwollen*). Ștefan Bănuțescu este un descălecat al himerei.

RADU G. TEPOSU

Orice om cult crede a ști despre „Republica“ două lucruri, amindouă regretabile: că Platon schițează aici drept stat ideal unul autoritar la culme; și în al doilea rând, că dă afară pe poezii din cetatea sa. Sub aceste două acuze, Platon a fost criticat, ironizat și uneori batjocorit, mai ales în veacul nostru, dimpreună cu reflexiunea filosofică. Rămâne de văzut dacă regretabil este textul „Republicii“ sau dacă nu cumva este felul nostru de a-l citi.

Cu Platon, dealtfel, s-au mai întâmpinat de-a lungul veacurilor câteva deformări de interpretare, cea mai gravă fiind aceea de a înțelege Ideea drept supra-insuștită realului și ca dublindu-l pe acesta. Interpretarea își are obârșia într-una din cele mai înfruntătoare pagini din istoria filosofiei, în cap. 9 din cartea I a „Metafizicii“ lui Aristotel, și este curentă astăzi încă, la fel cu cea a „Republicii“. Firește, e infinit probabil că nu vom reuși, pentru cititorul român, să înlăturăm interpretarea comună în ce privește dialogul de față. Dar pentru că e vorba de prima lui traducere în limba română, merită să fie făcută încercarea.

Un lucru ar trebui să fie recunoscut de către cititorul care va străbate întregul dialog: Platon nu-și propune în el să ofere un tip ideal de stat, ci un tip ideal de om. Poate, dacă la un congres platonician marii specialiști ar hotărî să nu se mai traducă dialogul prin „Republica“, ci printr-un titlu ca „Republica interioară“, opera ar fi citită pe viitor altfel decât ea e acum, drept o lucrare politică. Cu politica propriu-zisă filosoful nu s-a indelectnic în scris niciodată, până la bătrânețe; abia în perioada ultimă, senilă au spus unii antici, a redactat el „Legile“ (unde referințele la „Republica“ sînt ca și ne semnificative). În rest s-a indelectnicit cu Ideea — așa cum o înțelegea el, iar nu cum au prezentat-o Aristotel și cohorta de epigoni mai apoi — iar tocmai pentru că a știut să împletească realul cu Ideea el a rămas până astăzi în inima culturii. Ce altceva este cultura decât cununia dintre real și lege, atît în cunoașterea naturii cît și în cea a omului? Pentru simple constituții politice, a căror listă, încă de pe atunci interminabilă, Aristotel își propunea s-o întocmească, antichitatea nu ne-ar fi păstrat în întregime opera lui Platon, așa cum n-a făcut-o cu nici un alt creator din sinul ei. A păstrat-o pentru înțelesul, recunoscut ori presimțit, al Ideii. Cît despre vizitele lui Platon cu scop politic în imbecilul Syracuse, la conducători cu porniri tiranice, e greu de crezut că au fost întreprinse pentru a convinge pe siracuzani să renunțe la proprietate, cum cere dialogul de față, sau pentru a determina pe conducători să treacă altora mai buni decât ei — cum cere tot acest dialog — cîrmuirea cetății.

Dialogul a fost scris pentru om, iar nu pentru omul politic care, potrivit cu mitul platonician al unei reîntrupări posibile, și-ar alege într-altă existență să trăiască într-un furnicar, sau în buna rînduială a stupului de albine. Departe de a culmina în descrierea statului, dialogul culminează în descrierea a cinci tipuri de oameni: omul suveranității morale și de cunoaștere (numit aici om regal sau aristocratic), omul timocratic, cel oligarhic, omul democratic și cel tiranic. Aceste cinci intruchipări umane posibile — de care nici sociologia, nici antropologia, nici caracterologia, ba nici politologia de astăzi nu tin deosebit seama, deși ele par a da un tablou complet al omului ca ființă morală și socială — se trezesc în om, își caută afirmarea dominantă, se ciocnesc între ele și dau războiul civil din sufletul oricărui ins ieșit din anonimat. Ele sînt cele care colcăie în ceea ce s-ar putea numi **republica interioară** a omului, cu un cuvînt pe care Platon el însuși îl folosește (la 605 b). Iar de aceea traducerea titlului prin „Republica“ este mai grăitoare și mai adecvată decât cea, prea des folosită, prin „Statul“, neputîndu-se vorbi despre un „stat interior“. De altfel „Politeia“, titlul grec al dialogului, dat de Platon sau alexandrini, nici nu înseamnă stat: înseamnă cîrmuirea statului sau formă de guvernămînt, termenul de stat fiind cu totul dis-

tonant, de vreme ce ideea lui este una modernă. În republica interioară încearcă să se cufunde Platon, cu acest dialog despre dreptate ca virtute supremă a omului.

Dar atunci, de ce arată el atît de mult interes republicii exterioare, amăgînd pe amatorii de constituții și rătăcind pe cititori? Din două motive, primul indicat de autor însuși. Este nevoie să se invoce o cetate sau o republică exterioară posibilă — una în curs de constituire, nu gata constituită — spre a vedea „în mare“ cum se ivește, cum se dezvoltă și cum arată pînă la urmă spiritul de dreptate în mic, la ins. Ne trebuie o modelare a sufletului, am spune astăzi, iar Platon alege un model concret, cel al cetății. Dar nu se deformează virtutea individualului la scara cetății? s-ar putea întreba cineva. Nicidecum, iar acesta este

Cuvînt prevenitor pentru cititorul „Republicii“ lui Platon*)

de CONSTANTIN NOICA

al doilea motiv pentru care trebuie invocată dreptatea în mare: pentru că virtutea este, în definitiv, socială, cînd nu este virtutea religioasă față de zei, comunitară și ea încă. Virtutea e față de semenii, în sinul ființei conștient sociale care e omul. De aici datorită de a citi, în felul cum se alcătuieste o comunitate care să țină, unde anume e locul dreptății în republica interioară. Iar în ultima parte a dialogului corespondența dintre tipurile de cetate și cele de om va fi pas cu pas urmărit, într-o perfectă homothetie.

Nu mai că modelul cetății este atît de amănunțit urmărit și se întirzie atît de mult asupra fețelor diferite ale cetății, corespunzînd fețelor sufletului individual, încît totul dă impresia că ar reprezenta, nu o simplă treaptă, ci substanța însăși a dialogului. Cititorul uită astfel despre ce e vorba și se lasă interesat, uneori sedus, de cele mai multe ori îngrijorat de felul cum se încheagă o cetate „ideală“. El nu ține seamă nici de repetatele declarații cum că o asemenea cetate nu există nicăieri și probabil nu va exista niciodată. El judecă trunchiat — și cel mai ades condamnă.

Dacă însă dialogul ar fi de luat întocmai, ca un prospect de „stat“, iar nu ca o pregătire pentru descrierea tipurilor de oameni, atunci încă s-ar putea răspunde cititorului grăbit: sînt oare vederile lui Platon atît de inacceptabile? În definitiv de vreo două milenii și ceva nici un alt tip de cetate ori de stat nu au tinut decît în fapt, pe cînd anticii vrea să dureze o cetate care să țină în drept, să aibă o consistență exemplară. În cetățile și statele ce au supraviețuit în fapt, nu se poate citi ce este dreptatea. Pres de, dacă nu întotdeauna, dreptatea a fost a celui mai tare, după cum poate vedea oricine. În clipa cînd Platon ia drept model pentru zidirea lăuntrică a omului, zidirea în veac a statului, el trebuie să schimbe perspectiva și să fabuleze organizat, adică să edifice în gol dar în chip rațional.

Iată atunci patru sau cinci teme fundamentale, ce au părut unora excesive, altora reprobabile pur și simplu, dar care, supărătoare ori nu pentru individ în republică, sînt edificatoare pentru republica din individ. Întîi este primatul cetății asupra individului, așa cum în sufletul individual trebuie să primeze în-

tregul asupra părții, altminteri omul fiind schimonosît de unilateralitate. Apoi este tema avuției, adică a acelei angajări umane în demonia verbului „a avea“ care pînă la urmă subminează oricare cetate; iar omul modern, cu abolirea prin decret a avuției sau compromiterea ei prin „consum“, ar face bine să se întrebe dacă anticul nu are dreptate, atît pentru cetate cît și pentru sufletul individual, să înlătore puțina de-a conjuga la nesfîrșit un biet verb auxiliar. În al treilea rînd stă egalitatea femeii cu bărbatul, în răspunderi ca și în drepturi, o egalitate pe care, după două milenii, societatea o caută încă și în orice caz sufletul individua! o proclamă statornic. Ca o nouă temă, edificatoare atît pentru cetate cît și pentru suflet, este lărgirea familiei, adică scoaterea ei din condiția strict naturală; căci este oare atît de reprobabil să privești drept rude și părinți, nu pe cei doar tribali și consangvini, ci pe cei de consangvinitatea spirituală pe care o conferă comunitatea reală? În sfîrșit este de meditat asupra educației tinerilor, care în dialogul de față pare mult prea strictă. Și totuși ea e necesară, atît pentru tinerii fără înzestrare deosebită cît și pentru cei cu înzestrare, sortiți să vadă **dincolo** de cetate. S-ar putea ca dezordinea cronică a societății să țină de dezordinea interioară a individului, datorită educației prea relaxate, în fond, care se dă tinerilor. Toate roadele pămîntului se plivesc de buruieni, numai omul e lăsat să intre în viața matură pe jumătate plivit. Ce se poate face din el? Cu o cărămidă proastă, cum sintem fiecare, nu se poate face o casă bună. Că nu s-a clădit nimic durabil cu noi, este limpede din istorie. Dar nu-i este întotdeauna limpede omului, cărămizii.

Acestea, și poate multe altele, ar fi de adus ca întîmpinare, spre a corecta repulsia prea susceptibilului cititor de totdeauna al „Republicii“ lui Platon, lăsate pe jumătate citită. Numai că, nu ne-am propus a justifica dreptul la viață al unei fantome, republica exterioară, ci dreptul și datorita omului de-a deveni om al suveranității morale și intelectuale, cum vrea anticul, iar nu simplu om timocratic, oligarhic, democratic sau tiranic. Pentru împlinirea acestui tip de om, societatea, cu politicul ei, poate fi un model, poate fi chiar o școală, dar nu reprezentă un scop în sine, și în orice caz nu reprezintă substanța operei de față. Cititorul de totdeauna, gata să facă alergie la tot ce pare să știrbească libertatea sa de-a rămîne o buruienă umană, ar fi trebuit să vadă că politicul este subordonat aici propriei sale inobolării. **Desprindere** de politic, iar nu confundare în el, i-ar apărea atunci în dialog. Dacă n-ar fi decît mitul final unde, ca în toate miturile finale platoniciene, se reia pe registrul ficțiunii tot ce a tîns să fie adevăr în dialogul respectiv, atunci încă oricare cititor ar putea să vadă că nu despre cetate și state e vorba în mitul lui Er, ci despre om și destine individuale. Dar nu e nevoie nici măcar să se ostenească a citi pînă la capăt, spre a înregistra tocmai detașarea de politic în cartea pretins a politicului. Platon spune limpede (la 521 a) cum că numai dacă există un fel de viață mai bun decît cel al omului politic, numai atunci insul și cetatea pot fi în ordine. Și adaugă (la 521 b) acest lucru la care toată gîntea politică ar trebui să reflecteze: „E necesar ca spre cîrmuire să nu se îndrepte cei ce o îndrăgesc“. În lumina setei de-a ajunge la conducere, care a caracterizat întotdeauna viața publică, gîndul acesta ar fi potrivit ca moto pentru orice traducere din dialogul lui Platon. Iar dacă vrem totuși a desprinde un înțeles „politic“ din acest dialog unde politicul e în subordine, înțelesul este cel mult: cine nu vrea sau nu e în stare să slujească cetatea **de-pășînd-o**, s-o slujească integrîndu-se în ea.

*) Traducerea „Republicii“ a fost predată Editurii Științifice și Enciclopedice, alcătuint vol. V al ediției Platon. Traducerea a fost întreprinsă de Andrei Cornea.

Nota redacției. Partea a doua a acestui articol se va publica în numărul viitor.

atelier literar

G. Dumitrescu

Iulius Raleu: Pagini de nivel modest care, cel puțin deocamdată, nu îngăduie concluzii optimiste. Sfatul actualului dv. profesor e într-adevăr excelent, salutar (iar replica dv. nu tocmai convîngătoare: mai există și bibliotecii, și prieteni, cunoscuți, profesori, etc. de la care se mai poate imprumuta cite-o carte!...).

Mihaela Mihai: Din nou, lucruri slabe, stingace, rudimentare. N-avem nici o legătură cu scrisoarea pe care ziceți că ați primit-o. Cît privește scrisul dv., „cam urit și necitit“, cum recunoașteți, noi vi-l scuzăm, firește, ce putem face? — numai că nu prea reușim să-l descifrăm în întregime. Pentru cazul cînd doriți să și citim tot ce ne scrieți, e mai bine, în loc de cereri de scuze, să faceți efortul de a scrie îngrijit, cît și ortografic, pe cît posibil!... Vă asigurăm că se poate, încercați!

Laura Black: Auspicii bune, chiar dacă textele sînt cam rebarbative, neguroase, înclinate spre insistențe, oțioase filosofări. Ceva, mai bine (mai limpede, mai cursiv), în „Excursie“, „Drum în Grecia“, „Acuarela“.

Violeta Mihalcea: Prin-tre numeroase pagini de pură aiureală (gen „ne punem iepuri la urechi“... etc.) se ivesc și citeva care marchează un

inceput de înțeles sau măcar de incantație („Dor de iarnă“, „Sunet alb“, „Gustul laptelui“, „De pace“).

Nicolae Sergiu: Jocul e vechi, inventat de su-prarealiști, pare-se, pe la începutul secolului, și a fost (și este) jucat de-atunci (ca exercițiu sau ca divertisment) probabil de toate condeiele ispitite (sau chiar adju-decate) de literatură. Sînt frumoase angajamentele dv. de a scrie „mai ales pentru cei-lalți“, cum ziceți subli-niat. Pentru asta, trebuie să începeți prin a citi. Cît mai mult și mai di-vers. Altminteri, „cei-lalți“ nu vor avea nici-odată plăcerea și benefi-ciul de a vă citi și ei pe dv.!... Deocamdată, ver-surile trimise sînt niște exerciții de început, ne-concludente.

N. N. Iulius (Orin, Vi-dan S. Orin, etc.): Fon-dul comun al textelor, dincolo de variația sem-năturii, e agramatismul („imi apare păsări“, „sclupat“, etc.). De ase-meni, niște „efecte specia-le“ de ordinul liga-mentului, care ating per-fecțiunea: „cu rîca că...“, „sub bolta ta“... etc. Pe ici, pe colo, cite-va versuri mai ca lumea, ce par imprumutate (cu sau fără voie...). Ocupa-ți-vă serios de școală, deocamdată!

I. Chichere: Neaștep-tat de slabe, față de pri-mele. Ceva (dar totuși departe) în „Seif cu iar-

bă“, „Din băragane“. Ce să mai credem?

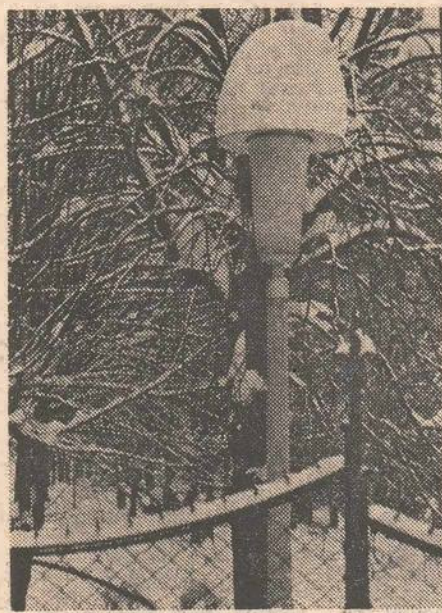
Ana Colut: Litanii tinguioase, înfășurate în broderii de imagini, alu-zii alegorice, etc., simu-lind foarte bine, în lus-trul formal, poezia, dar nelăsînd cititorului nici o cale de acces spre un „miez“, spre o semnifi-cație, spre o comunicare. Și totuși — greu de tras o concluzie, deocamdată — pare să existe și un zvon, un substrat liric adevărat. Vom vedea mai bine, poate, în tex-tele viitoare.

Teodor Nicolae, Ali-n: V., Cara Dumitru, Daniela Codrea, G. Stan-cu, Luciana Nicu, OI. Puiu, Sanda Ioniță, AI. Sim. Cosma, E. Răveanu, E. Scinteioară, S. Vasile-Maglavit, A. Ionicescu, D. Găleşeanu, N. Maro-ga, Radion, Silviu Stan. Gh. Gheorghe, Vițean I. R., Tina, St. Gher-ghely, M. Eftimie, Căt. Stănescu, Lya B., A. E. Stanciu, Victorina Nico-lae, M. Eden, M. Olaru, I. Bălan, A. Dițjanu, Le-nuș Negru, Adr. Prodan, D. Bratu, Florina, Ywar: Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU

P.S. „Poștașul“ mulț-mește tuturor urărilor ce i-au fost adresate de sărbători și, la rîndul său, dorește sănătate și succese depline tuturor colaboratorilor Atelieru-lui literar.

N. R. Manuscrisele nu se înapoiază.

CU CĂRȚILE PE FAȚĂ

Am destule cuvinte pe care vreau să le dau viitorului dar nu s-a lecut încă prezentul de ele deși ea să v-o spun deschis acum nu mi-aș opri decît praștia ca să-l sparg minciunii ochelarii de fum.

EMIL ACHELĂRIȚEI

CAUTIND

Am auzit prin somn clinchet de pahare și muzică risete — undeva se petrece, mi-am zis și

am pornit în puterea nopții căutînd petrecerea. Dar uite că anii trec și eu nu găsesc balul acela fantomatic — vreau să mă distrez, să beau. În urechile mele răsună în contratimp toată veselia lumii numai eu nu găsesc, nu găsesc sursa.

CELIA BĂNUȚ

ROȚIȚĂ

Așa e. Sînt doar o roțiță. Dar n-am să pot să completez vreun angrenaj

Pentru că pe o jumătate Mi-au crescut dinți, Iar pe cealaltă Aripă.

MIHAELA NISTOR

UNA DIN GREȘELI

Castelul ce singură l-am clădit Diamant peste diamant, Noapte peste noapte, Eu peste mine, Palatul meu cu ferestre albastre, Bîntuit de fantomele prințului, Înfiort de pasul vîntului, Gituit de sărutul palmei; Poarta cu axioma lui Dante Scrisă de-a-ndoseala Pentru cei ce nu știu italiana, Abia după ce s-a prăbușit incetul cu incetul

Am înțeles că-l făcusem pe-o coadă de stea.

LUMINIȚA VOICA

EU PRIVEAM...

Eram singur iubito la parterul visurilor mele tu te depărtați subfîre pururi albă în necunoscutul dimineții eu priveam în mine ce-a mai rămas...

ION MALAIA

Când se descopereau manuscrisele de la Marea Moartă în peșterile de la Qumran, ca totul împlinitor de un tânăr beduin, ziarele, revistele, posturile de radio și televiziune, agențiile de presă, cărți, simpoziune și conferințe, o propagandă senzațională a incendiat planeta. În primăvara anului 1948, întreaga lume părea cuprinsă de „mania sulturilor”, cum remarca ironic, dar și îngrijorat un mare savant. De atunci, istoriografia mondială a dat la iveală descoperiri cel puțin egale ca relevanță pentru civilizațiile trecute ale omenirii dar istoricii — cei adevărați, care fac știință și respectă regulile ei — s-au ferit să mai producă frisoane opiniei publice, intrucit asemenea febre duc uneori spre halucinații și confuzii, la falsuri și erori. Preferă discreția și o oarecare distanțare, ipoteze și demonstrații articulându-se în arhitecturi solide prin documente, studii și dovezi.

Un asemenea om de știință retras, interiorizat, modest, care, văzută pe stradă nu pare altceva decât un ins obișnuit preocupat de grijile zilnice, dar care de 30 de ani, verile trăiește pe șantiere iar toamnele și iernile în laboratoare și biblioteci este și arheologul VASILE BORONEANȚ. Cercetător caruia istoriografia românească, și nu numai românească, îi datorează câteva descoperiri prioritare, de o deosebită valoare în iluminarea unor epoci și zone din trecutul umanității. Domeniul său de cercetare este cel mai străvechi, de la începuturile vieții omului ca homo homini, fascinația acestei călătorii în străfundurile istoriei trezindu-i o reputată profesor C.S. Nicolăescu-Ploșor.

— Care voia să întemeieze o școală românească de arheologie a Paleoliticului și a să reușit.

— Dar de ce ținea atât la această îndepărtată străistorie?

— Pentru că era dintre disciplinele arheologice ale preistoriei cel mai puțin cunoscute în spațiul țării noastre. Și cu toate eforturile și pasiunea sa și a unui număr de cercetători care l-au urmat a rămas și acum cea mai puțin studiată. Paleoliticul este foarte important, deoarece evoluția epocii care i-a urmat nu poate fi înțeleasă fără cunoașterea acestei perioade străvechi, cea mai lungă din istoria omenirii și care este și cea mai ascunsă datorită faptului că dovezile se află în depunerile cele mai adânci, cele mai joase. Pe de o parte, pe de altă parte, pentru că multe dintre dovezile de locuire sînt în peșteri iar peștera este un domeniu mai riscant și mai greu de abordat.

— Și totuși, ce-a aflat școala românească despre paleoliticul din spațiul teritoriului nostru?

— În general, ținem pasul cu cercetările ce au loc în Europa și în continentele vechi — Africa și Asia. Aici intervine însă un alt element și anume al unor posibilități mai reduse de a valorifica materialul găsit. Vedeti, arheologia paleoliticului este mult mai complexă față de a celorlalte perioade, presupune cunoștințe și din alte domenii și colaborarea cu multe alte discipline ca geologia, speologia, paleontologia, antropologia, deoarece, în general, dovezile pe care le scoate sînt puține ca produse ale civilizației umane și trebuie să se sprijine neapărat pe elementele de context. Cu toate acestea am avut momente de mari trăiri profesionale, și de ce să n-o spun, de succes. Să luăm de exemplu, cercetările de la Porțile de Fier, unde, din punct de vedere al paleoliticului nu se cunoștea nimic pînă în anul 1964, cînd am început săpăturile. Săpături pe care le-am atacat împreună cu profesorul Nicolăescu-Ploșor în peșterile din Cazanele Dunării și unde am avut surprize dintre cele mai mari, revelații pur și simplu pentru istoria țării și a continentului. Dar nu numai material arheologic ci și de altă natură, ca de exemplu faună, oase umane, straturi variate de cultură sau de depuneri geologice, toate trebuind studiate și corelate. În zona aceasta avem azi descoperiri ce datează între 40 000 și 5 500 de ani înaintea erei noastre, deci o bogăție fantastică de straturi de istorie. Am avut prilejul să aflăm alături de unelte din silix și din alte roci, unelte din corn sau os ca și părți de schelete umane ori schelete întregi aparținînd paleoliticului mijlociu, superior, și epipaleoliticului. Respectiv, piese umane aparținînd omului de Neanderthal și de Cro-Magnon sau a descendenților acestuia cum este omul de la Schela Cladovei.

— Omul de la Schela Cladovei? Este superior strămoșilor săi, cum trăia?

— Aș putea spune că asupra omului de la Schela Cladovei s-a lucrat mult pentru dezlegarea enigmatelor vieții acestuia, căci sînt enigmele vieții strămoșilor noștri din mileniiile VII-VI î.e.n. Și-au dat concursul antropologii de prestigiu, cum sînt Dardu Nicolăescu-Ploșor și Cantemir Rîșcuța. Acesta din urmă, împreună cu plasticiana Irina Rîșcuța, soția sa, au reușit, chiar să facă reconstituirea infățișării omului — bărbat și femeie — de la Schela Cladovei. Din cercetările de pînă acum avem certitudinea identificării a cel puțin 60 de indivizi. Pentru datarea lor — cu metoda Carbon 14 — ne-au ajutat laboratoarele din capitala Republicii Democratice Germane și de la Bonn, din R.F.G. iar mai recent de la Groningen din Olanda. Importanța descoperirii nu este numai pentru România

ci și pentru întreg continentul european și chiar pentru aria mai largă a istoriei evoluției omului pe pămînt. În context, nu numai identificările de la Schela Cladovei, ci și cele de la Ciuperceni — Teleorman, ci și cele din peșterile de la Cazane, ca și cele de la Cladova — Arad, ca și din alte localități, realizate de mine ori de alți colegi ne dau posibilitatea corelării cu descoperiri din țările vecine sau de pe tot continentul european.

— Vă rugăm să ne îndreptățiți curiozitatea și să ne spuneți dacă, în afară de faptul că a existat, ați mai putut cuceri dovezi și despre modul de viață al hominidului de la Dunare?

— Un moment, n-am uitat de întrebare. Tot de la profesorul meu, C.S. Nicolăescu-Ploșor am mai moștenit și un alt domeniu al cercetării și anume acela al artei paleoliticului, al artei preistorice în general. Acest domeniu îmbracă două preocupări — uneltele din corn, os sau chiar piatră împodobite sau chiar transformate în pandantive și elemente de parură — iar celălalt domeniu este al artei rupestre. Al scrijeliturilor de pe pereții peșterilor. Cercetările din Cazane sînt de o rară bogăție și frumusețe sub acest aspect. În peștera Climente, ca și în cele de la Icoana, de la Schela Cladovei, de la Ostrovul Marcu, am găsit unelte din os, corn, piatră împodobite cu motive geometrice care se datează între mileniul XI și mileniul VI î.e.n. Motive ce se regăsesc în toată arta neoliticului și epocii bronzului. Tot în Cazane, în peștera denumită Gaura Chindiei din com. Pescari, jud. Caraș-Severin, lângă Moldova Veche, am avut satisfacția identificării celei dintii peșteri cu picturi rupestre, în culoare roșie.

— Și ce reprezintă?

— Stilizări de păsări sau elemente geometrice — triunghiuri, cercuri, linii valurite, semne cruciforme, palma mîinii aplicată cu culoare roșie pe pereți, motive solare etc.

— Socotiri că ar putea inciza o sim-

bolistică anume, semnele unui sistem de comunicare?

— Fără îndoială, se încadrează într-o simbolistică a artei paleoliticului european, unele se datează în epipaleolitic, cu siguranță din mileniiile VII—VI î.e.n., cu continuare și în epoca metalelor și chiar în perioada istorică. Oricum, ele reprezintă un mesaj al oamenilor epocii către generațiile care au urmat. În istorie nu se descoperă nimic dintr-o dată și exhaustiv, trebuie să ne obișnuim cu gândul că lumea trecutului are încă multe taine de dezlegat. Peșterile despre care vorbesc sînt un vast teren de cercetare, această artă rupestră are o dialectică a evoluției pe un fond de continuitate absolut fascinant și de mare interes științific. Spre exemplu, în peștera de la Gaura Chindiei nu se putea lucra în interior decât cu feștila și în condiții foarte grele iar cu ochiul liber numai într-o anumită parte a zilei, cînd soarele — de unde și denumirea — ajungea la chindie.

Descoperiri asemănătoare s-au făcut și pe malul iugoslav al Dunării și pot fi comparate cu unele de teritoriul Greciei sau cu altele din Orientul Apropiat. De relevant este faptul că, deși mai tirzii decât cele din Orientul Apropiat, se individualizează față de acestea prin forme specifice ale culturii materiale și spirituale. Tipurile de unelte, deși aveau aceleași funcționalități, sînt realizate aici dintr-o materie primă cum ar fi cornul, osul și piatra, în timp ce acolo sînt din silix. În timp ce tipurile de locuințe ale oamenilor din Orientul Apropiat evoluează spre monumental, cu ziduri din piatră, la noi înfloresc locuințele mici, de suprafață, sau bordeie, împodobite, probabil, cu aceste mici obiecte din corn, sau os, cu figuri geometrice abstractizate. Este, de fapt, ceea ce a continuat și în neolitic și în epocile care au urmat — populațiile care au trăit pe teritoriul țării noastre nu au avut construcții mari, în schimb, interiorizindu-se, au creat opere de artă de piese mai mici și de finete.

Ar trebui să ne oprim puțin și la descoperirile de la Ciuperceni — Teleorman ce aduc mărturie privind apariția primilor hominizi atît pe plan mondial cît și pe plan național, similare cu cele din Africa, de la Oldowai, sau de la Afar, sau din Europa, cum sînt cele recente de la Isernia din Italia.

— Cînd au avut loc?

— Investigațiile întreprinse la Ciuperceni s-au desfășurat de către un colectiv numeros și am lucrat acolo din 1973 și pînă acum și încă nu le socot încheiate. Profesorul Ploșor dăduse la iveală acolo, mai demult, câteva unelte aparținînd așa-numitei **Culturi de Prund**, cunoscută pe plan european de **Pebble-culture**, operație la care participasem și eu într-o oarecare măsură, dar erau găsite la suprafață, fără să aparțină unui strat anume geologic. Am dorit mult să aflăm un corespondent stratigrafic al acestei culturi, ceea ce prin săpăturile ulterioare

de pe parcursul unui deceniu, s-a și realizat. Au colaborat, cum spuneam, mulți specialiști, între care aș aminti pe Elena Terzea în domeniul paleontologiei, de la Institutul de speologie, din București, pe prof. Petre Cotet de la Facultatea de geografie-geologie, pe prof. Teodor Neagu — pentru paleontologia nevertebratelor, pe prof. Traian Naum și prof. Ilie Ion — pentru probleme de geologie, pedologie ca H. Azvadurov și muzeograful Ionel Vlad de la Muzeul de istorie din Alexandria. La săpături au participat și cercetători străini, americani Keneth Honya și J. Mc Pheron, tocmai dat fiind importanța acestui șantier pentru întreaga istoriografie internațională.

— Și care este ipoteza dumneavoastră asupra noii descoperiri?

— Perioada aceasta de început a epocii fierului — Halstadt —, aproximativ 1200—1000 î.e.n. era necunoscută în Cimpia Română și toată lumea se întreba cum s-a zămislit și care sînt elementele constitutive ale acestui proces? Iată că dezvoltările noastre de la Chitila vin să umple acest gol. Ele spun că are loc un proces de sinteză bazat pe elementele de substrat ale epocii bronzului din Cimpia Română, în general, dar și din zonele învecinate, este vorba de fondul Culturii Tei, de fondul Culturii Gîrla Mare și în special Coslogeni — de la sfîrșitul epocii bronzului. Cu influențe venite, probabil, pe calea elementelor de cultură materială și nu de populații dinspre vest, dinspre Cimpia olteană și dinspre Banat. Anul acesta, în cadrul unui simpozion național privind epoca fierului, am avut plăcuta surpriză ca un coleg de la Muzeul din Baia Mare să comunice aflarea și în zona Maramureșului a unor materiale foarte asemănătoare ca forme și elemente de decor cu cele de la Chitila. Prin urmare, este iarăși vorba despre un proces cu o arie mai largă dar cu forme specifice legate de tradițiile culturale ale spațiului țării noastre.

— Prin ce se caracterizează, în fond, această cultură și ce spune ea despre oamenii care au creat-o?

— Este vorba despre o populație care trăia pe malul riului Colentina, din datele pe care le avem pînă acum fixată chiar pe mal, în apropierea apei, și se încheiește cu creșterea animalelor, pescuitul, agricultura și vinătoarea. Avea o manieră proprie de a-și confecționa și împodobi vasele ce reprezintă o etapă în evoluția culturilor materiale ale epocii bronzului, trăia în locuințe mari, spațioase, care aveau într-un colț cuptorul iar în preajmă gropile de bucate și practicau încă o metalurgie a bronzului. În cercetările din 1984 au ieșit la iveală și primele piese din metal, am zice, cele mai vechi, din epoca fierului în Cimpia Română. Vasele, în special cele care constituie categoria fină, cunoscute forme nemaiîntîlnite pînă acum; ies în evidență cămile și ceștile bine lustruite și arse, de culoare portocalie sau neagră cu toate supraințalțate asemenea ca formă cu niște urechi de iepure, unele dintre ele avînd căușul, ceașca propriu-zisă, foarte mică și scundă incit se pune într-o tîrbăreă dacă, practic, au putut servi la ceva. Sînt ornamentate cu motive geometrice, incizate în pasta crudă a vasului și apoi umplute cu vopsea albă, ponderea avînd-o însă în decorul lor — canelura. Toarele sînt aproape exclusiv ornamentate cu caneluri, fenomen nemaiîntîlnit în culturile anterioare, uneori le înfășoară sau le acoperă pe toată suprafața. Canelura se suprapune apoi pe corpul vasului, uneori numai în segmente în partea lui superioară.

— Vă gândiți și aici la o simbolistică anume?

— Încă nu știu, știu însă că exprimă o modalitate specifică de ornamentare a ceramicii, dar în pas cu evoluția epocii, intrucit și în descoperirile din cimitirul de la Zimnicea, de la Bistrețu — în Olt —, pe marginea Dunării, de la Susani, de lângă Lugoj, de la Lăpuș din Maramureș se constituie prezența acestei caneluri. Și totuși, sintaxa lor în arta de la Chitila este cu totul alta. Extragem de aici, iată, un alt argument al elementelor unei continuități în maniera de devenire istorică a civilizației. Avem în față, cu siguranță, un act de creație, iar creația a presupus întotdeauna un salt. Pornind de la elemente comune spațiului nostru, e totuși altceva, este o cultură materială ce exprimă o sinteză de epocă. Acest fapt îl realizează oamenii pe care i-am descoperit la Chitila și asupra cărora abia am început, de fapt, cercetările. În cursul acestei ierni, pînă, mă voi deplasa iarăși pe teren, compar materialele adunate pentru a stabili noi legături evolutive cu celelalte culturi materiale ale acestei epocii de început a fierului din Europa centrală și răsăriteană, din Balcani. Problema care mă frămîntă cel mai mult însă este de a putea extinde săpăturile spre a obține documentare mai bogată asupra modului mai intim de viață al comunităților și aria lor de răspîndire. Nu-i deloc ușor, căci în zona de care mă ocup sînt straturi peste straturi de istorie — avem urme și dovezi de locuire, cum spuneam, începînd de la sfîrșitul paleoliticului și pînă în secolele 17—18. Din neolitic, din epoca bronzului, din epoca fierului de început, din cea daco-romană, cu locuințe și amenajări din secolele V—VII e.n. din secolele IX—XII și XV—XVII. Chitila este o adevărată carte de istorie a spațiului românesc. Și, ca o ultimă noutate, o avanpremieră chiar, vă mai spun că am descoperit un fragment dintr-un obiect — de cult, probabil, — de lut ars pe care se află elemente de notare, ca să nu le spun de scriere, identice cu cele de la Tărtăria, de la Tangiru și din alte părți de pe teritoriul Bulgariei. Fapt ce a stîrnit și interesul cercetătorilor străini care au început să se intereseze de **Cultura Chitila**. Aici, cercetările pot să dureze încă și 50 de ani, sînt încă atîtea enigme de dezlegat...

CICI IORDACHE-ADAM ■

Enigme ale paleoliticului în spațiul românesc

prezentare muzeistică pe măsura valorii inventarului acumulat.

— Știm că ați sărit peste câteva mii de ani și că nu demult, v-ați axat atenția și interesul asupra unei epoci mai tirzii din preistoria omenirii și că ați venit mai aproape de București. De fapt, inițial venisem la dumneavoastră să ne spuneți ce-i cu Cultura Chitila, ceea ce ați descoperit acolo are chiar datele unei culturi? Nu e prea pretențios spus?

— O dorință a mea — care, de fapt, a fost și a profesorilor mei — a fost și este de a completa imaginea paleoliticului și a preistoriei în general pe întreg cuprinsul țării. În care scop, am efectuat sondaje arheologice de suprafață peste tot în țară, unde mi s-a oferit prilejul. (Din 1954, de cînd am terminat facultatea și pînă acum, am condus peste 20 de șantiere arheologice, din mai toate regiunile țării). De cînd lucrez în cadrul Muzeului de istorie și artă al Municipiului București, deoarece muzeul nu avea un specialist pentru epoca neolitică și deoarece la Chitila se aflaseră deja niște piese aparținînd paleoliticului, într-o așezare neolitică, de către colegul Aristide Ștefanescu, așezare însă amenințată să dispară pentru totdeauna, cu toate tainele ei, de niște lucrări hidroameliorative din zonă, așa am ajuns de pe malul Dunării pe malul Colentinei. Am început săpăturile cu studenții Facultății de istorie și filozofie în anii 1981—1982 și am descoperit o locuire aparținînd mai multor etape ale neoliticului, deosebit de interesantă cu interfețele ale neoliticului mijlociu din Cimpia Română, cu cele din sudul Moldovei, și cu arie de răspîndire în Balcani asupra cărora nu vreau să mă opresc acum, nefiind, totuși, fenomenul cel mai nou, mai inedit aflat aici. În 1983, crezînd că am găsit un cuptor de ars oale, aparținînd acestei epoci, și pe care îl răseșe lama unui bulldozer, am ajuns să dau la iveală un aspect cultural cu totul nou.

— Pe ce vă bazați?

— Pe înșeși piesele descoperite. În chiar timpul cît lucram la materialele arheologice care ieșeau și pe care încercam să le explic studenților constatăm că erau noi și necunoscute de mine nici din literatură, nici din practica arheologică. Și cu fiecare ciob, piatră sau os, ni se releva o altă lume. O altă modalitate de a fabrica ceramica, de a o împodobi și chiar de a locui. Cînd ineditul orizont cultural se contura am rugat pe colegul Sebastian Morintz de la Institutul de arheologie, specialist în probleme ale începutului epocii fierului în Cimpia Română să vină pe șantier și să-mi exprime punctul de vedere asupra materialului. A rămas uimit de descoperire, apoi am discutat și cu alți specialiști și păreri au fost aceleași — ne aflăm în fața unei culturi aparte, pe care chiar așa am denumit-o — **Cultura Chitila**. Am luat în studiu materialele dezvelite și le-am comparat cu descoper-

Lucrare fundamentală pentru știința anatomică românească

flacără 17

Să gândim
cu capetele noastre

● O carte de referință pentru orice bibliotecă medicală, un instrument de lucru necesar oricărui medic ●

Atlasul de Anatomie Umană realizat de un colectiv de prestigiu și conceput în trei volume, primul conținând membrele, pereții trunchiului, capul și gâtul, cel de al doilea organele interne iar cel de al treilea sistemul nervos și analizatorii reprezintă un important pas înainte al științei anatomice din patria noastră, știință cu o veche și valoroasă tradiție fundamentată de marele savant Francisc Rainer la București și profesorul Victor Papilian la Cluj.

Ceea ce caracterizează această lucrare este faptul că ea conține un text esențializat, de o mare rigurozitate științifică, însoțit de o ilustrație extrem de sugestivă și foarte bine coordonată cu textul explicat. Sint omise în mod deliberat amănunțele anatomice nesemnificative sau cu o valoare minoră pentru practica medicală, păstrându-se noțiunile esențiale indispensabile practicii medicale. Atlasul aduce un nou concept în anatomie demonstrând că această știință trebuie restructurată în raport cu creșterea volumului informațional, astfel încât noțiunile de balast descriptiv care mai constituie în oarecare măsură obiect pentru anatomia din sălile de disecție să fie omise dându-se astfel posibilitatea însușirii temeinice a elementelor anatomice cu care medicul se confruntă efectiv în practică.

Noțiunile de anatomie pe viu și aplicațiile medico-chirurgicale sporesc în mod considerabil valoarea lucrării conferindu-i o mare notă de originalitate. De asemenea, prezentarea topografică și nu descriptivă a elementelor anatomice dă o valoare practică deosebită atlasului.

Prin apariția celui de al doilea volum al Atlasului de anatomie umană colectivul de autori format din conf. dr. Mircea Irim, general-maior prof. dr. doc. Gh. Niculescu, prof. dr. N. Bareliuc și dr. B. Cerebulescu aduce o contribuție valoroasă la dezvoltarea științei medicale în patria noastră, la îndeplinirea politicii sanitare a partidului în centrul activității căruia stă grija față de om.

Prof. dr. doc.
I. CHIRICUȚĂ

Directorul Institutului Oncologic Cluj

Apariția primului Atlas de Anatomie Umană, coordonat de conf. dr. Mircea Irim, marchează un moment esențial în evoluția gândirii anatomice românești, umplând un gol persistent de multă vreme.

Conceput în trei volume, primul care a apărut în 1983 cuprinzând extremitatea cefalică, membrele și pereții trunchiului, cel de al doilea recent publicat în această lună, cuprinzând organele interne și cel de al treilea urmând a ieși de sub tipar la începutul anului 1985, volum conceput de autor ca o completare a celorlalte două. Atlasul are la bază gândirea lui Fr. I. Rainer în care se reflectă mutația dintre formă și funcție. Alcătuirea Atlasului este originală prin prezentarea topografică a elementelor anatomice.

Volumul al doilea prezintă sub o formă condensată, științifică, un volum de informații considerabil privind viscerele. Se insistă asupra datelor cu aplicabilitate clinică-chirurgicală, ignorându-se deliberat detaliul descriptiv.

Capitolele de anatomie pe viu, endoscopie, aplicații medico-chirurgicale măresc mult valoarea lucrării pentru cercetător și practician.

Ilustrațiile realizate de Emil Pătrășcuță sînt de o înaltă rigoare științifică și foarte relevante în demonstrarea elementelor anatomice descrise în text, existind o foarte bună coordonare între imaginile anatomice prezentate și textul explicativ.

Principalele contribuții ale școlii românești de anatomie, al cărei fondator a fost Fr. I. Rainer, își găsesc reflectarea în Atlas. Claritatea, precizia și buna sistematizare a materialului reprezintă calități remarcabile ale lucrării.

Așa cum este realizat, Atlasul ilustrează noțiunile anatomice sintetice, bine ierarhizate într-o viziune modernă, necesară și utilă clinicienilor, constituind o nouă treaptă în evoluția gândirii anatomice pe drumul punerii acestei științe fundamentale cit mai mult în slujba practicii medicale.

Prof. dr. doc.
DAN GAVRILIU

Șef Clinică Chirurgie II
Spitalul Clinic al Municipiului București

Apariția celui de al doilea volum al primului Atlas de Anatomie Umană românească reprezintă un eveniment editorial deosebit, lucrarea fiind de o stringentă necesitate pentru medici din toate specialitățile și pentru studenții în medicină care pînă în prezent nu aveau la dispoziție decît lucrări din străinătate de acest gen, lucrări ce erau importate în țară cu prețul unor cheltuieli foarte însemnate.

Acest al doilea volum al atlasului conține toate viscerele care sînt descrise într-o manieră topografică așa cum se află ele în organism. Autorii au renunțat la viziunea descriptivă fapt ce mărește considerabil valoarea lucrării.

Textul care însoțește imaginile este concis și de o mare rigurozitate științifică. Imaginile anatomice sînt realizate la înalt nivel atît din punct de vedere al conținutului științific cit și al aspectului grafic. Imaginile radiologice, scintigrafice, de

endoscopie măresc mult valoarea lucrării imprimindu-i un pronunțat caracter aplicativ. La acesta se adaugă anatomia pe viu care este indispensabilă practicării medicinei. Aplicațiile medico-chirurgicale ridică mult valoarea lucrării. Respectarea nomenclaturii internaționale este, de asemenea, de un real folos.

Recomandăm ca această lucrare să existe în biblioteca fiecărui medic sau specialist care prin natura domeniului său de activitate abordează studiul ființei umane, intrucît acest Atlas este un material de înalt nivel privind alcătuirea corpului omenesc, înscriindu-se prin conținutul său pe linia tradițiilor valoroase ale anatomiei românești, marcînd un moment important, de referință în evoluția conceptului de anatomie funcțională în patria noastră fundamentat de mari savanți precum Francisc Rainer, Thoma Ionescu, Victor Papilian ș. a.

Prof. univ. dr. doc.
NICU IONESCU
rectorul I.M.F. Cluj

Apariția Atlasului de Anatomie Umană vine să umple un gol din literatura noastră medicală răspunzînd unei necesități resimțite de ani de zile de către studenții în medicină și medicii practicieni.

Fundamentul învățămîntului și practicii medicale este constituit de instrucția anatomică; de-a lungul anilor însă, învățămîntul de anatomie s-a adaptat necesităților legăturii cu practica medicală. Pe de

altă parte, lectorul zilelor noastre dorește lucrări, în care, într-un spațiu limitat, corespunzător bugetului său de timp să găsească informațiile fundamentale redată într-o formă accesibilă și atractivă.

Pornind în întîmpinarea acestor desiderate, conferențiarul doctor Mircea Irim, coordonator și prof. dr. doc. Gh. Niculescu, prof. dr. N. Bareliuc, dr. B. Cerebulescu au elaborat o lucrare modernă în fond și formă. Renunțînd la orice balast al anatomiei statice, descriptive, lucrarea depășește însă cadrul limitat al unui Atlas, devenind o Anatomie ilustrată, un compendiu, foarte bine încheiat. Lucrarea scrisă într-un stil unitar extrage din mulțimea datelor exact ceea ce este esențial, punctînd aspectele cheie. Ea se adresează pe baza acestei calități oricărui practician și în special aceluia care exercită o ramură chirurgicală. Ortopedul va găsi alături de elemente descriptive scheme funcționale; chirurgul general, urologul sau ginecologul vor putea rememora pe scurt și eficient toate datele importante ale anatomiei unei regiuni.

Aservită acestui scop mărturisit practic se înscrie sistematizarea materialului pe zone topografice (etaje abdominale — supra și submezocolic, pelvis etc.) care sacrifică descriția anatomică pură, pe aparate, principiului topografic, rezultat din necesitatea folosirii atlasului ca instrument de lucru pentru practicieni, și nu ca expozeu de erudite anatomice.

Lucrarea se vădește a fi exprimarea gândirii unui anatomist modern care concepe studiul morfologiei deschis, sprijinindu-se și completîndu-se cu date esențiale de microstructură, histologie, structură funcțională. Sînt prezentate ca parte integrantă explorări diverse care depășesc domeniul limitat al anatomiei de sală, dar care arată legătura organică dintre acestea și, după cum spunea Francisc Rainer, „Știința formei vii” care este anatomia. Nu am fost surprinși să găsim în atlas imagini scintigrafice, endoscopice, de explorări radiologice.

Legătura nemijlocită cu practica medicală a determinat autorii să introducă în

Atlas capitole de anatomie pe viu prezentate nu doar prin prisma clasicelor repere osoase, ci legate de gesturile fundamentale ale semiologiei medicale. Chirurgul va găsi numeroase aplicații chirurgicale, de la cele mai simple pînă la cele mai deosebite cum ar fi analiza concisă dar adusă la zi a variantelor anatomice ale căilor biliare.

Sprijinirea textului prin planșe este remarcabilă. Figurile sînt executate foarte clar, renunțîndu-se la încărcarea lor cu amănunțe nesemnificative, dar păstrînd tot ceea ce este necesar unei informări corecte. Depășînd prin text nivelul de „Atlas” cum cu un grad de modestie au denumit-o autorii, lucrarea răspunde însă exigențelor iconografice.

În sfîrșit, dar nu în cele din urmă prezentarea grafică este deosebită; o notă foarte bună trebuie acordată tehnoredacției, notă care ar fi putut fi maximă dacă nu s-ar fi strecurat cîteva inversări de clișee radiografice (citiților avizat va sesiza imediat aceasta, iar eroarea, nesemnificativă, nu scade cu nimic valoarea lucrării în sine).

Avem de a face cu o lucrare cu largă adresabilitate, scrisă modern și corect care își găsește pe deplin meritoriu locul în biblioteca oricărui medic.

Prof. dr. doc.
I. JUVARA

membru al Academiei de Științe Medicale

Atlas de anatomie umană

Premieră editorială de cea mai mare importanță pentru domeniul medicinei: publicarea primului Atlas de anatomie umană. Revista noastră își face o onoare din a ilustra evenimentul prin semnăturile citorva dintre specialiștii de prima mîna ai științei și practicii medicale.

rință în anatomia din țara noastră și un eveniment editorial remarcabil.

Editarea Atlasului contribuie la traducerea în viață a politicii partidului în domeniul ocrotirii sănătății și a dezvoltării optime a fondului biologic demografic așa cum rezultă din programaticile documentate ale Congresului al XIII-lea al partidului, din raportul prezentat de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care direcționează întreaga edificare în etapa următoare a României socialiste pe noi culmi de civilizație și progres.

Volumul II care cuprinde organele interne este alcătuit într-o manieră originală, viscerele fiind prezentate topografic așa cum le găsim în organism. Atît desenele cit și textul explicativ, realizate cu mare judiciozitate științifică, reliefează elementele anatomice cu aplicabilitate practică, omițînd deliberat noțiunile de balast anatomic, descriptiv, nesemnificative pentru practica medicală. Textul este concis, esențializat, constituind exact ceea ce trebuie să cunoască medicul, atlasul prin conținutul său demonstrează cu succes că anatomia clasică se impune a fi restructurată în raport cu creșterea masivă a volumului informațional prin selectarea judicioasă a noțiunilor ce trebuie însușite de către student și medic. Elementele de anatomie pe viu, endoscopie, anatomie radiologică și aplicațiile medico-chirurgicale sporesc considerabil valoarea lucrării, imprimîndu-i, alături de conținutul anatomic aplicativ-practic un alt caracter de originalitate și certă competitivitate în raport cu oricare din Atlasele prestigioase existente în întreaga lume dintre care cităm Sobota-Becher, Sinelnikov, Tolđt etc. Această cu atît mai mult cu cit Atlasul românesc răspunde pe deplin cerințelor clinicienilor care solicită epuizarea fondului anatomic de amănunte nesemnificative și însușirea doar a acelor noțiuni pe care practica medicală le impune.

În acest context, volumul II al Atlasului este de un real folos chirurgilor care abordează toracele, abdomenul și pelvisul, interniştilor și altor specialiști medici sau biologi, constituind o lucrare fundamentală, de referință în exercitarea profesiei.

Remarcăm realizarea la cel mai înalt nivel științific și artistic a imaginilor realizate de Emil Pătrășcuță cit și respectarea strictă a nomenclaturii internaționale. Controlul științific, efectuat de prof. dr. doc. Raoul Rabozi, anatomist de prestigiu, sporește valoarea lucrării.

Prof. dr. doc.
IOAN POP D. POPA
Director al clinicii de chirurgie cardiovasculară a Spitalului Fundeni

Performanțele extraordinare ale creierului reflectă caracterul unic al organizării sale. Constituit din 200 de miliarde de celule comunicînd între ele prin aproximativ 100 de trilioane de contacte, creierul uman constituie în prezent obiectul unei cercetări multidisciplinare din ce în ce mai dezvoltate. E suficient să arătăm că în ultimele trei decenii 15 Premii Nobel au fost acordate pentru descoperiri în domeniul sistemului nervos. Cu toate uriașele progrese realizate, domeniul necunoscut rămîne, ca în toate celelalte științe, infinit mai mare decît cel cunoscut. În lipsa demonstrației unor dispozitive cu funcționare deterministică, s-au dezvoltat teorii probabilistice. Nu cred că aceste orientări vor contribui semnificativ la înțelegerea creierului. Cercetări recente asupra cortexului vizual (Hubel și Wiesel) pledează dimpotrivă pentru o organizare desăvîrșită a structurilor cerebrale. Ei demonstrează existența unor agregate neuronale în formă de coloane verticale dispuse în cortexul vizual și constituind adevărate unități morfofuncționale ale acestuia.

Volumul consacrat anatomiei sistemului nervos central, redactat sub coordonarea conf. dr. Mircea Irim, prezintă sub o formă condensată o informație considerabilă reflectînd stadiul actual al cunoștințelor în domeniul neuroanatomiei. Concepția generală a lucrării este aceea a profesorului Fr. Rainer asupra unității dintre funcție și structură. Din imensul material de date din literatură autorul elimină în mod judicios pe toate care nu sînt relevante pentru înțelegerea funcției sistemului nervos și pentru aplicarea în practica clinicii neurologice. În schimb descrierea conexiunilor dintre structuri ca și hodologia — descrierea căilor nervoase — sînt prezentate exhaustiv.

Lucrarea este deosebit de utilă pentru cei care vor să înțeleagă funcțiunea creierului, ca și pentru cei ce vor să stabilească diagnosticul unui sindrom neurologic. Stabilirea diagnosticului topografic ca etapă obligatorie înainte stabilirii diagnosticului etiologic nu și-a pierdut nimic din importanța pe care i-o acordau clasicii (Dejerine, Levy-Valensi, Purves Stewart). Nu e un paradox dacă afirmăm că odată cu descoperirea metodelor moderne de investigație de laborator rolul clinicianului nu scade cît dimpotrivă. Numai un diagnostic anatomic ireproșabil va permite opțiunea între o angiografie carotidiană și una vertebrală, între o mielografie și o investigație craniană, etc. Din numărul mereu crescînd al investigațiilor posibile — dintre care unele nu sînt lipsite de riscuri — neurologul va alege pe cele mai relevante și va hotărî secvența după care vor fi efectuate. Evitîndu-se șablonizarea investigației se va adopta o strategie individualizată realizîndu-se economii de timp și de mijloace materiale.

În legătură cu structurile anatomice, lucrarea prezintă ultimele descoperiri în domeniul fiziologiei — neuropeptidele, funcțiile rinencefalului, funcțiile sistemului nervos vegetativ, etc. O serie de aplicații medico-chirurgicale, explicitate prin datele anatomice dau un caracter original lucrării.

Principalele contribuții ale școlilor românești de anatomie și neurologie sînt puse în valoare. Claritatea, precizia și buna sistematizare a materialului reprezintă calități remarcabile ale lucrării. Apreciem folosirea sistematică a nomenclaturii anatomice internaționale și ne-am bucura dacă ea ar intra în uzul curent al clinicienilor.

Foarte valoroasa lucrare a conf. dr. Mircea Irim, prof. dr. doc. Gh. Niculescu, prof. dr. N. Bareliuc și dr. B. Cerebulescu va fi consultată cu deosebit folos de studenți și de medici de toate specialitățile precum și de toți cei interesați în înțelegerea structurii și funcțiilor cerebrale. Are meritul de a fi prima lucrare de amploare în domeniul respectiv apărută în literatura medicală românească.

Prof. dr.
V. VOICULESCU
Directorul Institutului de neurologie, psihiatrie și neurochirurgie al Academiei de Științe Medicale a R.S.R.

(acest text constituie prefața atlasului)

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

■ „Cele două ascensoare ale blocului în care locuiesc date în folosință în luna mai 1984 — ne scrie **Adela Dranga din Ploiești, bd. Republicii nr. 130, bl. 17A, ap. 35, et. 9** — mai mult au stat decât au funcționat. Unul din ele s-a defectat după numai o lună, și n-a fost reparat nici până azi, iar cel de-al doilea se strică extrem de des. Vrînd-nevrînd, folosim mai mult scările ceea ce, mai ales, pentru locatarii de la etajele superioare nu e chiar o plăcere“.

■ **Luciei Petruță din București, str. Miron Costin nr. 15, bl. Z3, ap. 25**, l s-a repartizat de către Administrația domeniului public a sectorului 6 un loc de parcare (autorizația nr. 3/1982). Deși a plătit cu regularitate taxele, corespondența noastră și-a găsit în septembrie 1984 locul de parcare ocupat de mașina unui locatar din alt bloc. Aceeași administrație eliberează o doua autorizație (nr. 3/44/1984). Lesne de imaginat discuțiile viite între cei doi posesori — cu acte în regulă — ai aceluiași loc. Este de prisos să mai spunem că Administrația domeniului public a sectorului 6 are datoria să repare greșeala comisă. Există, se pare, o soluție concretă: în planul de sistemăzări este prevăzută amenajarea în această zonă a încă unui loc de parcare.

■ În legătură cu memoriul **Danielei Zamfira din comuna Glodeni, Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului Dimbovița** ne informează: Petiționara a fost repartizată la întreprinderea textilă „Trainica” din Pucioasa, dându-i-se astfel posibilitatea de a se califica în meseria de țesătoare și de a urma cursurile serale ale Liceului industrial textil.

■ Apartamentul nr. 1, bl. P8, de pe str. Izvoarele nr. 12, din **Botoșani**, a fost obiectul unor incurcături, el figurând pe lista de locuințe a două întreprinderi din oraș. În cele din urmă el a fost atribuit — în ianuarie 1983 — unui om al muncii de la întreprinderea de articole tehnice din cauciuc, **Valeriei Pușchiu**. Din păcate, toate vechile incurcături s-au spart în capul noului locatar. După multe tergiversări, abia în septembrie 1984, EGCL a fost de acord cu încheierea contractului. Pe acest act figurează însă — atenție! — ca dată de încheiere 13 aprilie 1982, an în care **Valerica Pușchiu** nu numai că nu deținea apartamentul, dar lucra încă la Brașov. Și asta nu e totul! Omul este obligat să plătească din urmă chiria, evident cu majorări pentru anul 1982. De ce? Poate ne lămură EGCL Botoșani!

■ **Vasile Turc de la întreprinderea Electroceramica din Turda** mulțumește cu recunoștință colegilor săi de muncă **Luci Sofian, Petru Fodor, Margareta Khemendi, Viorica Mihășan, Mihai Vana, Petru Mazăre, Ana Firjol, Andrei Tegher, Ioan Manea, Viorica Baciu, Zorita Luca, Irina Kovacs, Cornel Sălăgean, Suzana Kias și Alexandru Ciulac**, care fără a sta pe gânduri i-au donat singe, salvându-i astfel viața. Un frumos gest de omenie care merită, credem, și felicitările noastre, ale tuturor.

■ **Inspectoratul general al miliției — Direcția evidența populației**: „În numărul din 2 noiembrie 1984 al revistei dvs. a fost publicată scrisoarea prin care **Constantin Oboroceanu** solicita identificarea surorii sale **Maria Oboroceanu**. În urma verificărilor făcute în colaborare cu aceasta se numește acum **Maria Damian** și locuiește în Iași, pe strada Ciuchii nr. 107, bl. E4, sc. B, ap. 14“.

■ **Implinirea vârstei de pensionare** — în decembrie 1983 — **Andrei Gheorghe Axinte, din satul Victoria, comuna Hlincești, județul Botoșani**, a depus, cum era și normal, la Oficiul de pensii din Botoșani toate actele necesare, în vederea obținerii drepturilor bănești cuvenite. Decizia de pensionare a primit-o în termen. Ce a intervenit ulterior emiterii acestei decizii nu înțelegem, deoarece petiționarul a așteptat zădărnice primirea banilor. După mai multe drumuri la Botoșani i s-a cerut să depună din nou o decizie de desfacere a contractului de muncă de la întreprinderea unde lucrase. **Andrei Gheorghe Axinte** s-a conformat. Lucrurile păreau clarificate, dar, iată, s-a împlinit un an de când omul nu mai lucrează, dar nici pensie nu primește. Acum chiar că nu mai înțelegem nimic!

■ Un răspuns ciudat — oare a vrut să fie o glumă? — a primit **Zaharia Beniamin din Hunejoara, Aleca Cimpului nr. 1, bl. C 21, ap. 99** atunci când a apelat la reprezentanța întreprinderii Tehnoton pentru a-l fi reparată scala radioreceptorului său „Solo 500”: Sirma scalei nu intră în obligațiile de garanție! Cert e însă faptul că omul s-a întors cu aparatul defect acasă și nu-l poate folosi. Oare reprezentanța nu intră și ea în „garanția” întreprinderii?

■ Încercînd să soluționeze favorabil sesizarea **Patriciei Peterfy din Timișoara, Centrala industriei confecțiilor Sibiu** a cerut întreprinderii sale din Tirgu Mureș să expedieze o altă scurlă pe adresa menționată de reclamant: str. Ci-comvoluțiunii nr. 25, bl. 12 ap. 38. După cite se pare însă **Patricia Peterfy** și-a schimbat între timp domiciliul. În consecință coletul a fost returnat întreprinderii. Publicăm aceste rânduri în speranța că citindu-le, petiționara va face cunoscută noua sa adresă centrală din Sibiu.

■ Într-o scrisoare ce ne-a fost adresată, **Asociația de locatari nr. 23 din Giurgiu, Șoseaua București, ansamblul I/D** se plînge că o serie de blocuri din perimetrul asociației, deși au fost date în folosință, de aproape un an de zile, nu au fost încă flnisate. Situația, acum iarna, a dat naștere la multe neplăceri deoarece, lipsind

■ „Mama mea, **Vasilica Constantinescu din București, B-dul Metalurgiei nr. 34**, a fost operată cu ani în urmă de un cancer la sin. Zona iradiată s-a necrozat, plaga s-a deschis și, în ciuda tratamentelor, refuza să se închidă. Medicii din S.U.A. unde domiciliul au consultat-o, hotărînd că singura soluție ar fi transplantul de piele. Dintr-un articol publicat în revista Flacăra, mama mea a aflat de tratamentul

medicului **Nicolae Oiță din Iași** și a apelat la ajutorul acestuia. În urma tratamentului aplicat, plaga s-a închis aproape complet. Dorese să mulțumesc pe această cale atât minunatului medic **Nicolae Oiță**, cât și colectivului redacțional care a popularizat acest mare succes al medicinei românești“. (Doina Stoiana, Ex 452 E 84 Street New York)

tencuiala, umezeala se strecoară printre plăci infiltrîndu-se în apartamente. Sîntem convinși că IJGCL Giurgiu va ține cit se poate de repede la terminarea lucrărilor.

■ Din surprizele cumpărătorului. Dacă vrei să cumperi de la librăria nr. 2 din **Drobeta Turnu Severin** o ascuțitoare devii automat posesorul a nu mai puțin de 100 (una sută) penițe inox marca Select 2. Dacă ai nevoie de 3 ascuțitori — cum a fost cazul lui **Constantin Constantinescu din str. Kiseleff nr. 2, bl. E7, se. 1, ap. 15**, — atunci zestre de penițe crește și ea proporțional. Deci vrei, nu vrei, lași deoparte stiloul și te apuci să scrii cu tocul. Asta pentru toată viața!

■ **Lică Dragu în vîrstă de 51 de ani, om al muncii la ICM Reșița, invalid de piciorul stîng în urma unui accident**, ne solicită sprijinul în vederea rezolvării unei probleme cu care se luptă de mai multă vreme. Toate protezele pe care le-a comandat și primit de la întreprinderea de profil din țară (Oradea, Timișoara) nu le-a putut folosi datorită execuției defectuase. Rugăm întreprinderea de produse ortopedice și protezare din Tirgu Mures, acolo unde petiționarul a returnat ultima comandă, să acorde o mai mare atenție remedierii pentru a-l ajuta pe **Lică Dragu** să se poată deplasa normal.

■ Mai mulți locatari din blocul LT3, de pe **bd. Tomis nr. 308 din Constanța**, printre care se află și **Georgeta Bumbac**, au achitat în august 1984, în avans, contravaloarea unor jaluzele pe care **Gheorghe Birșa, din Bala Mare, str. Barajului 55 A/9** s-a obligat să le confecționeze în circa 2 săptămîni. Au trecut însă 5 luni și nici urmă de jaluzele. Nenumăratele apeluri telefonice — pe banii clientului, evident — s-au soldat numai cu scuze și promisiuni. E adevărat că ochii care nu se văd se uită, oare pe această zicală să se bazeze și meșterul **Gheorghe Birșa**?, dar banii care s-au dat și nu se mai văd, se uită și ei?

■ „În urma verificărilor efectuate, s-a constatat că aspectele negative privind circulația autobuzelor de pe linia 135, sesizate de **Ion Albu din București, str. Nicolae Pașcu nr. 6**, erau în cea mai mare parte reale. Cauzele acestei situații rezidă mai ales în indisciplina unor conducători auto. În consecință s-au luat măsuri atât de natură organizatorică cit și tehnică, intensificîndu-se controalele inopinabile și sporindu-se exigența față de cazurile de indisciplina derivate. Rămîne în atenția noastră îmbunătățirea în continuare a ritmicității transportului pe tot parcursul zilei astfel încît linia 135 să nu mai creeze probleme călătorilor săi“. Am primit acest răspuns din partea **Întreprinderii de transport București — exploatare transport autobuze**.

■ **Familia Constantin Brătîlă din Craiova, strada Colțunași nr. 18**, a fost nevoită să-și interzică, după numai 5 zile, tratamentul pe care-l efectua în stațiunea Amara. Îndeplinind toate formalitățile necesare, soții **Brătîlă** au fost asigurați că vor primi contravaloarea serviciilor pentru cele 13 zile restante. Intrucît s-a scurs un timp considerabil — peste 6 luni — de la această promisiune reamintim conducerii stațiunii că familia **Brătîlă** așteaptă și acum banii.

■ „Magazinele de încălțăminte oferă pantofi nu numai de diverse modele, dar și de diverse culori: gri, bej, blumarin, maro, negri etc. Cumpărătorii nu trebuie să riște însă să-și murdărească decît încălțăminte neagră sau maro. De ce? Pentru că în comerț nu se găsește decît cremă neagră sau maro. N-ar fi normal ca întreaga gamă coloristică a pantofilor să fie însoțită de o gamă tot atât de largă de creme?“ (**Gheorghe Dumitrascu din București, str. Pajurei nr. 16, bl. A5**).

■ Se pare că articolele din revista noastră care evidențiau deosebitele calități curative ale cîtinei albe au determinat pe mulți dintre cititorii noștri să facă apel la acest tratament. Unul dintre acestia, **Constantin Moisă, din Moinești, județul Bacău**, ne scrie mulțumind celor care au descoperit efectele benefice ale acestei plante și care i-au dat deci și lui posibilitatea să-și trateze cu rezultate bune și prompte urmările unei hepatite care-l dădău probleme de mai mulți ani.

■ Cum gara Târnab se află în afara orașului a fost pus la dispoziția călătorilor un autobuz care face naveta oras-gară și retur. Dacă trenul rapid 273 are 10 minute întîrziere autobuzul nu mai așteaptă. Semnata scrisorii roagă organele de resort să încerce o soluție de remediere a situației astfel ca autobuzul respectiv să-și justifice într-adevăr rolul de leșătură între stația C.F.R. și oraș. (**Viorica Samoilă — Brașov**)

■ **I.C.S. Mixtă Cimpina, județul Prahova** ne informează: „Sesizarea **Violetei Tătaru** privind servirea prăiturilor la cofetăria „Bucești” din localitate s-a confirmat. Drept urmare s-au luat pe loc măsuri de remediere, gestionarea fiind atenționată în scris că în cazul cînd se vor mai constata astfel de abateri, vor fi luate măsuri de sancționare disciplinară. Aspectul privind vizarea cărților în mod condiționat a fost adus la cunoștința C.Y.D.C. Ploiești“.

■ **Alexandru Pop din comuna Așchileu Mic nr. 4, județul Cluj**, dorește să-și construiască o instalație de folosire a biogazului. Dînsul apelează — prin intermediul nostru — la cei care au realizat în concepție proprie o astfel de instalație, rugîndu-i să trimită la adresa de mai sus schițele după care s-au ghidat. Nu ne îndoiim că se vor afla printre cititorii noștri oameni de bine care-l vor ajuta.

■ „Pe data 18 septembrie 1984 am predat la unitatea din bd. Gheorghe Gheorghiu-Dej nr. 63 a Cooperativei „Artă și precizie” un ceas de mină care se tot oprea fără motiv. În cele patru luni care s-au scurs de atunci, ceasul mi-a fost restituit de patru ori ca reparat și de fiecare dată a trebuit să-l duc înapoi. Acum este total dereglat: la două-trei ore de funcționare rămîne în urmă cu o oră. Ce e de făcut?“ (**Igor Docu, str. Grădina nr. 7, București**). Nimic altceva decât să fie reparat încă o dată; dar bine!

■ Acum circa 5-6 ani, în urma unei frumoase inițiativă a edililor, în orașul Dej a luat ființă un club al pensionarilor. Contra unei sume lunare simbolice, cei 2500 de membri ai C.A.R. se puteau aduna să asculte cite o conferință, dar mai ales să joace șah. Început cu încetul, bătrînii li s-au alăturat și numeroși tineri doritori să învețe sportul minții și să participe la întrecerile ce se organizau. Iată însă că în ultima vreme lucrurile s-au schimbat. Spațiul și timpul afectate vechilor activități au fost restrinse pentru a se face loc unui curs de croitorie (deși în oraș mai există un club al feroviarilor și altul pentru tineret) și se discută tot mai insistent despre desființarea acestui „club nerentabil“. Ar fi păcat să se șteargă cu buretele o inițiativă care ne-a ajutat să ne petrecem plăcut timpul cu activități potrivite vârstei noastre, unori foarte înaintate“ (**I. Moldovan, str. Islaz nr. 3, Dej, județul Cluj**). Sîntem întru totul de acord cu semnatarul scrisorii.

■ Mă numesc **Moldoveanu Mihaela Dolnița**, salariată a I.T.B., depou Giurgiu, cu funcția de conducător manipulator tramvae, domiciliată în strada Agricultorilor 81.

Sînt mama unei fetițe de 4 ani și cit timp am lucrat la depoul Colentina am putut să-mi văd de grijă fetiței și a casei. În urmă cu aproape un an am fost detașată — fără a mi se cere măcar consimțămîntul — la depoul Giurgiu, împreună cu mai mulți colegi de la depoul meu, pentru a sprijini lipsa de personal de la acest depou. De atunci și pînă azi toți colegii mei au reușit să se mute la depoul de unde plecaseră, numai mie mi s-a dat de fiecare dată cererea înapoi și mi s-a spus că „sînt anajata I.T.B., nu a depoului Colentina“. Este exact, dar eu trebuie să schimb trei milioane de transport ca să merg și să mă întorc de la lucru, ceea ce reprezintă 4-5 ore pe zi. Soțul meu e bolnav, internat în spital și eu nu mai pot face față singură obligațiilor mele de mamă.

Nu solicit o favoare; trebuie să ies din situația grea în care mă aflu acum.

■ „Am lucrat timp de 8 ani în C.A.P.-ul din comuna Gheorghiu, județul Brăila. Apoi m-am mutat în comuna Dudești din același județ, unde am muncit în continuare pînă la împlinirea vârstei de pensionare. Pentru întocmirea dosarului de pensie mi s-a cerut și o adeverință de la primul loc de muncă. Această adeverință mi-a fost dată însă pe un nume greșit: **Mihai Dumitra** în loc de **Mihai Ioana**. Cum era și normal, nu mi-a fost luată în considerare. Cerînd din nou cooperativei din Gheorghiu o adeverință corectă, mi s-a răspuns că, deoarece așa sînt trecut în fișele lor de evidență, chiar dacă la vremea respectivă s-a comis o greșală, nu pot fi ajutate“ (**Ioana Mihai, comuna Dudești, județul Brăila**). Nu credem că o asemenea eroare este ireparabilă, cu atît mai mult cu cit într-o comună ni se pare destul de simplu de verificat identitatea unuia om.

■ În ziua de 28. 09. 1984 mi-a dispărut un copil de acasă. Nu am știut nimic despre el pînă în 5 noiembrie cînd am primit o ilustrată în care-mi scria că se găsește la un cioban din Lipova, județul Arad. M-am dus la Lipova, unde cu ajutorul orșanelor de miliție, i-am întregat pe toți ciobanii dar nu am reușit să dau de urma lui. Fiul meu se numește **Vlădulescu Ionuț Gabriel**, este în vîrstă de 13 ani are ochii verzi și părul castaniu. Vă rog din suflet să mă ajutați să-l găsec. (**Chira Vlădulescu, str. Iobiceana nr. 28, bl. H-4, et. 4, ap. 20 Roșiori de Vede, județul Teleorman**). Publicăm aceste rânduri însoțite de fotografia de mai sus, în speranța că apelul acestei mame disperate nu va rămîne fără ecou.

■ **Maria Dănilescu**, lucrătoare la Întreprinderea de tricotaje și perdele din **Pașcani**, a fost internată și operată de urgență la spitalul din localitate. Restabilindu-se cu greu după intervenția chirurgicală, medicii de la policlinica Pașcani și apoi comisia de expertiză a capacității de muncă din Iași au considerat necesară prelungirea concediului medical și apoi i-au asordat un program redus de 6 ore pe timp de o lună. Spre surprinderea femeii, două certificate medicale nu i-au fost plătite deloc, iar alte două plătite parțial.

Cerînd lămuriri, i s-a replicat că nu a prezentat în termen de 24 de ore de la eliberare certificatele. În aceste condiții — se întreabă pe bună dreptate **Maria Dănilescu** — pe ce bază au fost făcute plățile parțiale? Mai mult, întreprinderea n-a vrut să țină cont nici de programul redus acordat de comisia de expertiză. Sperăm că este vorba numai de o neînțelegere.

■ „În urma pensionării unui primitor-distribuitor de la magazia de imprimare, cooperativa „Unirea meșteșugarilor” din Curtea de Argeș a organizat un concurs pentru ocuparea postului vacant. Dintre cele 8 concurențe, am fost admisă eu și am fost anunțată că mă pot prezenta pentru a începe preluarea inventarului. După o zi de muncă, mi s-a comunicat însă că n-aș avea pregătirea necesară pentru postul respectiv și în consecință acesta va fi ocupat de o altă persoană. Nu înțeleg pe ce bază s-a luat această hotărîre. Atît pregătirea mea (absolventă a liceului teoretic, calificată în meseriile de croitor și confecționer piese radio) cit și vechimea în muncă (13 ani) dublate de media obținută la concurs mă îndreptăteau să ocup postul fără probleme.“ (**Maria Malec din Curtea de Argeș, str. Cuza Vodă, bl. E17, sc. A, ap. 13**). Ne întrebăm la rîndul nostru pe ce bază oare petiționara a fost admisă să participe la concurs și apoi lăsată să luereze o zi dacă nu întrunea condițiile legale pentru ocuparea postului? Cu alte cuvinte, cit de serios a fost acest concurs?

■ Cu privire la sesizarea semnată de arhitectul **K. Schuller din Brașov, Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Brașov** ne informează că, într-o primă etapă, două din străzile centru istoric al orașului, și anume **Nica Bălcescu și Poarta Schei**, vor fi asfaltate în scopul reducerii trepidățiilor. Celelalte străzi din zonă vor fi modernizate în anii următori“.

• Pagină realizată de
ALEXANDRU ȘERBAN

Poșta redacției

Fănică Radu — Constanța: În situația cum este cea arătată de dv. în scrisoare — nu se acordă concediu fără plată. În astfel de cazuri, conducerea unității poate acorda un număr de zile din concediul de odihnă, SRL sau din zilele de compensare pentru orele lucrate peste durata normală a timpului de muncă. **Sergiu Bălan** — București: Da, se includ și cheltuielile cuvenite consumului de gaze repartizat după numărul de persoane. **Viorica Coțel** — Cluj-Napoca: Dacă fetița nu este îngrijită în mod corespunzător în familia tatălui, vă puteți adresa judecătoriei Cluj-Napoca cu o acțiune prin care să cereți incredințarea copilului și creșterea și educare. **Felicia Predoni** — Deva: Titularizarea în învățămînt se poate obține numai pe bază de concurs. **Ion Pătrașcu** — București: Cei care ocupă suprafețe locative la subsol, demisol, parter, mezanin și etajul I din clădirile fără mezanin, contribuie la plata cheltuielilor comune dacă clădirile au situate la etajele superioare băi, spălătorii, uscătorii etc., dacă sînt folosite. În cazul cînd nu sînt folosite, cei care locuiesc la nivelele menționate mai sus plătesc numai jumătate din numărul persoanelor. **Cristian Tudorică** — București: Locurile de veci pot fi transmise numai moștenitorilor legitimi, nu se admit tranzacțiile. **Elena Stan** — București: Dacă ați interzcut activitatea pentru creșterea copilului în vîrstă de pînă la 7 ani puteți beneficia de plata concediului pentru sarcină și lezuire pentru cel de-al doilea copil, dacă ați născut în termen de 6 luni de la încheierea contractului de muncă. **Eugenia Comiriz** — Drobeta-Tr. Severin: Pentru un duplicat de pe diploma de școală profesională cereți relații la D.P.M.O.S. Mehedinti. **Grup de soferi** — Întreprinderea mecanică Valea Telegaenului: personalul din activitățile cum sînt căi ferate uzinale, reparatii, autoutilări, producția de scule, dispozitive și verificatoare, producția aburului tehnologic și alte activități, cînd deserveste întreaga unitate, se aruprinde în acord global la nivelul unității. **Elena Stanciu** — București: Numai dacă ați lucrat efectiv cel puțin 15 ani în locurile încadrate în grupa I de muncă sau cel puțin 20 ani în locurile încadrate în grupa a II-a de muncă. **Ludovic Căltun** — Cimpineanca (Vrancea): 1) Anii de pensie de boală nu constituie vechime în muncă; 2) La împlinirea vârstei puteți cere calcularea pensiei pentru munca depusă și limită de vîrstă.

MARGA NEDELEA

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10—13.

● Cazul Liane Agnola își așteaptă rezolvarea firească ● „Fetița” și milioanele ●

Cum a devenit suplinitoare o șefă de promoție

Am crezut, mai întâi, că avem de-a face cu o candidată la una din numeroasele facultăți ale țării care încerca să convingă o lume de adevărul sesizării sale. Părea foarte tânără, poate puțin de-asupra școlărescului. Ni s-a prezentat simplu: Liana Mihaela Agnola. Nu, nu era candidată, nu era studentă, ci era profesoară! Și nu orice fel de profesoară, ci șefă de promoție la o facultate de matematici din țară, ajunsă în situația de a bate la o mulțime de uși pentru a i se rezolva problema, cu toate că, zice ea, în ce o privește nu are nici o vină decât aceea că a iubit meseria de dascăl încă înainte de a intra în facultate, că și-a sacrificat, fără a simți sacrificiul, timpul liber în favoarea pătrunderii și dezlegării acelor taine. Așadar, nu a fost o joacă pentru Liana Mihaela facultatea de matematici din Timișoara. N-a fost un moft nici faptul că, după cei 4 ani de facultate, pe care i-a absolvit ca șefă de promoție cu 10, ea, șefa de promoție a anului 1978 a ales specializarea, când i s-a propus să urmeze și anul V de specializare în analiză matematică!

De reținut: i s-a propus această specializare tocmai pentru că era cea mai bună, nefiind vorba la acea dată ca specializarea să-i pună sub semnul întrebării viitoarea-i meserie — profesoralul. Lăsăm la o parte bucuriile reușitei. Din acea perioadă. Seriozitatea muncii ei de zi cu zi, talentul, conduceau la rezultatul amintit.

Ne oprim doar la momentul absolvirii cursului de specializare din anul V. Șefa de promoție fiind și de această dată, ne recomandarea, cu felicitările de mare, ale unei întregi comisii de specialiști în ale matematicii, pentru învățământul superior!

Să reluăm istoria. La repartizare, după absolvirea anului V de specializare în analiză matematică, deci în 1979, Comisia de Stat pentru repartizare a procedat ca niciodată până atunci (și nici după aceea!), repartizând postul pe facultăți și nu pe întreaga promoție, Timișoarei alocându-i-se doar posturi în industrie. În aceste condiții, neputând alege un post în învățământ sau în cercetare, a optat pentru Combinatul petrochimic Pitești, care solicita post de programator (opțiune legată de apropierea de domiciliu — Sibiu), contestând totodată în

termen legal, acest mod de repartizare. De asemenea, a solicitat conducerii ministerului. 1. Îndreptarea măsurilor aflate în neconcordanță cu legea, măsuri, ale Comisiei de Stat pentru repartizare — cu excepția Timișoarei, celorlalte facultăți li s-au oferit posturi și în învățământ și în cercetare; 2. Schimbarea repartitiei; 3. Transferul în interesul serviciului. Impasul nu era numai al tinerei absolvente ci și al combinatului unde fusese repartizată, acesta având nevoie de un programator și nu de un absolvent al facultății de matematică, fie el și șef de promoție! Să nu fim greșit înțeleși! Sigur, și pentru Combinatul petrochimic Pitești, ca și pentru orice altă mare unitate industrială din țară, problema absolvenților bine pregătiți ce urmează să le treacă pragul, rămâne permanent deschisă! Dar Agnola, cum spuneam, cu toate rezultatele de excepție obținute în timpul facultății, în materie de programare — domeniu în care urma să-și desfășoare activitatea — nu se mișca deloc în voie, trebuind să ia totul cam de la început, după o specializare pentru care și statul și studenta, făcuseră eforturi considerabile.

La nici două săptămâni de la repartizare, inspectoratele școlare județene primesc de la ministerul de resort o notă telefonică (nr. 47 263/10 iulie 1979), în care se specifică: „Absolvenților învățământului superior, promoția 1979, nu li se vor mai elibera negații sau acordul pentru schimbarea încadrării. După prezentarea lor la post și încheierea contractului de muncă, pot solicita transferul în condițiile prevăzute de art. 13 din Decretul 54/1975, absolvenții care au motive temeinice și există post liber în specialitatea obținută prin studii”. Care sînt prevederile art. 13 din Decretul 54/1975 — decret rămas în vigoare și după apariția Legii educației și învățământului din 1978? „În perioada stagiului absolvenții vor putea fi transferați, în interesul serviciului, cu respectarea dispozițiilor art. 3, în condițiile prevăzute de normele legale în vigoare, în specialitatea pentru care au fost pregătiți sau în specialități apropiate” (art. 3, la care se face referire, prevede cum se poate face repartizarea!).

De acum încolo vom înțelege mai bine mersul evenimentelor. Pe baza notei telefonice, Inspectoratul școlar Sibiu, care avea nevoie la acea dată de profesori de

matematică, la solicitarea tinerei profesoare, emite adresa de transfer în interesul serviciului nr. 4756 din 27.X.1979, către Combinatul petrochimic Pitești. Aceasta își dă imediat acordul (iar motivația acestui gest credem că nu mai trebuie dovedită!), aprobându-i transferul prin biroul executiv al C.O.M. începînd cu 1.XI.1979. Astfel, cazul pare descurcat: Liana Agnola ajunge, în sfîrșit, să-și vadă visul cu ochii, fiind numită, cu acordul Consiliului popular județean Sibiu, profesor titular la Liceul nr. 3 Sibiu, oraș în care își avea și domiciliul!

N-a fost prea lungă fericirea titularii! A ținut în jurul a trei luni de zile — până prin ianuarie '80, când a aflat că nu i-a fost aprobat transferul de către minister. Așa se întâmplă că peste noapte se trezește suplinitoare, stare din care nu a putut ieși nici până în ziua de azi.

Stînd de vorbă cu tovarășul director general Bondrea din cadrul Ministerului Educației și Învățămîntului ni se pune în față art. 13 din Legea educației și învățămîntului — care subliniază faptul că „funcțiile didactice se ocupă doar prin repartizare sau concurs” — și cu aceasta, discuția a fost socotită încheiată — ne luîndu-se în considerare nici Decretul 54, nici nota telefonică amintită. Și totuși, pe baza acestora s-au perfectat formele de transfer! Din cauza notei telefonice tinăra profesoară a intrat într-un adevărat cerc vicios: nu se mai putea întoarce la postul primit prin repartizare cită vreme plecase prin transfer și nici nu se putea titulariza, decît printr-un eventual concurs la care, conform legii, nu ar fi avut voie să participe decît după expirarea stagiaturii. Ori, de cînd și-a terminat stagiatura, nu a mai avut loc nici un concurs pentru Sibiu — catedra de matematică.

Cinci ani au trecut de la declanșarea acestei situații nefirești. Cinci ani de alergături, de trasări pentru o fostă studentă eminentă, o profesoară care și-ar fi meritat cu prisosință catedra dorită. Cazul ei nu este un caz simplu. Iată de ce îl supunem și noi atenției ministerului de resort cu convingerea că pleddm pentru reabilitarea unei valori și cu speranța că se va găsi rezolvarea lui firească.

GEORGETA ȘTEFANESCU

Dincolo de aparențe

Milionarii...

faliți cu anticipație

Dacă n-ar fi de ris, ar fi de plins. Sau... vice-versa. Pentru că aceeași prostie omească, în timp ce onora le stîrnește zimbete, altora le poate provoca mila...

Povestea cu precepea care, în timp ce ducea la oraș un coș cu ouă, își imagina o afacere fabuloasă pălește, pur și simplu, pe lângă întimplarea ai cărei „eroi de comedie” au devenit, nu de mult, Dumitru Niță, str. Abanosului nr. 6 și Gheorghe Florescu, str. Dr. Raleș nr. 13, București, ambii soferi la „Metrou”.

Ce „noroc” fantastic pe cei doi s-a cunoască pe „Fetița” făcătoare de... milioane! „Fetița” i se spune Henei Ștefan, în vîrstă de aproape șaiseci de ani, din str. Plutei nr. 19, sector 3 (în prezent cu reședința în altă parte!). Ar mai trebui spus despre făcătoare de milioane citeva amănunte: nu știe să scrie și să citească; ca să nu mai pună degetul, au învățat-o copiii (are șase), sau nepoții, nu mai știe cine, să smîngălească ceva care aduce a semnătură. Nu-și aduce aminte, oricît s-ar concentra, cite „minuni” a mai săvîrșit, „că am început de mică, domnule, și pînă acum tot cu d-astea m-am ocupat”. Cui-mea este că, desi „face” milioane, „Fetița” este relativ modestă. Se mulțumește cam cu zece la sută — bani gheață — plus alte obiecte, pe care le pretinde (și le primește!) în avans, de la viitorii milionari.

După ce s-a conștientat (între patru ochi și după obținerea unui jurămint) lui Dumitru Niță că ea știe și poate... acesta s-a și grăbit, ca hipnotizat — vorba vine, că această calitate „Fetița” n-o posedă, dar „știu să-i dibuiesc pe cei lacomi, domnule” — să-și vindă autoturismul „Dacia” cu 90.000 lei, din care chiar în seara zilei respective, 8 aprilie 1981, 88.000 lei să-i aducă „Fetiței” cu promisiunea că în cel mult o săptămînă aduce și restul pînă la 100.000, pentru că „vreau milionul întreg”. „Fetița” i-a mai spus cu acest prilej că ar mai avea nevoie de o butelie de aragaz și un radiocasetofon, pentru a le face cadou celui care îi procură „materialii” din străinătate și Niță a dat fugeta, cu o mîșină de ocazie, că pe-a lui o vinduse, la maică-sa, la țară — biata femeie! ce nu face o mamă pentru pricocsirea fiului ei? — a luat buteliază, promîțîndu-i cînd în loc (după ce obține milionul!), a mai împrumutat de la cineva un radiocasetofon și le-a adus, cu discreția necesară, în str. Plutei nr. 19.

Să remarcăm, însă, că sore deosebire de alți „oameni de afaceri”, Dumitru Niță n-a fost egoist. I-a împărțit imediat colegului său Florescu, sursa viitoare lui îmbogățirii. Ba i-a și promis că „dacă o fi de acord „Fetița”, îi propun să te faci om și pe tine.

Și Florescu, fascinat de o asemenea perspectivă, s-a înfățișat cu emoție la binefăcătoare, cu toate economiile pe care le avea acasă — vreo ontzece de mii — a promis că în cel mai mult zece zile vinde și toate biuteriile pe care le-a adus de prin străinătate pe pede a luat acum citiva ani, a mai împrumutat pe la prietenii cite ceva și a investit în viitorul milion cam 120.000 lei.

Dar cum banii, după cum se spune, este... ochiul dracului!, pe cei doi viitorii milionari încep să-i mistuie gînduri individualiste. „Am făcut bine, care, că m-am încurcat cu el? As putea să cumpar oile și singur. Cîștig ar fi mai mare...”

Relațiile dintre ei devin mai glaciare, nu mai abordează viitorul afaceri comune. O vizitează separat pe „Fetița” care, sesizîndu-le „schimbarea” le cîntă în strună: le oferă, separat, dar anevoie concomițent, iluzia priorității fabricării banilor. „Tei sticla aceasta cu soluția specială și o duci la matală acasă, dar te rog să nu-i soui... celuilalt” — soluția „specială” fiind cerneală albastră obișnuită, într-o sticlă înfășurată cu scoci.

Între timp, locotenentul Andrei Pestrîfu, din formațiunea judiciară a circumscripției 10 miliție află că recidivista Henea Ștefan, fără ocupație, după ce a dispus de sume importante de bani făcînd petreceri costisitoare și cadouri substanțiale la copii și nepoți, ar fi dispărut de la domiciliu, unde este căutată frecvent de doi cetățeni, oarecum impacientați. Ofiterul întreprinde cuvenitele măsuri și află în citeva zile întreaga țărănie, ba chiar și ascunzătoarea temporară a „Fetiței” care avea să-i declare nonsalant: „Dacă ei vină am eu dacă ei este fraierii? Că nu le-am băgat mina în buzunar. Știu, este înșelăciune, dar ce să fac dacă n-am nici o meserie și nici pensie și se găsec d'ăștia lacomi de bani, că eu îi miros, domn' locotenent...”

Ceva mai greu a fost pentru lt. major Valeriu Dumitru de la cerceări penale, pînă a-i determina pe Niță și Florescu să înțeleagă că ei se află în postura ingrătă de „milionari... faliți cu anticipație”, iar cei peste 220.000 lei plus unele obiecte de valoare, s-au dus pe apa sîmbetei, pentru că „binefăcătoarea” lor este insolubilă, cel puțin pînă își va ispăși pedeapsa, căci după aceea s-ar putea întimpla să facă rost, dacă se vor mai găsi amatori de... milioane.

MIMI GROZAVU

Cronica șoselei

Pentru un act de dreptate

Aveau de mers pînă la școală cinci kilometri. În fiecare zi sa faci 10 kilometri șofer, pe viscol, nu-i simțu nici pe un adult, dar mie pentru niște copii de 8 ani. Li era dragă cartea Adelinei. Noile obiecte ale clasei a II-a o fascinau. Cînd nu se descurca la vreun exercițiu, persevera pînă cînd rezolva totul. Gerul și viscolul din ultimele zile n-au împiedicat-o să se ducă la școală. O lua de acasă pe Lilianna, colega ei de clasă, slăbută, pipirică, în ciuda protestelor părinților ei. „Lasă, tanti Mărioară, că mă descurc eu. La nevoie o țin în brațe și tot răzvim”. „Bine, mergeți, am încredere în tine, Adelina”. Pe parcurs, unde erau troienele mri mari și Lilianna dădea semne că nu mai poate înainta. Adelina o lua în circă pînă unde drumul era mai ușor. Cînd rafalele de vînt înghețat erau în stare să doborîre un om. Adelina trecea în față. „Lili, tu treci în spate și ține-te bine de paltonul meu”. „La 8 ani, fetița asta parcă are șapte ani. N-am avut în 20 de ani, de cînd, predau, un copil cu o asemenea voință. Inteligență, sărfoare, generoasă, cu o forță fizică inouizabilă, parcă toate calitățile omenești s-au concentrat în ea”, se destăinuia diriginta, directoarei școlii.

Se întorceau seara de la școală. „Adelina îmi explica ceva la geografie. Cînd a văzut farurile îndreptîndu-se spre noi, colega mea m-a împins spre șant. Ea nu s-a putut retrage atît de repede, s-a gîndit, probabil, că mama i-a spus să aibă grijă de mine. Am ieșit cu greu din troiene. Am văzut-o căzută jos. Nu mișca și era plină de sînge. Nu știam ce să fac, îmi era frică, frig. Am început să plîng, să țip. Știam din filme că în asemenea situații e bine să strigi după ajutor. Dar cine să mă audă în pustiu ăsta? Cînd am văzut mașina mică oprindu-se, m-am mîșinat. Ea e salvarea noastră, mi-am zis”. „Și cum te cheamă pe tine, prichindelule, de unde ești?” „Eu sînt Lilianna Ion și-s din Balta Mare”. „Aa, deci ești fetiță, nu băiețel cum credeam noi. Hai în mașină, la căldură, pînă nu îngheți de tot”. Cei doi oameni coborîți din Dacia galbenă se îndreptară, după cele citeva cuvînta schimbate eu „măntora oculară”, sora copilului trîntit la pămînt. „E rece, Ioane, și nu mă respiră. Nu mai are nici puls. S-o ducem, totuși, la spital”. Copilul neinsuflit e pus pe bratele celor doi bărbați în mașină. „Ia spune, tu, Lilianna, încotro mergea mașina care a lovit-o pe colega ta?” „La început nedumerită, dezorientată, fetița arătă apoi cu mina: „Încolo, nene, spre Poiana cu plopi”. „Precis, fe-

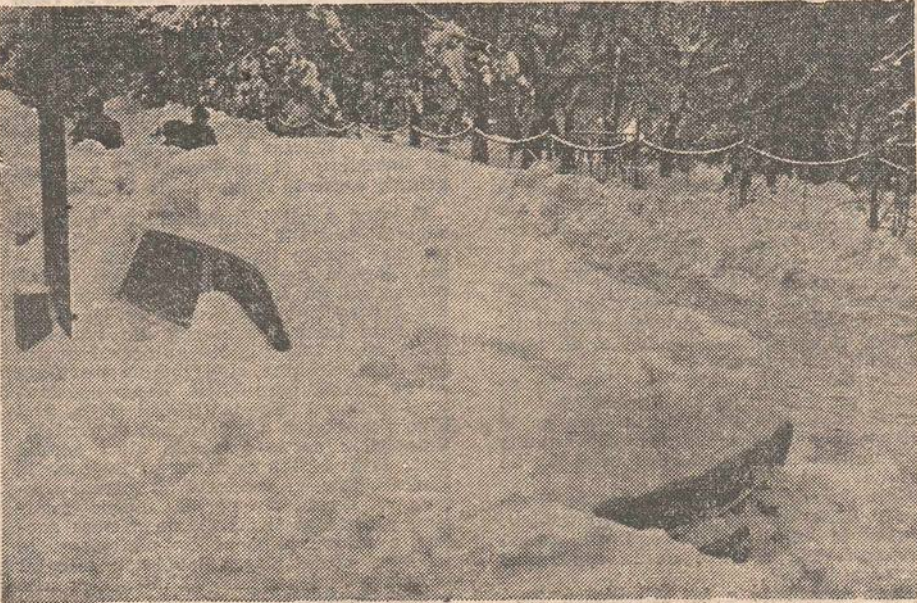
tiți, nu te înșeli?” „Nu, nene, mașina venea din direcția unde vă îndreptați dv.”. „Întoarce, Iliuță, și dă-i bice!” În mașina, pe Lilianna o podidește plînsul. Mingiua mereu — obrazul rece al colegei ei... Ion încearcă să-i distragă atenția. „Ia spune, tu, fetiță mică, cum e la voi la școală? Știi că și eu am un băiețel de vîrsta ta?” Lilianna își îndreaptă privirea spre bărbatul care-i vorbește. Cu perspicacitatea caracteristică odraslelor din zilele noastre se adresează omului: „Băiețel, dar am mare chemie neobabil la părul alb al lui Ion, aveți copii așa de mici?” „Iartă-mă, Lilianna, am uitat să precizez că-i vorba de nepotul meu”. „Așa mai merge”, răspunde zimbînd fetița.

Un punct mic, negru, la orizont, deslușește treptat că e vorba de un autovehicul care rulează în fața Daciei. „Dacă noi avem 70, el are cel puțin 90, căci nu reușim să ne apropiem deloc de el, dimpotrivă, se vede clar că distanța dintre noi crește”. „Nu putem nici risca, asfaltul e acoperit pe-alocuri de petice de gheață”. „Ai dreptate, Iliuță, dar unde e asfaltul curat apasă și tu mai tare!” Distanța între cele două autovehicule se reduce vizibil. Cel din față stînge luminile. „Cred că așa e omul pe care-l căutăm. De fapt singura mașină pe care am întîlnit-o. Și-apoi, un om cîinstit n-are motive să stingă luminile”. „Așa-i, Ioane”. Cel din față mărește viteza, caută să scape de urmărire. Dacia galbenă,

parcă într-un ultim efort, depășește autoduba. Ion coboară geamul și cu paleta de inspektor de la I.T.A. face semnul de oprire. Agresiv, pilotul autovehiculului greu face un viraj ușor la stînga cu intenția vădită de a arunca de pe șosea autoturismul. Acesta accelerează și trece înainte. Văzînd că n-are șanse de scăpare, șoferul autodubei oarește. Coboară de la volan un tîr negricios, nebarbierit, cu o mustață stufoasă. „Ce mă, ați innebunit? Ce vreați de la mine?” „Urare, nene, să stăm puțin de vorbă”. „Acum v-ați găsit să discutăm, pe viscolul ăsta, pe o șosea plină de gheață?” „Cînd e vorba de moartea unui om, stăm de vorbă pe orice timp”. „Ce moarte. Nu știu nimic! Sînteti nebuni de-a binelea!” Între timp, cei doi inspektori de la I.T.A. găsesc suficiente urme de coliziune pe autodubă. Fărul crăpat, o infundătură în arion stînga, altele în mască... „Cum îți expoli urmele de accident?” „Proști! M-a lovit unul la parcare, lăsați-mă să plec!” Bineînțeles că n-a fost lăsat să plece. Pînă la urmă, lucrurile s-au lămurit. Neașteptat, șoferul a lovit-o pe Adelina. A coborît, a văzut că-i moartă și și-a văzut de drum.

Doi oameni de suflet, care se întorceau de pe un șantier și nu-și văzuseră familiile de două luni, au renunțat să-și continue drumul spre casă, pentru a contribui la realizarea unui act de dreptate, de folos semenilor lor.

VICTOR BEDA

Evitați asemenea situații, evitînd circulația pe asemenea vreme!

Cîntece printre nămeți

● **Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar** ●

Cimpina '85

Localitatea : **Cimpina, 3 ianuarie 1985**
orele 17, casa de cultură
Număr de spectatori : 1000
Atmosfera : **bună și entuziastă către final**

Calitatea spectacolului : **foarte bună**
Noutăți : **prezențe locale — Marța Cristina Cristea, Mirela Trăistaru, Felicia Stăicu, Mihai Constantin, Stelian Anton, Liviu Oltean, Laurențiu David, Marilena Oancea.**
Aportul organizatorilor : **foarte bun**

Autocarul se leagănă încet pe drumul alb ducându-ne ca o sanie imensă, prin iarnă către locul unde vom poposi și vom petrece încă o eternitate spirituală a scurtelor noastre vieți pămîntești : Cimpina.

Peste o mie de tineri au reușit să pătrundă în sală iar restul... așteaptă cel de al doilea spectacol. Inexplicabil, însă nu putem să găsim înțelegere sau bunăvoință (sau cum vreți să-i ziceți) și nu va avea loc al doilea spectacol. „Nu e nimic, vom aștepta !” Poate altădată ? Pînă una alta, pozează în spatele nostru sunt vreo două sute de iubitori ai cenaclului iar în sală de trei ori pe atît.

Poetul Adrian Păunescu, conducătorul cenaclului, urcă în scenă recitînd poeme din Bacovia și Blaga, incunundînd momentele de lirism cu trăirea unui poem de Mihai Eminescu, poem ce stîrnește stupefaccie și teamă, parcă nu ne vine să credem că-l avem pe Eminescu în ereditatea noastră.

Din prea mult entuziasm și din graba de a-l manifesta, nu întotdeauna la momentul prielnic, un grup de tineri stînjesc recitalurile drept pentru care interpetăm compozițiile noastre de pedeapsă. Ograda omului și Eneida. Se face liniște !

Recitalurile micuțelor Sorina Hașigan și Lelia Vaida impresionează ca în atîtea dați prin acuratețe și suavități.

Marele Premiu al C.C. al U.T.C., Vali Șerban, în vină, este microfonul numărul unu al acestui grupaj, cîntat împreună cu publicul cu pasiunea și dăruirea ce nu l-au părăsit de-a lungul anilor.

Nimic nu-l poate opri pe Nicolae Cenana să-și desfășoare arsenalul umoristic, nici măcar faptul că noi, cei care-i știm reper-toriul încercăm să-l punem în situații limită, deconspirîndu-i poantele. De fiecare dată el găsește resurse pentru a escamota pragul ridicolului și de a crea ad-hoc cele mai neașteptate și subtile imagini din reziduu pe care i-l punem la îndemînă.

Trupa Flapo al cărei aport la desfășurarea spectacolelor este ca de obicei la cote maxime, acompaniază și pune în valoare voci tinere, unele formate, altele în curs, sub supravegherea atentă și competentă a membrilor acestei formații care, rareori are nevoie de scurte indicații în ceea ce privește piesele care trebuie susținute de orchestră. Alexandru Zărnescu, Jerry Schwartz, Romeo Beianu și, în acest turneu, la clape Adrian Moise cred că poate fi considerată la ora asta cea mai serioasă trupă de acompaniament, cu valențe mari încă nepuse în valoare în suficientă măsură.

E o atmosferă dintre cele mai plăcute, o legătură strînsă între public și scenă, chiar dacă nu atît de „zgomotoasă” ca în alte părți, dar oricum, mai atentă la fenomenul ce se petrece în această seară unică în felul ei ca fiecare dintre serile manifestărilor cenaclului.

Tocmai atmosfera este cea care dă tonul către lirism și poezie drept pentru care, poetul Adrian Păunescu recită versuri proprii din recent apărut volum antologic Manifest pentru milenii trei, datorat Editurii Eminescu în foarte elegantă colecție de poezi române contemporane.

Slăgărele încheie în nota creată de recitalul trupei Totuși, o seară ce a însemnat prima notă de o sută una pentru Cimpina. Oricînd, cu plăcere vom fi oaspeții Cimpinei dacă publicul tînăr și entuziast de aici va simți nevoia reintîlnirii cu muzica și poezia.

AUGUSTIN FRĂȚILĂ

„La gura sobei”

Localitatea : **Vălenii de Munte, 4 ianuarie 1985, orele 17 și orele 21, sala Casei de cultură.**

Număr de spectatori : 800 în fiecare din cele două spectacole.

Atmosfera : **contemplativă în primul spectacol, cu unele tresăriri de orgoliu și o dezlănțuire finală / fierbinte, activă în cel de-al doilea.**

Calitatea spectacolelor : **foarte bună chiar în condițiile în care, pentru a răspunde nevoii de-a face două spectacole, ne-am limitat la ceea ce era esențial.**

Noutăți : **prezențe locale — Camelia și Mihaela Neagu, Claudiu Seredinschi. A fost cîntată în premieră piesa „Povara ceasurilor” (versuri Adrian Păunescu, autorul muzicii Constantin Dragomir).**

Aportul organizatorilor : **foarte bun.**
Primul spectacol de la Vălenii a avut la începutul său o perioadă aproape monologată pregătind parcă atmosfera caldă, „ca la gura sobei”, în care nu mult mai tîrziu s-au schimbat ideile și sentimentele într-un transfer de afectivitate, cîntecele noastre fiind un bun pretext. Momentul de poezie realizat cu inspirație și gust de poetul Adrian Păunescu, ca o transfuzie spirituală, contribuie substanțial la

schimbarea aspectului manifestării noastre. Eminescu, Bacovia, Blaga, M.R. Paraschivescu, originari din Vălenii, și poezia redevine prin cuvînt ceea ce fusese inițial — o imperceptibilă vibrație a sufletului. Intimitatea ia locul reținerii. Emoționantă totuși această atitudine de respect și bun simț prin care se exprimau oamenii față de scenă, o sfială ce innobilează, de multe ori uitată și pe care, iată, o redescoperim, aici, la Vălenii. Aplauzele răsplătesc fiecare moment de emoție, fiecare efort prin care bolțim suflutele acestor oameni inșetați de frumos. Ne restringem fără a uita lucrurile esențiale pentru a lăsa întreaga speranță celor care au rămas afară în așteptarea unui al doilea spectacol. Cîntecele de țară și pace sînt spuse doar de scenă din cauza comodității unora. Un steag tricolor își desfășoară întreaga lumină, semn că inima acelor oameni bate în același ritm cu a noastră. Abia spre final, pe „Ioane, Ioane”, auzim prima oară glasurile oamenilor dezlănțuite de cîntec. Mai rămînem. „...Totuși”. Am fi putut continua multe ore de aici înainte și toți cei prezenți ar fi fost dispuși să ne asculte cu bucurie. Nu-i uităm însă pe cei de afară. „La mulți ani, cu sănătate / Să vă dea viața tot ce doriți / Zile senine și fericire / La mulți ani, să trăiți !” Ce frumos e omul ! Intr-adevăr, după primul spectacol și în fața acestei noi săli arhipline cîntecul ce poartă acest titlu se potrivește de minune. Curînd, nu numai că vom ajunge să ne înțelegem perfect, înțelegînd fiecare necesitățile de existență ale acestui bun comun — spectacolul cu toate ale sale într-o unitate indestructibilă — dar vom atinge chiar o atmosferă superioară celeia din spectacolul prim. Toată lumea pare ocrotită de o aripă inspiratoare. Adrian Păunescu își împletește recitalul său de versuri cu cîntecele lui Vali Șerban, realizînd un emoționant moment. Un tricolor înălțat din mulțime este semnalul ce prefigurează parcă momentele următoare. „Bate miezul nopții clopotul de rană”, cu fiecare cuvînt prin care doinește sufletul eminescian, venind asupra-ne „aproape pe cale naturală, ca și cum ar ninge”. Cîntecele „O singură Putnă”, „Treceți batalioane române Carpații”, „Trăiască România” răsună ca-n marile săli. E dovada dăruirii cu care oamenii trăiesc această noapte irepetabilă. Sînt momente ce bat cu mult spectacolul anterior. Cu o extraordinară forță anticipativă cîntecul este desfăcut din materia amorfă cu măiestria cu care sculptorul scoate la iveală formele operei sale din blocul de piatră. Cîntă Carmen Antal și celelalte feminine ale cenaclului. Reia tulburător întreaga sală. „De-o eternitate și ceva / Toate femininele vor pace” și în ropotele aplauzelor ce amplifică bătăile inimilor : „Să fie pace în lume”. Întreaga seară s-a împlinit prin toate ale sale într-un spectacol excepțional. Am reluat în final „Dor de Eminescu”, compromis la începutul spectacolului de nerăbdarea unora și neînțelegerea altora, cu forța unei demonstrații de încercătură spirituală, dovada concludentă a stării de reconfortare morală pe care le-o creează oamenilor Cenaclul Flacăra.

CONSTANTIN DRAGOMIR

De la Ploiești către Geneva, manifest de pace!

Localitatea : **Ploiești, 5 și 6 ianuarie 1985, orele 17, Sala Sporturilor.**
Număr de spectatori : 4000 în primul spectacol și 3000 în cel de-al doilea.
Atmosfera : **caldă, activă în ambele spectacole.**

Calitatea spectacolului : **bună și foarte bună.**

Noutăți : **prezențe locale — Gigi Ciobanu, Doru Enache, Dan Mateescu, surorile Oana și Alice Ionescu (dealtfel ele devin membre ale cenaclului Flacăra începînd cu data de 5 ianuarie 1985. Succes !); grup Atlas din Galați (Ștefan Băiatu și Ionel Lepădatu), Crișian Pirvan, surorile Petre, Mircea Andrei — umor.**

Aportul organizatorilor : **bun dar cu erori de apreciere justă a situațiilor create între scenă și public.**

Primul moment de mare noblețe al publicului din Ploiești l-a constituit momentul spontan de reculegere, păstrat în memoria celui ce a fost cu ființa lui vie și a celui ce este acum un clasic al poeziei române, Nichita Stănescu.

„Cred că trebuie să transformăm libertatea în cultură” spune poetul Adrian Păunescu. Vali Șerban cîntă Omul liber, text emblematic al concepției despre libertate și conștiința asumării ei de către generațiile în formare.

Sala ciocotește ; sute de bilețele se adună pe masa poeziei exprimînd în esență adeviziunea tinerilor la ceea ce le propunem pentru a satisface diversitatea și complexitatea gusturilor celor ce ne ascultă.

Cele două micile poliglote, Sorina Hașigan și Lelia Vaida, adaugă suavități ideii, cîntînd în murmurul întregii săli adună binemeritatele aplauze de la spectatori de toate vîrstele.

Mare inspirație a lui Alexandru Zărnescu ce cîntă excepțional Dor de Emi-

nescu. Ultima zi și Castelul, la propunerea unei tînere din sat. Întreaga sală cîntă ca un singur om Ultima zi alături de Zărnescu și Tatiana Filipoiu.

Ca o continuare firească, Tatiana I se alătură Magda Pușkaș și grupul „Partaj își susține recitalul pe care publicul îl cunoaște și participă reluînd refrenele. „Arătați ca o superbă ciornă morală”, spune poetul Adrian Păunescu, gîndindu-se la apropiatele convorbiri sovieto-americeane din zilele acestea la Geneva. Întreaga sală se transformă în purtătorul de cuvînt al celor-mai profunde sentimente ale tineretii, exprimînd dorința fermă de pace și înțelegere între toate popoarele lumii. Se scandează Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască, Moldova; Ardealul și Țara Românească ! Un grup de tineri aduc pe scenă steagul roș-galben-albastru pe care scrie Lumină, Luptă, Libertate. Reluăm refrene sau integral, cîntecele de pace la cererea și sugestia tribunei.

„Suntem de partea vieții”, spune un bilet din sală și; într-adevăr, atmosfera dovedește acest lucru ; recitalul trupei Totuși face ca sala să devină neîncăpătoare. Se dansează și se cîntă rockuri atît de dragi generației tinere. Ca și în momentele în care sobrietatea a fost nota generală a acestor tineri pe care-i avem în față, mă refer la cîntecele de țară, acum cînd exuberanța este răspunsul obligatoriu la muzica noului val, aceasta este la fel de serioasă dovedind că tineretul de azi al țării ia absolut totul în serios și rezonază la ceea ce i se propune, cu condiția de a fi de calitate. Această caracteristică a publicului între șaisprezece și douăzeci de ani iese dealtfel în evidență și atunci cînd reactualizăm cîntece populare vechi din toate regiunile țării ; tinerii le iubesc și le cîntă cu aceeași plăcere ca și cum ar fi refrene rock ! Mai mult decît atît folclorul naționalităților conlocuitoare este respectat, învățat și cîntat de public fără nici o deosebire față de cel românesc. Aceasta dovedește că tinerii înțeleg faptul că termenul românesc implică o înțelegere mai profundă și mai subtilă decît ceea ce este exprimat strict prin intermediul limbii române ! Astfel Carmen Antal și Magda Pușkaș sau Măjăy Gyözö cîntă și în limba maghiară cîntece ale românilor de limbă maghiară.

Slăgăre românești și internaționale răsună în sala de la Ploiești programatică fiind diversitatea stilurilor, a pieselor, a limbilor originale ale cîntecelor în cadrul spectacolelor Cenaclului Flacăra.

Muzica ușoară este și ea prezentă ; soții Gaspar interpretează compoziții proprii, deocamdată nu suficient finisate în ceea ce privește linia melodică și concordanta între partitură și interpretare dar interesante și cu șanse de a scăpa de tenta comercială ce caracterizează în bună măsură muzica așa-zis „ușoară”.

Doză zile la Ploiești care ne dau aripă și încredere că vom putea duce la bun sfîrșit acest greu turneu de început de an al cenaclului. Vom reveni la Ploiești ca la un loc de acumulare de forțe, ca în casa omului de suflet ce te ospătează la prag de noapte cînd e frig, esti singur și „flămînd”. La mulți ani, Prahova !

AUGUSTIN FRĂȚILĂ

O seară cu învățămînt

Localitatea : **Mizil, 7 ianuarie 1985, orele 17, sala Casei de cultură.**
Număr de spectatori : 1200.

Atmosfera : **fierbinte, receptivă.**
Calitatea spectacolului : **foarte bună. A fost un spectacol plin de învățămînt.**
Noutăți : **prezențe locale — Gabriela Lapovici, Dumitru Bărbuceanu. Un fapt cu totul inedit consensat în această seară, la Mizil, pe scena cenaclului — dialogul cu public realizat cu participarea inginerului Valeriu Popa și a profesorului Ion Mănzatu, o lecție de sănătate pledînd convingător în favoarea eficacității științei de a fi sănătos în diagnosticarea unor afecțiuni și cu deosebire în prevenirea dereglărilor sistemului bioenergetic prin impunerea unor norme de viață rațională.**

Aportul organizatorilor : **foarte bun.** Încheiem aici o microstagionă organizată cu dragoste și conștiințozitate de ospitalierele noastre gazde prahovene. Începem să credem că „fiecăre turneu pentru a fi norocos ar trebui să pornească în județul Prahova”. Plecăm la drum spre Moldova cu încredere și cu dorința de a reveni printre oamenii Prahovei cît de curînd.

O iarnă a cărei frumusețe nu poate fi egalată decît de cea iarnă a copilăriei pe care lentila timpului o dilată nostalgic. Zăpadă multă, copșelilor de multă, prevestind un an bogat. Ieșim cu greu din Breaza înămețită, după ce, cu ajutorul unui tractor, smulgem din incremenirea albei îmbrățișări autocarul nostru pentru a străbate apoi puntea de sticlă ce ne poartă spre Mizil. Încep conștănenții grupului „Poesis” (Baboi și Bațu) și Florin Șerban și odată cu acesta șirul întîmplărilor cu învățămînt ale acestei seri. Iată faptele : cu o seară înainte, la Ploiești, într-un spectacol de intensă participare, cerînd din partea tuturor implicare conștientă și activă, pe măsura aceea a minunatului public ploieștean, la un moment dat Eugen Baboi este solicitat la microfonul cenaclului. Venit cu alte treburi, probabil, și urmîrind satisfacerea altor interese decît acelea ale colectiv-

tății ce-l integrase, investindu-l cu încredere, Eugen Baboi n-a putut fi găsit, ratînd momentul la care ar fi trebuit să fie prezent. Nu era prima absență. Și cu toate acestea, nimic nu părea de nerecuperat. Spre surprinderea noastră, însă, întocmai poveștii cu prostul supărat pe sat, acela care s-a simțit lezată a fost tocmai cel ce greșise. Dar asta n-avea să fie tot. L-a atras în hotărîrea lașă de a părăsi cenaclul care-l afirmase, trecînd de multe ori peste neînțelegerea unora; peste graba altora, și pe colegul său, Marius Bațu, care-și croise un drum sigur, înlocuind de multe ori absența celui dinții care se obișnuise cu o prezență facultativă la manifestările noastre, ca și la școală, ca și în viață. Și peste toate, pentru că mai era un conștăntean în cenaclu (și prin aceasta nesăbuită de a cere disciplină, rigoare la un loc de muncă pe care-l așezăm în rînd cu toate celelalte ale trudei celei mai apăsătoare) l-a convins și pe acesta să fugă — din umbra uneltirilor spre neantul căruia îi deferă chiar gestul lor.

Manifestarea noastră de la Mizil a fost în desfășurarea ei una dintre cele mai spectaculoase și pasionante. Alternanțe imperceptibile în reacția de ansamblu a publicului au purtat dialogul acesta viu și adevărat între limite comparabile cu acelea existente în procedurile de călire a oțelului. Dacă n-am fi crezut și acum ca în atîtea alte dați în extraordinară forță de regenerare a spiritului, intuiți cu precizie uimitoare de conducătorul cenaclului, spectacolul acesta ar fi putut sfîrși prin a fi unul comun. Formidabila inspirație prin care Adrian Păunescu a răspuns unora dintre scepticii locali, invitîndu-i pe scena cenaclului pe inginerul Valeriu Popa și pe profesorul Ion Mănzatu pentru o expunere publică pe teme de sănătate, cu exemple concrete, cu subiecți voluntari dintre cei prezenți în sală, a avut darul să suscite spiritele. Au fost abordate între altele problemele respirației, ale digestiei, fumatului, alimentației raționale, de pe pozițiile noi ale științei naturiste și, simțenți siguri, în această seară susținătorilor ei li s-au adăugat noi adepți.

Am plecat de aici, cu imaginea acelor oameni care nu păreau ci chiar erau de-a dreptul iluminați de o mare bucurie, dovadă că tineretul știe ce trebuie să facă și că, alăturîndu-i-se, cei maturi le dau întreaga aprobare lor — un cec în alb pentru faptele viitoare.

Bucurie pe jumătate

Localitatea : **Brăila, 8 ianuarie 1985, orele 18, Sala sporturilor.**

Număr de spectatori : 3000.
Atmosfera : **marcată de așteptare și de insatisfacția de a nu fi prezent A.P., pe un fond valoros de participare conștientă.**

Calitatea spectacolului : **bună.**

Aportul organizatorilor : **foarte bun.**

Spectacolul din această seară n-are istoric. Absența conducătorului cenaclului, datorată condițiilor vremii cu tot neplăcînce ce l-au obligat pe Adrian Păunescu să rămînă înzăpezit undeva la jumătatea drumului spre Brăila, aproape de Buzău, și-a pus amprenta pe întreaga desfășurare a manifestării noastre. N-a fost un spectacol prost, n-avea cum să fie. Pentru noi însă, care trăim alături de conducătorul cenaclului de la un spectacol la altul cu sentimentul primei apariții și pentru publicul care așteaptă cu nerăbdare o reintîlnire cu inițiatorul și realizatorul cenaclului, această manifestare a fost o bucurie doar pe jumătate. Ea a probat totuși eficiența înaltei școli de estetică și patriotism pe care a instituit-o cenaclul, arătînd acum, la peste 11 ani de la înființare, întreaga bogăția roadelor culesse. Au fost toate momentele importante ale unei manifestări de cenaclu într-o succesiune al cărei sens intim oamenii prezenți au trebuit să și-l imagineze. Cîntece de dragoste, cîntece de profunzime, cîntece de țară și pace, slăgărele cenaclului — la toate acestea s-a reactionat pe măsura înaltei înțelegeri a acestor oameni, educați și de bun simț, acceptînd cu demnitate implacabilitatea acestui dat și cîștigîndu-și prin atitudinea lor dreptul unei reverderi cît mai apropiate.

CONSTANTIN DRAGOMIR

P.S. Noaptea aceasta a și părăsit cenaclul, conform unui obicei mai nou, Decebal Gaspar, care venise după insistența rugămintii și fusese primit cu generozitate, în ciuda faptului că practica o muzică unorii foarte ușoară. În „ușurătatea” sa a ajuns pînă acolo încît să afirme că n-a fost achiziționat mai de vreme pentru a nu-l eclipsa pe alții, pentru ca apoi să-și asume merite ale unor epoci revoluate amenințînd, cu o violență de limbaj de ultimă speță, că va distruge estetic și politic pe membrii cenaclului, în audiențe pe care le va aranja.

Acest Gaspar Decebal atacase cu aceleași cuvînte, în prilejuri anterioare, Uniunea Compozitorilor, considerînd că nu există decît trei compozitori : el (adică D. Gaspar), C. Fugaru și F. Bogardo. Ce să mai zicem ? La reverdere, Gaspar Decebal ! Carieră ușoară !

C. D.

Ați citit cronicile manifestărilor cu numerele 1477, 1478, 1479, 1480, 1481, 1482, 1483, 1484, 1485, 1486.

„Nici un drum înflorit nu duce la glorie“

(La Fontaine)

Spot, timp liber

● Antrenor federal sau antrenor al naționalei ? ● Karpov — Kasparov, statu-quo ●

Una caldă, una rece

Mai ales după victoria în fața Scoției, venită la București cu galoanele Marelui Șlem, rugbyul nostru părea definitiv lansat spre cea mai înaltă performanță, nădăruind la Cupa F.I.R.A. și, de ce nu?, la Turneul celor 5 națiuni. Numai că din mai 1984 (ce calendar sărac!) purtătorii frunzei de stejar au urmat parcă mai mult ca oricând „graficul” lui una caldă, una rece, câștigând doar în Spania (33-19, 16 decembrie 1984) și pierzând cu Franța (3-18, 10 noiembrie 1984, București) și Anglia (15-22, 5 ianuarie 1985, Londra). Eșecuri fără îndoială onorabile, dar menite să readucă în discuție, socotesc, probleme mai vechi și mai noi ale rugbyului românesc.

Că sintem competitivi în Europa, e clar. Ne recomandă în acest sens cele 7 succese din meciurile cu Franța și, nu mai puțin, „drawul” înregistrat, în 1980, la Dublin: 13-13 cu Irlanda. Merită însă să ne întrebăm ce ne va rezerva viitorul: vom rămâne în stadiul „înfringerilor onorabile”, cum a fost și cea de pe „Twickenham”, sau vom aspira la mai mult? Judecând cu luciditate, optimismul nostru are și n-are suport, căci orice comparație ne dezavantajează! Pentru că, fără a lungi lista, avem cam de o sută de ori mai puțini jucători legitimați decât francezii și de vreo optzeci de ori (calculul e relativ) mai puține echipe decât englezii, adversari pe care dorim, nu-i așa, să-i întrecem. Cu toate acestea reprezentativa României s-a dovedit, și nu o dată, capabilă să facă față unor parteneri de anvergură, din prima linie a rugbyului mondial, ba chiar să-i învingă, impunând prin risipă de energie, prin devotament, prin ambiție etc. Numai că ea, asta, parcă riscăm să nu înțelegem, a depășit în fiecare caz, când a câștigat, nivelul și resursele unui campionat intern „în 3” (Steaua, Dinamo, Farul), lipsit de lumini, cu o bază materială și umană, iarăși prin comparații, necorespunzătoare.

toare. Mă voi mulțumi să invoc, spre a ilustra ultima afirmație, faptul că până și Dinamo, în repetate rânduri campioană a țării, n-are un teren propriu, apelând până mai deunăzi la „Olimpia” și mai nou la „Voința”. În altă ordine de idei, numărul antrenorilor e nepermis de mic, iar valoarea lor, în ansamblu, redusă. În ceea ce-i privește pe arbitri, se petrece cu ei un fenomen îngrijorător, care s-ar cuveni să dea mai serios de gândit federației: de ani și ani, nici unul dintre foștii jucători cu renume n-a îmbrățișat cariera de arbitru, lăsând-o adesea, să fie iertat, pe seama unor neaveniți. Problemele, nu mai insist, sînt mari și multe, echipamentul e insuficient, nu-s mingi etc, dar pe toate acestea, parcurse în fugă mai sus, le-aș numi obiective, exprimînd condiția unui sport în aria căruia mai sînt multe, foarte multe, de făcut.

Mi se pare însă că intră în discuție alte aspecte, subiective, care blochează sau măcar încetinesc ascensiunea rugbyului românesc. O serie de anomalii, care ar putea fi îndreptate printr-o mai judicioasă organizare, prin intervenția C.N.E.F.S. Mă voi explica. Singurul antrenor federal al F.R.R. e, în același timp, și antrenorul echipei naționale, ceea ce-l împiedică pe Valeriu Irimescu, de a cărui competență și luciditate nu m-am îndoit niciodată, să acorde liniei metodice, muncii de perspectivă, de îndrumare etc, atenția cuvenită, el limitîndu-se la a se ocupa în exclusivitate, de cei 20-25 de membri ai lotului reprezentativ! În alte sporturi, datorită C.N.E.F.S., nu mai e așa, în rugby situația durează și nu aduce beneficii. Normal a fi, îmi dau cu părerea, ca echipa națională să fie încredințată unor tehnicieni tineri, pe care, Valeriu Irimescu să-i coordoneze și, desigur, să-i controleze nefiind corectă, după mine, nici practica (folosită în prezent) de a stabili lotul la nivelul Colegiului central al antrenorilor, în care nu e greu de imaginat, interesele cluburilor mari primează, uneori în dauna selecției (absența lui Pilotchi, de pildă).

O altă anomalie e produsă de prezența unuia dintre vicepreședinții fe-

deratei, a inginerului Viorel Moraru, altă personalitate de frunte a balonului oval, cu multe și recunoscute merite, la cirna unei divizionare A! Las de-o parte problemele strict tehnice pe care le girează (la F.R.G.) Viorel Moraru, deși nu pot să nu observ că formația pe care o antrenează, Grivița Roșie, n-a realizat într-un întreg tur decît două eseuiri (să ne mai mirăm că rugbyul nostru e tributul jocului cupiciorul?), și mă întreb: cine pe cine conduce? Irimescu, în calitate de antrenor federal, pe antrenorul Griviței Roșii, sau acesta, în calitate de vicepreședinte al F.R.R., pe Irimescu?! Aceste poziții sînt contradictorii, se bat cap în cap, dau naștere la discuții și la suspiciuni (cum ar fi includerea lui Octav Moraru, fiul celui amintit mai sus, între membrii lotului național după un sezon în care, accidentat fiind, nu prea a jucat), păgubind rugbyul nostru. Oricîtă stimă aș avea pentru cei doi, și am, întrebările acestea mi se par logice și de bun simț. Nu mă refer, cred că ați înțeles, stimai cititori, la factori pur subiectivi, legați de selecție, de pildă, de ce n-a fost promovat Pongracz, de ce s-a mers pe mîna lui Al. Marin și așa mai departe, dar asta nu mă împiedică să observ, fără a jigni pe cineva, și fără a cere „capete”, că nu toate lucrurile merg bine în rugbyul nostru și că (poate și datorită absenței prelungite a președintelui federației) e impusă mereu aceeași „linie” nu tocmai eficientă, nu tocmai modernă. Și, în orice caz nu singura!

Sigur că înfrîngerea de pe „Twickenham” a fost onorabilă, prin toate datele ei, perioadă nepotrivită (campionatul încheiat, jucători oboșiți etc), fundasi (post cheie) indisponibili etc, dar tot o înfrîngere rămîne! Ar fi o eroare s-o privim altfel! Adevărul e că rugbyul nostru mai are mult de pus la punct pînă să ajungă ceea ce, superficiali sau ignoranți, am crezut noi la un moment dat că e! Pentru asta e nevoie, de unele retururi și, mai ales, de multă pasiune. Pozițiile înalte se obțin greu, dar se păstrează și mai greu.

OVIDIU IOANŢOIAIA

La peluză

D-ale Diviziei C

Secretarul A.S. Voința Constanța, Tudor Dimitrof, reușește să ne convingă că fotbalistul Drogeanu George este „cunoscut și arhicunoscut” în județ. Fost divizionar A, la F.C. Constanța, este legitimat la Voința, în divizia C, cu forme legale și acordul F.R.F. Conducerea clubului F.C. Constanța se asigură și pretinde un acord de transfer în alb pentru eventualitatea că ar avea iarăși nevoie de Drogeanu. În perioada legală de transfer, numitul nu a mai fost solicitat de F.C. Constanța și rămîne bun de joc la Voința. Cu o săptămîină înaintea începerii campionatului, Drogeanu se supără și pleacă de la echipă fără acord de transfer și fără carnet și apare în cadrul aceleiași serii la Portul Constanța. Cum a fost posibil acest transfer? Secretarul A.S. Voința presupune că soluția a fost găsită pe plan local la Comisia județeană de fotbal, de metodistul David Dumitru în felul următor. Acordul de transfer în alb care exista la F.C. Constanța a fost preluat și predat echipei Electrica din campionatul județean. Cum regulamentul prevede că de jos în sus pot fi legitimați jucătorii în orice perioadă a anului, jucătorul Drogeanu joacă o etapă la Electrica, apoi trece la Portul Constanța, eliberîndu-i-se un duplicat de carnet de către F.R.F.

Inevitabil, Portul întîlnește A.S. Voința. Jucătorul Drogeanu jucînd la Portul, dar avînd carnetul de jucător la Voința. Portul bate cu 1-0. A.S. Voința contestă meciul invocînd cele de mai sus. Comisia de disciplină a F.R.F. cheamă părțile care vin însoțite de metodistul David Dumitru. Lucrurile sînt clare. Davodă: pe 18 august, fotbalistul Drogeanu a jucat meci de cupă la A.S. Voința după încheierea perioadei de transferuri. Mai mult, la acel meci, numitul a fost chiar căpitan de echipă.

Stupoare, Drogeanu neagă că ar fi jucat acel meci la A.S. Voința. Antrenorul „Portului” și metodistul Dumitru David îl susțin. Secretarul A.S. Voința este acuzat că la acel meci ar fi substituit de fapt alt jucător în locul lui Drogeanu.

Secretarul A.S. Voința ne scrie: „...dacă vă puteți imagina așa ceva. Un fotbalist cunoscut și arhicunoscut în județ, joacă împreună cu alți 21 de jucători, în fața a peste 1000 de spectatori, cu arbitri, cu foaie de arbitraj, cu toate documentele legale, lucru ușor de verificat, și eu sint acuzat de substituție de jucător. Și pe cine substitui? Pe chiar căpitanul echipei, pe cel mai cunoscut jucător. Și unde îl substitui? Chiar în Constanța, într-un meci între două echipe constănțene. Am rămas uluit. Trăznii în cap. Acum nu mai e vorba de o contestație, ci de felul cum se petrec lucrurile, de înfrînabilită îndrăzneală de a minți în fața unei comisii de disciplină a F.R.F. Mă adresez dumneavoastră cu speranța că abordînd și unele probleme ale diviziei C se va pune capăt și altor murdării care se petrec de atîta vreme în eșaloanele inferioare ale fotbalului”.

NICOLAE CRISTACHE

MARGARETA MUREȘAN

„Ploaie” de remize

Meciul pentru titlul mondial dintre Anatoli Karpov și Garri Kasparov continuă la Moscova. Din clipa în care campionul mondial a ajuns în ritm de alergător de 100 m la incredibilul scor de 5-0, se așteaptă momentul final, în care Kasparov își va felicita adversarul. Nu numai presa internațională, dar chiar și cea sovietică vedea în G. Kasparov pe singurul adversar demn de A. Karpov, cel care „printre cei doisprezece campioni mondiali, ocupă primul loc în întreaga istorie a șahului” (I. Estrin). După maniera impresionantă în care G. Kasparov a ajuns să câștige meciurile candidaților, marele maestru din Baku era investit nu numai cu speranțele numeroșilor săi suporteri, dar și cu datoria de-a dovedi pe deplin că este un urmaș al lui Alehin, Tal sau Fischer. Ce se întîmplă la Moscova? Se întrebă nu numai ziaristii care nu au avut acces în sala de joc și regretă — pe bună dreptate — că șahul nu a devenit și nici nu poate deveni un sport radiofonic, se întrebă iubitorii șahului din lumea întreagă, se întrebă specialiștii. Ceea ce simt cei doi combatanți nu știm deocamdată. Campionul mondial a declarat: „pe parcursul întregului meu meci din campionatul mondial, nu am intenția de a acordă vreun interviu și nici autografe. Nu trebuie ca atenția mea să fie deturată. După competiție, de acord”. Din tabăra lui G. Kasparov nu se fac declarații. „Kasparov este un erou în Azer-

baidjan, de unde este originar. Lui îi rămîne acum a deveni campion mondial pentru a fi și un erou al Uniunii Sovietice”. (B. Spasski).

Meciul are toate șansele de a bate recordul de durată. Regulamentul actual pentru prima oară aplicat anul acesta, a fost propus cu mulți ani în urmă de către R.J. Fisher. Maniera de joc a la longue pînă la obținerea a șase victorii de către unul dintre combatanți a fost considerată de genialul campion american drept singura posibilitate activă de luptă pentru victorie în comparație cu vechiul regulamentul de 24 de partide. Această formulă de meci ar fi putut da naștere unei dispute extrem de interesante dacă din start campionul mondial nu ar fi demarat ca un sprinter de clasă. Dacă scorul ar fi fost foarte strîns, după eșecul de așteptat, meciul nu ar fi pierdut din interes. Pronosticul fostului campion mondial Mihail Botvink (ce nu asistă la desfășurarea partidelor... dar primește telefonic fiecare mutare a discipolilor săi) nu s-a adeverit: „dacă după primele 12 partide Kasparov nu are decît un punct mai puțin, perspectivele sale de-a câștiga vor fi reale”. Arbitrul meciului, marele maestru iugoslav S. Gligoric declară: „Preved un meci de lungă durată și mi-am adus la Moscova nu numai hainele de toamnă, dar și cele pentru iarnă; de altfel la o victorie a lui Kasparov, aproape sigur că după un trimestru meciul-revanșă va avea loc.”

G. Kasparov are și va mai avea mulți suporteri chiar și după acest meci. El are un talent nativ excepțional și a dat dovadă de o mare putere de luptă. În general, în partidele susținute înaintea acestui meci-aranjon, G. Kasparov nu a fost impresionat sau influențat de factorii psihologici. Chiar în ziua în care avea loc tragerea la sorți a culorilor, Garri a afirmat că el consideră că are șanse egale cu campionul mondial. Unii colegi de breasla din vechea generație au criticat optimismul lui Kasparov, iar o dată ajuns să piardă mai

multe partide, Kasparov a fost apreciat drept incapabil, impulsiv, dar fără a se da explicația logică cea mai apropiată de adevăr a fenomenelor psihologice ce l-au dus pe șalanger la dezavantaj. După prima înfrîngere M. Taimanov făcea următoarea declarație: „Temperamentul clocoțitor al șalangerului l-a împins pe acesta să-și asume mai mult decît minimum de riscuri acceptabile, pentru a-și elibera poziția. Impotriva unui alt jucător, aceasta ar fi putut merge, dar nu împotriva campionului mondial”. Marele maestru D. Bronstein nota în paginile cotidianului „Izvestia” că șalangerul este „excesiv de impulsiv”, iar campionul mondial „a păstrat o viziune clară de acțiune, luînd decizii, optime chiar în criză de timp”. Când scorul a crescut în favoarea lui Karpov, realitatea meciului nu a produs nici o bucurie susținătorilor lui Kasparov. „De la Londra încă, l-am sfătuit pe Kasparov să-și schimbe secundanții. Variante ca acelea din Tarrasch se pot dovedi bune în atmosfera de turneu. Dar într-un meci de dor împotriva campionului mondial, este o „otrăvă” (din „Stuttgarter”). „La început eu gîndeam că G. Kasparov va câștiga... Acest campionat mondial aduce în mod straniu cu un iceberg, al cărui miez se găsește în mod sigur într-o partidă ascunsă... dar scorul... de 4-0 nu corespunde valorii reale a concurenților” (B. Spasski). Fostul adversar din ultimele două cicluri în meciurile pentru titlu al lui A. Karpov, marele maestru Victor Korcinoi declară nu demult pe un ton insinuant: „Kasparov este dansatorul „invitat” la un balet a cărei coregrafie a fost cu grijă pregătită”, iar în paginile revistei elvețiene „Die Schachwoche” completa: „Ceea ce se petrece la Moscova este ceva particular. După părerea mea, scurtele remize, cele din partidele a 10-a și 12-a și 14-a, în care Kasparov avea albele, pot fi considerate ca un semn, adresat lumii întregi că el nu mai vrea să joacă”.

MARGARETA MUREȘAN

FAIR PLAY

„Igienă morală”

„Intrucî într-un număr trecut al revistei, ați cerut părerea cititorilor cu privire la faptul că în tematica orelor de educație fizică din școli și facultăți nu se află și problemele de comportament, vă fac cunoscute unele păreri ale subsemnatului:

Învățătorii și profesorii ar trebui să le imprime elevilor și studenților, încă din

fragedă copilărie sau din tinerețe, spiritul de fair play, să-i obișnuiasă să aibe o comportare demnă, să-și respecte adversarul și nicidecum să-i incurajeze pentru a se deda la brutalități. Din păcate, mi-a fost dat de nenumărate ori să constat că unii profesori îi îndeamnă fățiș, în gura mare, pe elevii lor cu expresii ca „Ce joci, mă, ca o domnișoară!?”

După modesta mea părere, pentru a se pune capăt acestei neplăcute stări de lucruri ar trebui ca în sălile de sport ale școlilor și facultăților să existe o permanentă propagandă vizuală concretizată prin desene sugestive care să indice CUM NU TREBUIE să fie atacat partenerul de întrecere pe terenul de sport. Tot în aceste săli să se afle expuse, la loc cit mai vizibil, texte ca: „Adversa-

rul nu este un dușman, nu-l lovi, nu-l accidenta!”, „Învinge-ți adversarul prin lupta corectă!”

Cred că pentru a se întrona un adevărat spirit de fair play în arcele noastre, ar trebui ca toți profesorii sau antrenorii să rezerve o parte din timpul destinat antrenamentelor predării noțiunilor elementare ale „igienei morale” căreia este necesar să-i acordăm o tot așa de mare importanță ca și igienei fizice” (Nicu Sbușca, blocul P. 30, ap. 17, Hațeg).

Cîndva, la începuturile existenței sale, sportul a fost un privilegiu al nobililor care se bucurau de atîta influență și putere încît cel care se încumeta să-i lovească sau să-i insulte, o plăcea cu virf și îndesat. Aceștia erau convinși că tot ce fac este onorabil și moral. Din

acea epocă s-a răspîndit concepția că sportul înseamnă comportare de „nobil” (de gentleman) în sensul general, al cuvîntului, fiindcă sportul este un joc în care omul se cuvine să fie cuviincios față de ceilalți, deoarece, în definitiv, el nu urmărește nimic. Dacă lucrurile ar sta astfel, fotbalul, de pildă, s-ar putea dispensa de arbitri, jucătorii s-ar opri singuri la ofsaid sau la comiterea unui fault și ar cere scuze adversarului pentru greșelile comise. Numai că situația se prezintă altfel, iar atitudinea așa-zisă de „gentleman” se manifestă cam rar pe terenurile de joc. Atunci, este sportul un factor educativ sau dimpotrivă înăspriște? Rubrica noastră va face loc în continuare părerilor dumneavoastră.

CRISTIAN TOPESCU

Natura sursa și resursa noastră

● Alte câteva rețete cu legume ● Focul și vitaminele ●

Știința de a fi sănătos

(Urmare din pagina 24)

matur; somn fără tranchilizante, între orele zece seara și două dimineața, cu capul orientat spre nord — dar despre aceasta vom mai vorbi, dacă interesează.

— O întrebare foarte importantă, o întrebare care mă frământă: din câte mi-am dat seama, din câte am observat, metastazele sau recidivele apar, în cazurile de cancer, pe meridianele bio-energetice — aici este observația mea — învecinate, nu numai blocaje energetice, dar și condiționate de meridianele de pe care au fost extirpate formațiunile maligne. Pentru a mă exprima mai exact: nu cumva între un cancer final de pancreas și o stare rea anterioră a vezicii biliare sau a rinichiului este o legătură pe care ar trebui s-o sesizăm la vreme și să așteptăm la aceea eculuză pregătind-o și încercând să nu-i oferim tereea de reasezare și, deci, situația de prăbușire?

Mă refer, repet, la meridianele și nu la organe, fiindcă dacă m-aș ocupa de organe, unii ar putea spune: „nu-i adevărat: bine, dar ce legătură are faptul că a arătat unui om o tumoră la cap cu faptul că nu-i mergea bila?”. Cercetătorii în formați asupra medicinei integrale vor înțelege ușor că prin cauză trec meridianele ale aparatului hepato-biliar, digestiv. Este poate și motivul pentru care sportivii de performanță nu fac, în timpul în care activează strict, nu fac blocaje energetice, pentru că sunt permanent angrenați într-o activitate totală a meridianelor energetice din zona de jos a corpului.

După cum am mai spus-o, la baza tuturor dezechilibrelor organismului nostru stau perturbatiile bioenergetice. De aceea, observația dv. o găsec corectă și aș mai adăuga că prevenirea dezechilibrului bioenergetic se face prin nutriție corectă, deblocarea meridianelor și prin celelalte mijloace asociate, despre care s-a vorbit în paginile revistei Flacăra.

Dacă încep tot mai mulți dintre cei care ne citesc să fie de acord că singele este un factor esențial sau, cum ziceți dv., chiar determinant în păstrarea echilibrului, atunci vă rog să-mi permiteți observația că și medicii alopați ar putea să beneficieze mai degrabă de calitatea singelui unui organism care e în stare, în situația când se purifică prin nutriție naturală și toate celelalte mijloace asociate, să ducă mai direct la țintă decât dacă ar fi bolnav și îngreunat, chiar medicamentele pe care unii le recomandă în locul nutriției. Chiar pentru medicina cu medicamente, problema singelui, cred eu, devine foarte importantă, decisivă.

Repet o afirmație pe care am mai făcut-o: legătura dintre fizic și bioenergetic (ambele de natură materială) este realizată, în principal, prin mijlocirea singelui. Ca urmare, orice deteriorare a calității singelui va atrage după sine dezechilibre care se vor manifesta prin stări de boală. Atenție, deci, la tot ce introducem în organism prin tubul digestiv sau prin plămâni!

— Ce părere aveți dv. despre băutura? Sint folositoare băuturile distilate? Dar vinul? Care e mai bun? De ce?

— Se zice că cea mai bună băutura este apa de izvor. Personal nu sint im-

potriva băuturilor naturale (cum este vinul roșu) atita vreme cât ele sint consumate ca simple aliamente. Orice depășire a limitelor alimentare, în cazul băuturilor, duce la intoxicația singelui și, deci, la toate consecințele grave care decurg din aceasta, înoseobi afecțiunile hepato-biliare.

— Ce aveți cu cafeaua? Vă întreb că și eu am ceva contra ei.

— În primul rînd, prin prăjire, cafeaua se transformă parțial în gudron, insolubil pînă și în acidul sulfuric. Vă imaginați ce face un asemenea gudron la nivelul ficatului, intestinelor, rinichilor, vaselor sanguine și pancreasului! În al doilea rînd este stimulul de tipul „bici la cal obosit, în loc de ovăz!”

— De ce sîniți împotriva acestui flagel cu aparență benignă care e fumatul?

— Ca și cafeaua, fumul de țigară este un gudron insolubil. Aceste particule, intrînd în sistemul circulator, perturbă sistemul fizic și energetic al corpului uman. Este un prost obicei, care nu aparține condiției umane adevărate.

— Cum vă explicați transformarea atitor plăceri — care puteau rămîne blînde plăceri — în vicii unorii invicibile?

— Nu întotdeauna firea umană se conduce după rațiune și după tot ceea ce este bun. De multe ori, slăbind voința, obiceiuri aparent nevinovate se transformă în adevărate flageluri ale propriei noastre existențe, în dopaje (vezi cafeaua, băuturile) sau ticuri (fumatul), de care nu debarasăm extrem de greu, considerîndu-le la un moment dat că fac parte din natura noastră. Aș menționa aici o zicală care-mi este dragă: învingători sint numai aceia care reușesc să învingă biologicul negativ prin rațiunea pozitivă.

— Ce vreți să citim astăzi din Gînter?

— Degradarea prin fierbere.

„Daune prin fierbere”

De curînd a venit la mine cineva aducînd triumfînd vestea că în apropiere de Berna a murit o femeie vegetariană de crudități la vîrsta de 40 de ani de cancer. S-a descoperit totuși că era vorba de o simplă vegetariană. Între acestea două există o mare diferență. Vegetarianul renunță la carne, dar fierbe majoritatea mîncărilor. Chiar dacă acest lucru se face în aburi nu există totuși o deosebire esențială între fierul în aburi și fierul normal. În ambele cazuri se distrug enzimele.

Zarzavaturile fierte în apă se devalorizează. Așa scrie cercetătorul american Dr. Garten în cartea sa „Dureri și suferințe”. Printre altele scrie că dacă varza este fiartă mai conține numai 1/40 din valoarea inițială. Asemenea fapte te obligă să ascuți. Vitaminele C foarte importante cu funcția lor principală de curățire a singelui sint în întregime distruse la fierberea alimentelor tocate mărunt precum și la fierberea laptelui. Toate sărurile nutritive ajung în apa de fier și în aburi. Zarzavaturile nu mai conțin nimic.

Proteinele pierd prin căldura fierberii 2/3 din valoarea lor nutritivă, în parte prin coagularea, în parte prin distrugere. Proteinele fierte produc în plus mai multe toxine și acizi în procesul metabolismului. Pierderile de calciu, fier, magneziu, siliciu, iod și alte săruri minerale cauzate prin fierbere s-au menționat deja în primul capitol. Lipsa de enzime are drept urmare că 3/4 și mai mult din

principalele săruri minerale nu sint în întregime valorificate de celulele corpului în măsura în care aceste săruri mai exista în cazul unor asemenea pierderi enorme înăzoriațea oamenilor cu burta pîna sint totuși subnutriți. Pentru banii ce-i dau pe mîncare ajung pe masă numai aliamente fara valoare. Prin fierbere suferă pierderi chiar și amidoal și glucoza modificîndu-se din punct de vedere chimic. În acest mod devine un pericol pentru omul care tinde spre obezitate, ceea ce în cazul ca nu s-ar fierbe nu s-ar împlîna. Fructele crude sint suportate chiar și de diabetici, dar cele fierte nu. O altă dovadă penca modificarea periculoasă a zahărului și amidonului prin fierbere.

Fructele sa nu fie sub nici un motiv fierse sau scurizate. Pentru păstrare se recomandă congelarea. Cea mai mare pierdere prin încălzire o suferă grăsimea și uleiul și nu numai la fierbere dar și în timpul procesului de fauricare; de exemplu, uleiul prin presarea la cald. Amanunse în acest sens în capitolul privind vindecarea bolnavilor de inimă. La fel ca grăsimea animală și uleiul solidificat din plante și uleiul încălzit astupă arterele și duc la tensiune ridicată. Tot așa repede grasimile și uleiurile presate la rece curăță arterele. Așa cum cele dintii produc obezitatea tot așa cele din urmă duc la scăderea greutății. Aroma și condimentele proprii fiecărei mîncări se reduc mult prin fierbere. Înlocuitorii artificiali devin astfel indisponibili — sare și zahăr alb, ambele foarte dăunătoare fiind foarte concentrate. Adevărul este că sint niște înlocuitori foarte jalnici comparîndu-i cu pierderile suferite prin devalorizare. S-a constatat că din hrana fiartă se mîncă în general de 3—4 ori mai mult decît din cea crudă. Deja volumul scade puternic prin fierbere. Intoxicările și obezitatea nu pot fi de aceea evitate. Astfel cheltuielile cu hrana fiartă sint de cîteva ori mai mari decît în cazul alimentelor crude. Adeseori cheltuielile cu medicul măresc cheltuielile cu alimentele și așa destul de mari. Este necesară și o asigurare de boală inutilă, în plus se adaugă accidente de muncă și perioadele de odihnă în sanatoriu. Ceea ce este mai rău și nu poate fi evaluat cifric sint durerile și chinurile suferințelor, făcînd abstracție de nevoile financiare și suferințele ce apar în cite o familie. Atita sacrifică omul pentru plăcerile gurii. La toate acestea trebuie spus că gusturile se pot reeduca pentru că după cum se știe gustul este o problemă de obișnuință. A propos de plăcerile gurii: imi iubesc mai mult hrana de acum decît cea dinainte.

Imi amintesc încă bine de schimbarea obiceiurilor mele. Sardinele în ulei din conserve se numărau atunci printre mîncărurile mele preferate. Cînd am început să fac trecerea spre celălalt gen de alimentație mi-am propus ca pe viitor în fiecare sîmbătă să mai cumpăr doar o conservă mică, nu 2 ca să fiu pregătit și pentru sîmbăta următoare, căci dacă vrei să renunți la ceva ce-ți place, să nu faci provizii în casă pentru că ispita este mare. După un anumit timp mai cumpăram abia la două săptămîni cite o conservă și apoi din ce în ce mai rar. După cca. 1/2 an nu mai simteam nevoia să le mîncîm. Ce importantă mai are viața sau banii fără sănătate? Această chibzuință să ne dea curajul de a trece la nou gen de mîncare”

— Vă rog să mai oferiți doritorilor de vindecare niște rețete accesibile!

— Apă din legume (împotriva setei și ca medicament). Legume tăiate, frunze de varză, coji de ouă și altele care altfel se aruncă, urzici, trifoi, păpădie, tot felul de plante medicinale, dar și rădăcinoase

cum sint cartofii se toacă și se pun într-o oală cu apă. Toate sărurile solubile în apă și vitaminele trec în apă. Pentru că zarzavatul nu a fost ras și nici tocat mărunt proteinele rămîn înăuntru, astfel încît apa își păstrează claritatea. Se recomandă așezarea la rece. Din acest lichid se scoate zilnic cite puțin și se completează oala cu apă. Împotriva constipațiilor lichidul poate fi acrit cu lapte acru. La început va fi încălzit. În acest caz luăm două oale, într-una fiind mereu apă de băut. În final zarzavatul se strecoară printr-un tifon. Dacă apa se acrește prea tare trebuie diluată. În plus este foarte bună împotriva setei și ca mijloc de prevenire a bolilor.

Apă de țărițe (o băutura care face minuni). 5—10 L de țărițe se pun peste noapte într-un litru de apă, apoi se strecoară fie mecanic, fie printr-o cîrpă. Cine vrea să valorifice și mai bine țărița poate să mai pună încă o dată apă. Apa de țărițe este foarte bogată în baze la fel ca apa de legume și servește de asemenea la curele de vindecare. Ca băutura împotriva setei poate fi îmbunătățită cu zeamă de fructe. Pentru prevenirea reumatismului și multor altor suferințe se recomandă ca acest lichid să fie băut zilnic și anume cite 1 l de apă de țărițe.

Salată din varză cu mere. Varză tocată mărunt, mere rase — ambele în părți egale — se amestecă imediat cu lîmîie. Se adaugă și puțin lapte cu smîntînă.

O persoană care și astăzi poate da relații multe despre dumneavoastră, verișor dv., Mimi Stroc din Breaza, tel. 973/40766, care tot bodogăne pe-acele că nu crede în „năzozii lui Adrian și Valericii” și-a amintit, eufemurată, că la 5—3 anișori, Valerica Popa s-a dus la balca de lingă Dioști (trece, nu?) și le-a arătat conțenilor locul adînc în care află o fetiță care se înecase și pe cîmion n-o mai pușca găsi. Ce e această poveste?

— Întîmplarea aș putea-o explica prin ceea ce natura mi-a dat ca un simț special, pe care îl avem cu toții, dar pe care noi îl ignorăm și nu-l dezvoltăm. Eu am procedat altfel: printr-un efort de voință și prin curaj, am dezvoltat decenii în șir această facultate. În viitor vor apărea mulți semeni care vor dovedi mai amplu decît mine ceea ce eu am îndrăznit cu mulți ani înainte posibilitățile bioenergetice ale corpului uman.

— În decembrie 1981, ne aflam cu Cenaclul Flacăra la Timișoara, Hotel Continental. Lume multă. Ne pregăteam de plecare. Doi recepționeri mai lejeri îl văd pe Valeriu Popa singur. Și, văzîndu-l singur, venind spre recepție să-și predea cheia, găsec prișelul să-i plătească zilele supraîncăcate de întrebări cu privire la el, din partea doritorilor de sănătate. „Auzi, vrăciule, lasă-ne. Ia praful de mers că ne-ai omorît, vrăciule! Fazi pe grozavul. Ce știi? Nu știi nimic. Las-o! Termină cu cruditățile...”. Europa — colea. Hotel o! dever mare. Kent. Whisky. Și un om modest care se îndreaptă spre recepție, schimbîndu-și treptat culoarea feței. El dă cheia recepționarului și fîndu-i mina îi zice, prînd dinți: „Auzi, dumneata în loc să te vorbești, mai bine te-ai ocupa de sănătatea dumată, că ai diabet, ești insulinodependent și nu vezi cu ochiul sting”. La care recepționarul transpiră, se sprîjină de perete și zice, bilbiindu-se: „Așa, așa e”. Valeriu Popa se îndreaptă spre celălalt recepționar: „Iar dumneata vezi că ai tymoul 12, ai duodenită și tatăl dumată a murit la 38 de ani de ocuzie intestinală”. Așa era. Cei doi nu vor uita niciodată, probabil, ziua în care glumeau cu ce nu știau și aveau să înțeleagă, finalmente, că lumea nu e numai Kent, whisky și protocol ci și cruditățile și un pic de Valeriu Popa.

Programul Cenaclului Flacăra

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, își continuă turneul său prin țară după următorul program:

12 ianuarie 1985 — Iași, Sala sporturilor; 13 ianuarie 1985 — Iași, Sala sporturilor; 14 ianuarie 1985 — Botoșani, Casa de cultură; 15 ianuarie 1985 — Botoșani, Casa de cultură; 16 ianuarie 1985 — Flămînzii, Casa de cultură; 17 ianuarie 1985 — Suceava, Casa de cultură; 18 ianuarie 1985 — Suceava, Casa de cultură; 19 ianuarie 1985 — Cîmpulung Moldovenesc, Casa de cultură; 20 ianuarie 1985 — Roman, Casa de cultură; 21 ianuarie 1985 — Roman, Casa de cultură; 22 ianuarie 1985 — Bacău, Sala sporturilor.

Toate spectacolele vor începe la orele 17.

Un caz pe care l-am văzut în China

În perioada 2 decembrie 1984 — 27 decembrie 1984, am avut ocazia de a efectua o vizită în R.P. Chineză, în scop de documentare și schimb de experiență.

Mulțumesc Direcției sanitare a județului Sibiu, Ministerului Sănătății și Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie care mi-au facilitat această vizită.

Aceasta va sluji cauzei celor suferinzi!

Cele inserate mai jos sint în concordanță cu adevărurile pe care revista „Flacăra” le promovează de atita vreme și au un corespondent într-un cercetător român în problema bioenergiei: ing. Valeriu Popa. Incontestabil că astfel de oameni, dotați bioenergetic, încă necunoscuți, mai sint la noi și, poate că frica sau rușinea de a se expune cu astfel de probleme îi învalăuie în anonimat.

Curaj, deci!

În 20 decembrie 1984 vizitez Institutul de medicină tradițională chineză din orașul Hangzhou.

În salonul de gimnastică respiratorie SI QUA asist, de-a dreptul uluit, la următoarea scenă:

O femeie de 45 de ani pe un pat de scîndură, avînd o saltea subțire acoperită cu un cearșaf și o rogojină, execută niște mișcări în poziție culcată cu fața în jos.

Mișcările ei erau comandate de un medic tînăr — aproximativ 27 de ani — îm-

brăcat în halat alb care stătea în picioare la capul ei, fără ca bolnava să-i vadă miinile sau fața. Extensii și flexii largi ale miinilor și picioarelor sincronizate bilateral sau executate de un singur segment și numai de o singură parte, mișcări rotative ale bazinului sau adevărate zvircoliri ale celor patru membre, într-o ordine neuropeană, îi sugerau impresia că toate au fost timp îndelungat învățate iar acum te afii la o demonstrație de talent acrobatic.

Medicul, cu niște mișcări ale degetelor ambelor miini de o indescriptibilă finețe și de o desăvîrșită tehnică, prin apropiere sau îndepărtare ale miinilor sale deasupra sau la nivelul capului bolnavei acrobat, teleghidează mișcările bolnavei.

Ea se ridică ușor, revine în poziția culcat, își bate des și moderat gamba pe propriile-i palme, se întoarce cu fața în sus, își ridică picioarele pe care le prinde cu ambele miini apăsîndu-le pe torace, își bate iar coapsele și se frîmîntă ca și cum ar fi mușcată de șarpe. Medicul, a cărui privire ea nu o înlînește deloc în timpul exercițiului, e permanent concentrat, într-o totală simbioză cu bolnava căreia îi transmite propria sa bioenergie — secretul respirației SI QUA. Ea este condusă asemeni unei păpuși de niște fire nevăzute, care o pun în mișcare. Din degetele sale emană enigmatic forța pe

care o transferă pacientei. Astfel, timp de 21 de minute — cit durează sesiunea — bolnava execută mișcări care cer o mare cheltuială de energie iar la sfîrșit se constată cu stupefacție că cel obosit este... medicul care A DAT.

Bolnava se ridică sprinten, reconfortată, afirmă o stare de beatitudine spune un „tsie-tsie” (mulțumesc — în limba chineză), se urcă pe bicicletă și simțîndu-se ca nou născută își face cu mina ca și cum și-ar spune „good-bye”!

Iar medicul, omul acesta tînăr, frînt de oboseală așteaptă să se reîncarce cu bioenergie pentru alți pacienți ca să DEA din nou din bioenergia sa. Poate că nicăieri ca aici nu se potrivește mai bine un vechi precept: „Mai fericit este a DA, decît a lua!” Căci, acest medic — care a moștenit secretul din tată în fiu — se „golește” pe sine de fiecare dată și mulțumirea lui este că DA! Desigur că e fericit și cel ce ia, dar iau mulți și sint foarte puțini de aceștia care DAU AȘA CEVA.

Care, după ce DAU se umplu din nou, așa cum fîntina din care scoți apă — nu seacă ci se reumple potolind setea drumetului!!

Științific acest transfer bioenergetic încă nu are explicații. Se fac cercetări intense în laboratoare și va veni, desigur, vremea descifrării enigmei.

Dr. VASILE IACOB
medic primar la Cabinetul medical
județean de acupunctură Sibiu

● FAO: resursele alimentare mondiale se micșorează anual cu 2 la sută ●

Hrană pentru toți

Cind vine vorba de probleme legate de alimentația pe glob, mulți comentatori își exprimă regretul că astfel de cuvinte precum subnutriție, foamete, nu sînt încă de domeniul trecutului, că n-au intrat încă în istoria limbii ci, dimpotrivă, continuă să facă parte dintre cele mai frapante componente ale realității zilelor noastre. Din păcate, subnutriția nu numai că nu aparține trecutului, dar nici nu există pînă în prezent o tendință în acest sens. Potrivit unor date publicate de FAO, resursele alimentare mondiale descresc anual cu 2 la sută, în timp ce populația globului crește în aceeași proporție. Ca urmare, un sfert din locuitorii Terrei, adică peste un miliard de oameni, suferă de foame; imensa lor majoritate aparțin țărilor subdezvoltate, în care trăiesc două treimi din populația lumii și care nu realizează decît o treime din producția mondială de alimente. Nu puține state, pentru procurarea din import a cerealelor, contractează datorii așa de mari, cu dobânzi foarte ridicate, încît nu le mai pot achita. Dacă în 1950 țărilor în curs de dezvoltare au importat 5 milioane de tone de cereale, în 1979 importurile lor s-au ridicat la 80 de milioane de tone, iar pronosticurile pentru 1998 in-

Panait Istrati la New York

Aniversarea centenarului marelui scriitor român Panait Istrati aduce în actualitate problema de a ști în ce măsură opera sa a fost receptată, în timpul vieții autorului, în diferite țări ale lumii. O asemenea operațiune a fost întreprinsă cu mult succes de cercetătorii români și străini ai creației sale, mărturie stînd numeroasele monografii, studii și articole publicate în cele mai diferite țări și, în primul rînd, în România. Un aspect mai puțin cunoscut, datorită dificultăților de documentare, îl constituie modul în care a fost primită de cititori și de critica literară opera lui Panait Istrati în S.U.A. Dacă pentru biografia și bibliografia scrierilor lui Panait Istrati este îndeobște cunoscut faptul că în S.U.A., sau mai precis la New York, au apărut 5 volume din scrierile lui Panait Istrati, în timpul vieții autorului, ceea ce rămîne, practic, sub semnul necunoscutului și invită la o explorare atentă este reacția celor mai importanți critici literari americani, imediat după apariția diferitelor volume semnate de Panait Istrati, apărute în traducere engleză la New York.

Cercetînd bogatele colecții de la New York Public Library, am constatat că prima carte a lui Panait Istrati tipărită la New York este „Kyra Kyralina”, tradusă din limba franceză de James Whittall, apărută în versiune engleză cu o prefață de Romain Rolland în Editura Alfred A. Knopf în 1926. Sumarul volumului cuprinde Stavro, Kyra Kyralina și Drago-mir. Volumul pe care l-am consultat a fost foarte citit, fiind ușor deteriorat și conținînd numeroase sublinieri ale diferiților cititori. Desigur, nu ne propunem să prezentăm în aceste pagini o carte arhicunoscută cititorilor români. Vom semnală, însă, pe baza consultării ediției existente la New York Public Library, că traducerea pare a fi de bună calitate, fiind însoțită, deseori, de unele explicații adresate cititorilor americani pentru a le permite înțelegerea unor expresii în limba română care figurează în volum, prin preluarea lor tot, în limba română, din versiunea franceză. Astfel, la pagina 91, citim: „Fetișo, spune-mi care-i limba pe care o vorbești cel mai bine, turca, greaca sau româna?” Urmează răspunsul: „Româna, cruce de voinic”, răspuns ce cu bravură, fixîndu-l cu o privire de un curaj uimitor. („Little girl, tell me what

language you speak best, Turkish, Greek or Rumanian?” „Rumanian, cruce de voinic, she answered bravely, fixing him with a look of astonishing courage”). O notă de subsol la expresia „cruce de voinic” îl informează pe cititorul american că aceasta este o „expresie românească folosită atunci cînd cineva se adresează unei persoane virile”.

„Kyra Kyralina” a fost recenzată în „The New York Times Book Review” din 10 octombrie 1926, la pagina 10, cronică fiind nesemnată. Recenzia debutează astfel: „Numele autorului este extraordinar: Panait Istrati. Aceste vocale și consoane neobișnuite indică faptul că domnul Istrati este fiul unui contrabandist grec și al unei țărănițe române. Titlul cărții este provocator și criptic. Inseși împrejurările scrierii ei sînt magice prin însăși violența lor”. În continuare, este redată întimplarea tragică din viața lui Panait Istrati, spitalizat în ianuarie 1921 la Nisa, după încercarea nereușită de a se sinucide, în buzunarul său găsindu-se o scrisoare adresată lui Romain Rolland. Recenzentul afirmă că „Kyra Kyralina se citește de parcă Balzac, Dostoievski și Gorki ar fi colaborat la scrierea uneia dintre cele mai îndrăznețe pagini din 1001 de nopți”.

După relatarea întimplărilor prin care a trecut Adrian și după povestirea vieții lui Stavro, autorul conchide: „Aventurile lui Stavro sînt atît de bine sudate cu revelația motivelor sale întortocheate, încît nuvela este ridicată deasupra modelului picaresc în care ea cade în mod superficial. Narațiunea pe care ne-o oferă domnul Istrati este o încîntare, fiind o narațiune care făurește o lume stranie din nimic și o face să trăiască”. Precizăm că recenzia este publicată sub titlul semnificativ „Un Gil Blas subiectiv” („A Subjective «Gil Blas»”). În același număr al revistei „The New York Times Book Review”, la pagina 11, apare o recenzie la fel de elogiasă cu privire la o culegere de nuvele semnate de Rabindranath Tagore.

II

La un an după apariția „Kyrei Kyralina”, în 1927, tot în Editura Alfred A. Knopf de la New York apare „Unche Anghel” (Unchiul Anghel) de Panait Istrati, traducere din limba franceză de Maud Valerie White. În prezentarea făcută de editorul volumului se precizează că această carte face parte din beletristica europeană de valoare durabilă. Cartea lui Panait Istrati este prezentată împreună cu „Falsificatorii de bani” de André Gide, apărută în aceeași editură. Despre „Unche Anghel” editorul ține să-și informeze cititorii că reprezintă

„lucrarea unui scriitor a cărui forță și originalitate i-au cîștigat aplauze fără rezerve din partea lui Romain Rolland și Georg Brandes”. Volumul cuprinde: „Unche Anghel”, „Moartea unchiului Anghel” și „Cosma”. Ca și în volumul „Kyra Kyralina”, cititorul american întâlnește numeroase expresii românești ca: „gospodar”, „bade”, „poteră” etc.

Pentru a exemplifica în ce măsură traducerea în engleză sau mai exact în „americană” a fost „românizată”, în sensul bun al cuvîntului, pentru păstrarea pecetei originalității și a genului limbii noastre, vom cita două exemple, primul de la pag. 86, iar cel de-al doilea de la pag. 270, redînd doar textul englezesc, inteligibil, fără o traducere în română:

„Hai, Hai, Hai
Kiss me, Nicolai!...”
„Badă Cosma, go not forth,
The Potera's on your tracks”.

„Unche Anghel” va fi recenzat în „The New York Times Books Review” din 25 septembrie 1927, la pagina 4, sub semnătura lui Louis Kronenberger, sub titlul „Panait Istrati — narator de povestiri uimitoare”. Recenzentul începe prin a aminti că prin volumul „Kyra Kyralina” Panait Istrati a fost adus în atenția publicului cititor american. După ce dobîndise o remarcabilă recunoaștere a meritelor sale în Europa. Se precizează că, la fel ca Joseph Conrad, scriitorul român scrie într-o limbă care nu este a sa, dar are „talentele distinctive împărțite de puțini scriitori ai vremurilor noastre”.

Louis Kronenberger adaugă că, într-o perioadă în care beletristica și mai ales romanul se preocupă de analiză și introspecție, cu variații curioase de formă și de tematică, într-o epocă în care beletristica este atît de subiectivă, încît devine lipsită de imaginație, sau atît de obiectivă, încît devine clinică, forța de povestitor a lui Panait Istrati, glorioasă, naturală și pînă de culoare constituie o mare valoare. În opinia recenzentului, Panait Istrati este un om care poate face două lucruri, care trebuie să fie făcute de un adevărat narator de povestiri, capabil să creeze personaje distincte și remarcabile, iar apoi, prin forța talentului său de narator, ne face să credem în ele, oricît de neobișnuite ar fi personajele, oricît de neobișnuite ar fi lumea în care trăiesc ele.

De-a lungul întregii recenzii, Louis Kronenberger omagiază în termeni superlativi capacitatea de narator a lui Panait Istrati, subliniind că povestirile sale sînt „povestiri în sensul simplu, în sensul homeric și oriental”.

(VA URMA)

IOAN VOICU
New York, noiembrie 1931

Comentariul săptămînii

dică — în cazul în care actuala situație rămîne neschimbată — imensa cantitate de 125-145 de milioane de tone. Ce este de făcut? Desigur, trebuie salutate și sprijinite eforturile unor organizații specializate precum FAO, Programul Alimentar Mondial, Organizația Mondială de Luptă împotriva Foamei ș.a. de a ajuta cu alimente pe cei aflați în stringentă nevoie. Dar dincolo de acordarea de ajutoare alimentare și paralel cu acestea, se impun măsuri complexe, menite să ducă, în cele din urmă, la lichidarea flagelului foametei care face anual zeci de milioane de victime.

În acest scop, specialiștii consideră că este necesară și pe deplin posibilă dezvoltarea intensă a agriculturii — în întreaga lume și, mai ales, în țările lumii a treia — pe baza celor mai noi cuceriri ale științei. Un salt spectaculos s-ar putea realiza prin utilizarea unor soiuri de oroz și de grâu de înaltă productivitate, a metodelor moderne de cultivare a pămîntului, prin aplicarea ingineriei genetice. Toate acestea pot face ca în anul 2000 pe globul pămîntesc să nu mai moară nici un om de foame.

Dar înfăptuirea dezideratului dezvoltării agriculturii — și totodată, a industriei prelucrătoare de materii prime agricole, a altor sectoare ale economiei — în țările în curs de dezvoltare este condiționată de existența mijloacelor, a fondurilor necesare. Iată de ce țara noastră consideră că soluționarea problemei alimentare este legată de necesitatea înlocuirii vechilor relații și structuri profund inechitabile, care au dus la împărțirea lumii în bogați și săraci, cu relații noi, democratice, menite să stimuleze progresul fiecărei națiuni, să contribuie la lichidarea subdezvoltării, la făurirea unei noi ordini economice internaționale. Pe acest fundal, factorii de bază în lichidarea foametei și asigurarea hranei pentru întreaga populație a globului sînt efortul propriu al fiecărei țări și cooperarea internațională, în cadrul căreia țările dezvoltate sînt chemate să asigure un sprijin real și multilateral statelor în curs de dezvoltare. Și tot pe acest fundal, se afirmă necesitatea presantă ca resursele Pământului să nu mai fie folosite împotriva oamenilor, ci în folosul lor. Dirijată pentru procurarea de alimente, o parte din cei circa 200 de dolari pe cap de locuitor care se cheltuiesc anual pentru înarmare ar reprezenta o sursă de prim rang pentru eradicarea malnutriției pe planeta noastră.

ION D. GOIA

Întimplări pe mapamond

Presa internațională a abundat și anul trecut în informație. Nici nu este de mirare pentru că aceasta este însăși rațiunea ei de a fi. În titlurile scrisorilor cu litere groase sau mai puțin groase s-a vorbit din păcate, și în acest an, despre războaie, șomaj, catastrofe, incendii, armamente și alte subiecte care nelăsesc opinia publică. Dar în paginile revistelor și ziarelor au pătruns și decupaje din viața cotidiană a locuitorului planetei. Multe la rubricile de fapt divers. Toamă această față mai puțin cunoscută a populației Terrei darim să o prezentăm în imaginile reunite aici. Și anume imaginea omului cu pasiunile sale obișnuite, cu umorul său, uneori involuntar, cu hobbyurile sale care se bazează pe optimismul lui fînciar care constituie, în fond, baza oricărui progres. Și ce poate fi mai tonic la sfîrșitul unui an și începutul altuia decît o bună doză de încredere în viață?

Un record insolit la Colegiul St. Mary din Moraga, California: deși este greu de numărat, să-i credea pe cuvînt pe organizatorii acestei curioase „performanțe” — 24 de persoane inghesuite într-o singură cabină telefonică. Cum se simt oare cei de dedesubt?

Se numește Arthur Jonsson, și are 101 ani. Abia la această frumoasă vîrstă el a găsit soția mult visată în persoana lui Ingrid Engdahl, 55 de ani. Arthur, fost cres-

cător de cîț trăiește în apropierea localității Karlsborg, Suedia. El nu a mai fost înșurat și nici măcar logodit pînă în prezent.

Cu lovituri puternice de topor, Mikel Mindegia despica ultima din cele 12 bucăți de lemn la un concurs al tăietorilor de lemn, desfășurat în localitatea spaniolă Tolosa. Cu timpul realizat — de 37 minute și 52 de secunde — el a reușit să-și depășească concurenții și să fie încoronat „rege al tăietorilor de lemn”.

ROMEO NADĂȘAN

Roza vînturilor

Salvatore Quasimodo (Italia)

Sămînța

Copac de umbră,
insule naufragiază în acvării vaste,
noaptea bolnavă deasupra
pămîntului născîndu-se.

Un zvon de aripi
ai noilor desfăcuți
pe inima mea:
Nici un lucru nu moare
fără să trăiască în mine.
Tu mă vezi: atît de ușor sunt
făcut,

profund în lăuntrul lucrurilor
încît mă preambul cu văzduhurile;
că tu, cînd vrei
mă lepezi în sămînță,
deja ostent de povara ce doarme.

Noptii

Din matricea ta
mă ridic fără memorie
și plîng.
Umbă ingeri muți,
laolaltă cu mine; n-au răsuflut
lucrurile;
orice voce-i mutată în piatră,
liniștea cerurilor inmormintate.

Frimul tău om
nu știe, dar suferă.

Milano, august 1943

În van scormonești prin pulbere
sărmană mină, orașul e mort.
E mort: ultima bubuitură-a vuit
în izma flotei. Și privighetăre
a căzut de pe antena înaltă a
minăstăcii,
urde cîntă înaintea asfințitului.
Nu mai căpați fîntini în curți:
Cei vii au uitat de sece.
N-atingeți morții umflați și roșii:
Lăsați-i în pămîntul căminului lor:
Mort e orașul, mort.

În românește de
PETRE STOICA

Știința de a fi sănătos (5)

— Vă rog să parcurgeți, pentru cititorii noștri, cele mai interesante scrisori primite la Flacăra, cu privire la dialogul nostru. Vă rog să citați din scrisori acele paragrafe care ar putea avea o semnificație mai generală și care ar putea ajuta oamenii în străduința lor de a fi sănătoși. Vreau să mărturisesc aici că n-am crezut că, în atât de scurt timp, atât de mulți oameni ne vor scrie, atât de cald și de deschis, dorindu-și sănătatea, căutând-o și crezând în această cale naturală de reechilibrare a organismului omenesc. Avem un neam încălzit de o misterioasă și mistuitoare bucurie de a învăța și de a căuta adevărul.

— Inginerul Valeriu Popa promite ca, prin intermediul amabilității dv., să continue serialul început, dacă și cititorii sunt interesați. Or, de acest lucru nu trebuie să se îndoiască nici un moment, căci ne face tuturor un mare bine împărțind cu atita generozitate din experiența pe care a dobândit-o. Sigur că este extrem de greu, mai ales pentru o gospodărie, să schimbe atât de radical alimentația familiei. Și tocmai copiii, pe care ar fi cel mai important să-i menținem sănătoși, tocmai ei sunt cei mai refractari, nevrind să renunțe la mîncarea cu care sint deja obișnuiți. Totuși, cred că foarte mulți vom fi influențați de cele afirmate de domnul Valeriu Popa și dacă nu total, în mare parte vom schimba felul nostru de viață. Voiam, pe această cale, să apreciez binele pe care revista Flacăra îl face oamenilor, îngrijindu-se de sănătatea lor, sănătate atât de periclitată de condițiile vieții de azi. (Rodica Ref. Sibiu, str. Mihail Sebastian nr. 9).

„În legătură cu subiectul din Flacăra, greutatea noastră, a celor care nu sintem încă pe patul morții, constă în aceea că nu putem renunța la plăcerea de-a mânca după vechiul obicei. Și o întrebare: ajutor la ceva dacă mîncăm combinat, adică sucuri, crudități și mîncare generatoare de aciditate, sau acestea din urmă anulează efectul binefăcător al enzimelor?” (Ilescu Elena, Timișoara, pensionară, str. Memorandului 76).

„Mă numesc Păloșanu Nicolae, pensionar, 71 de ani, locuiesc în București, Aleea Poiana Cernei nr. 1, bloc Z 4, apt. 36, sector 6, cod 77321. Prin aceste rânduri, vă mulțumesc că dv. atacați cu mult curaj unele probleme pe teme medicale, prin care sintem învățați: despre o alimentație sănătoasă, despre unele ceaiuri medicinale din plante, despre unele medicamente etc. Eu am început a bea ceai de ghimpe să previn un adenom de prostată incipient. În revista Flacăra apar rezultate bune căpătate în lungi experiențe ale unor medici și ale unor ingineri, precum și ale altor oameni binevoitori. Vreau să vă scriu că mulți prieteni de-a mei pensionari citim și urmăm Flacăra, îndeosebi discutăm despre articolele care privesc sănătatea noastră. De asemenea, noi sintem mulțumiți că în Flacăra apar asemenea articole de sănătate și vă rugăm să le îmbrățișați cu tot curajul de care ați dat dovadă, să criticați unde este cazul faptele de neglijențe, delăsare sau tergiversare a problemelor ce privesc oamenii. Dealtfel, noi, vreo cinci pensionari, sintem abonați ca să avem Flacăra asigurată. Acum să vă povestesc de unul dintre acești prieteni care are 72 de ani, pensionar, fost avocat, mîncă dimineata 7 nuci, o linguriță cu miere, 70 g piine neagră, la prînz legume, crudități rare — morcovi, sfeclă, telină, ridichi, gulii etc. și fructe multe — mere, pere, nu consumă carne. Are 88 kg, cu 2 kg sub greutatea normală, este foarte sănătos și merge foarte iute pe stradă cite 10—15 și 20 km pe zi. Piine consumă 200 g pe zi. Nu suferă de nici o boală. Dimineata face gimnastică în casă. Nu se scoală sîtul de la masa niciodată. Ceilalți dintre noi sintem la etatea lui, dar suferim de rinichi, HTA, inimă, prostată și alteje.

Aș dori ca în revista Flacăra, care face educația tineretului, să apară mai multe articole cu caracter medical, adică să lărgiți cu aceste probleme ce ne interesează nu numai pe noi, ci ea cuprinde masa de oameni de toate vîrstele.

În ultimul număr al revistei, nr. 1540 din 21 decembrie 1984, am citit cu atenție articolul dv. și discuția cu ing. Valeriu Popa și am tras unele învățăminte, așa că vă rog să scrieți cu tot curajul asemenea probleme interesante, le aștept și eu și alții. De asemenea, să ne puneți la curent cu medicamente noi ce apr sau operații deosebite reușite, căci avem o școală medicală cu care ne mindrim.

„Mă numesc Pirvuloiu Constantin, sint din comuna Simnicul de Sus, sat Albești și lucrez la Combinatul chimic Craiova. Urmăresc cu mult interes dezbaterile din revista Flacăra privitoare la dialogul cu tv. ing. Valeriu Popa. Să știți că mai toți colegii mei au înțeles problemele tra-

tate. Momentan am găsit o cale ca în ciorbă să introduc cartofi cruzi. Nu oco-lim ridichiile, ceapa, morcovii, deci într-un fel ameliorăm alimentația. Deși am căutat să fac tot ce este bun, să fiu cumpătat, însă pînă la adevărata față a problemei este o distanță serioasă. Sint bucuros că aflu acum și pentru mine cit nu este prea tîrziu, sint la jumătatea vieții. Abia acum imi explic unele fenomene de bătrînețe care mi-au apărut. Stima pe care o am față de soția mea, care vrednică fiind fierbea, frigea și cocea tot, s-a diminuat. N-aș fi crezut într-o asemenea întoarcere de 180°. M-au hotărît claritatea și cuprinderea totală a cauzelor. În încheiere aș dori tratamentul asupra cheliei”.

— Spuneți-mi, Valeriu Popa, care este cea mai impresionantă scrisoare dintre cele pe care le-am primit și vi le-am dat să le găsiți cele mai drepte rezolvări, după inspirația, știința și puterea dv.?

— „Ajutați-mă... este strigătul unei mame desperate, care luptă pentru a-și salva unicul copil. O fetiță de 11 ani, frumoasă, frumoasă ca un inger, cu ochi albaștri, care avea o voce de aur, și o minte scilpitoare... un copil minunat, și acum de doi ani stă blocată la pat de o boală groaznică, panencefalită sclerozantă. Dar ea trăiește, nu i s-a stins dorința de a trăi, comunică și cite poate cu noi. Nu este absentă, cu toate că nu poate vorbi și mișca.

Crud, nemilos, chiar foarte dur, în fața ei, care înțelegea, era foarte prezentă, aproape normală, decît un mic dezechilibru motoriu, un medic de la Spitalul nr. 9 mi-a spus diagnosticul și că va muri în 6 luni, maximum un an. Să nu-i dau decît 5—6 tablete de nitrazepam și atât. Daniela, speriată, fiindcă visurile ei de viață (dorea balet și muzică), erau tăiate brusc, se scoală de unde stătea și mă ia de mînă speriată: „hai mamă acasă”. Căutam să-i spun medicului din ochi, din gură să nu mai repete acest verdict înfiorător, dar el nimic, vroia să mă convingă că va muri. Verdict unei mame, bătînd cu pumnul în inima ei. Atunci am început lupta să-i fac tot ce auzeam medical, apelînd internațional la ușile clinicilor. Mi s-au trimis scheme de tratament de la clinici de copii handicapați, medicamente. Daniela vedea că mă lupt și imi spune într-o zi: „îți sîrut mîinile, mamă, că lupti să trăiesc”.

De doi ani nu mai știu ce este noaptea, noaptea, zi, ce este odihnă, liniște, viață. Mă lupt cu boala, cu necunoscutul, cu mine, cu moartea, fără nici un concurs. Fîind asistentă medicală am dorit să colaborez cu medicina, să încerc orice, pentru a găsi o salvare. Eram în stare de orice sacrificiu cere, dar nu am avut cu cine și cum. Verdictul era dat și restul mă interesează.

Și o jucărie se caută a se repara, și obiectele vorbesc. Păpușa stricată își vorbește de o viață! este prinsă în corpul ei copilăria. Nu poți să o arunci, o repari și o așezi iar în sufletul tău. Dar un copil, un om cu viața în față, cu sensibilități și dorințe? ! Un om adus de barză dintr-un loc unde copiii nu aveau mamă și tată (leagănul de copil) și a dorit să o aducă la noi pentru a avea și ea căldura părintească, așa spunea cînd la 8 ani o întrebai cine este. Un copil izbit de viață de cînd a sosit pe lume. Noi am iubit-o și o iubim foarte mult. Este ființa ruptă din noi, este inima mea, este bucuria și durerea noastră. Ne-a umplut sufletul cu căldura ei, cu felul minunat de a fi. Sint un bagaj de sentimente, trăiri, care imi sfîșie sufletul. Așa am ajuns la prietenul dv., ing. Popa Valeriu. Am ajuns foarte greu, însă această luptă a noastră, împletită cu dragostea pentru Daniela, ne-a ajutat. Nu se poate sta prea mult de vorbă cu dumnealui. Nu se poate discuta organizat, schematic, dar este o bogăție, un bagaj de cunoștințe medicale, naturiste, biologice. A adunat metode antice de tratament, metode din Asia, Tibet, metode din natură. Comunică cu natura, care este atât de bogată în experiența vindecării. Însă nu am reușit decît să-i aplicăm o metodă de 42 de zile, care se pare că a reușit ceva și ca să-i continuăm în fuga mare l-a prins soțul meu, însă tot așa neorganizat, neclar, neschematic, ne-a dat altă metodă fără a fi destul de clar și nu știm ce să mai facem.

Sint sute de cazuri în cazuistica Spitalului nr. 9 cu acest diagnostic panencefalită sclerozantă. Nu-i ușor, dar ar trebui să luptăm cu toții, să reușim a realiza ceva, luptînd nu numai cu boala, ci și cu individul. Și în medicină s-au întîlnit atîtea minuni.

Adrian Păunescu, de ce apelez la Dumneavoastră, repet, nu ca sef redactor al revistei Flacăra, ci ca părinte ca OM al sufletului, ca prieten al

ing. Popa Valeriu, cu care ați călătorit împreună, cutreierînd țara, fiind aproape de oameni. Ajutați-mă să pot comunica cu dumnealui, să pot cuprinde aceste metode naturale de tratament pentru creier, ce încearcă dumnealui la acești copii, să le pot înțelege științific, aplicîndu-le corect și puînd la unele reacții ale organismului să reacționez prompt, atunci cînd apare ceva.

Expresia dumnealui „cine mă caută, mă găsește”, nu o văd plauzibilă. Aici e vorba de viața unui om, unde să-l găsească, dacă sun la telefonul pe care mi l-a dat sau bat la ușa dumnealui și nu-mi răspunde.

Daniela arată progrese și ce să fac pentru a ajuta-o mai departe? Pentru tot ce faceți pentru mine, pentru Daniela să fiți răsplătit înzecit și viața să vă aducă numai bucurii. Vă mulțumesc, Violeta Ștefan, str. Alex. Moghioros nr. 11, ap. 39, bl. E-13, et. 7, sector 6, București, Drumul Taberei, cod 77369, tel. 46 28 05. După citirea acestei scrisori am dorit să cunoaștem punctul de vedere sincer al celor ce ne-au denigrat și ne denigrează încă făcînd bancuri și glume care pot demobiliza pe cei bolnavi și pe cei care încearcă să adopte un sistem vegetarian.

— Care sint cele mai des repetate probleme pe care vi le ridică aceste citeva sute de scrisori?

— Bolile de digestie, de circulația sîngelui, bolile de nervi, căderea părului, obezitatea.

— Ce alimentație trebuie să urmeze oamenii din sectoarele deosebit de grele de muncă?

— Pentru a răspunde, cităm punctul de vedere al medicului, Gînter:

Munca grea și hrana crudă

La discuțiile privind hrana crudă aud tot mereu: „Dacă ar trebui să muncești greu, atunci să te vîd”, adică dacă aș rezista numai cu crudități. Am efectuat ocazional muncă grea și hrana crudă s-a dovedit a fi excepțională. Nu mai ești chinuit de oboseală și sete. Conform relatărilor, cîndva s-au efectuat încercări privind rezistența muncitorilor ce efectuau muncă grea. Unii erau carnivori convinși, alții se alimentau cu crudități. Cine suporta eforturile de două ori mai mult timp? Tocmai cel ce se hrănea cu crudități. Există documente. Un dublu învingător olimpic la înot pe distanțe mari, Roos, din America, care a cîștigat medalia de aur la Sydney și Roma a publicat o carte unde afirma printre altele că mesele lui principale se compun 90% din hrană crudă cu absolută evitare a cărnii. El explică rezistența lui ieșită din comun prin consumul de crudități și relatează în continuare în cartea amintită că în luptă își punea întreaga lui forță cînd ceilalți concurenți înaintea sosirii erau epuizați.

În general se crede că și carnea ar fi o mîncare de forță. În realitate este doar un mijloc de excitare ca și cafeaua. Forța scade încetul cu încetul și apare moleșeala. Ar fi greșit să facem o comparație cu efectul alimentării cu carne la animalele răpitoare pentru că acestea înghit carnea crudă cu piele și păr, iar organismul lor este în plus creat pentru așa ceva. Carnea fiartă conține în afară de asta o infimă părțică din valoarea nutritivă a celei crude. Așa cum am aflat, proteinele se devalorizează prin fierbere în proporție de 2/3 sau se distrug. Și fierul conținut în carne prin fierbere devine anorganic și astfel nevalorificabil. Cit despre vitamine acestea nu se mai găsească deloc. În plus nici un alt aliment nu intoxica și acidizează sîngele în așa măsură cum o face carnea, lucru ce favorizează apariția bolilor. Două doamne, mie foarte binecunoscute, au făcut o cură de slăbire mîncînd un timp numai carne și salată. Experiența a reușit. Pentru a-și menține suplețea a continuat acest gen de hrănire avînd impresia că această carne ar fi un aliment deosebit de valoros. Nu mult timp după aceea au murit amîndouă de o boală de sînge. Eu personal consider carnea drept o hrană unilaterală, fără valoare. Este o tragedie că medicii recomandă carnea deja sugarilor. Se poate obiecta că unii carnivori ajung să trăiască pînă la adînci bătrîneți. Excepții există mereu dar în acest caz un rol joacă și cumpătarea. Pentru a produce 1 kg de carne sint necesare 10 kg de cereale, grăunțele cerealelor fiind de 10 ori mai valoroase și sănătoase. Problema alimentației mondiale ar putea fi ușor rezolvată. Cele mai multe mîncăruri fierțe conțin tot atîta sare ca și furajele speciale ce se dau azi animalelor de îngrășare. Și omului, și mai ales celui ce muncește greu îi merge asemănător ca și animalelor puse la îngrășat: sarea trezește în el

senzații anormale de foame și sete continuă. Ambele se vor înlăturate și duc la obezitate, ceea ce-l împiedică pe om în munca grea ce o depune. Un alt dezavantaj: condiționat de sare în corp s-a acumulat apă pe care muncitorul o elimină la cel mai mic efort împreună cu sarea prin transpirație. De toate aceste chinuri omul hrănit cu crudități nu știe nimic. Înțelegem acum de ce acei vegetarieni de crudități rezistau de două ori mai mult decît ceilalți. Înțelegem și de ce cruditățile te eliberează de oboseală.

— Sigur, mă gîndesc la muncile grele sub raport fizic, dar cum trebuie să se nutrească omul cu efort greu intelectual?

— Rețeta alimentară pentru oamenii care fac continuu un mare efort intelectual, în care se consumă atât energie pentru funcțiile fiziologice dar mai ales pentru cele ale scoarței cerebrale, am putea-o rezuma astfel, proteinele, glucidele și lipidele, în funcție de greutatea corporală și cam la jumătate din rația zilnică a muncii grele (aproximativ 4000 de calorii pe zi (dar acestea să se obțină din surse nedegradate cum sint grîul, orzul și ovăzul, pentru proteine, polenul (aminoacizii), miezul de nucă, alune, arahide, semințele de dovleci, floarea-soarelui etc. (pentru glucide) și fructele proaspete, mierea, unele fructe stafidite în care fructoza și glucoza sint în raportul de 1 la 1 (pentru glucide).

Desigur, pentru cei care nu au probleme digestive laptele crud, nepasteurizat este un aliment complet și esențial. La aceasta se pot adăuga cam 4—5 ouă crude (îndeosebi în maioneze) pe săptămîna. Este de subînțiat că, în cazul unor situații de dezechilibru, atât pentru muncile grele fizice cit și intelectuale, un rol deosebit îl joacă extractele nedegradate din flora atât de bogată a țării noastre.

— Haideti să explicăm puîin și să parafrăzăm poezia „Desculți prin zăpadă”. Dv. alergați deseori desculți prin zăpadă. Mi-amintesc ziua de 3 decembrie 1983, la Alba Iulia, cînd în interiorul din spatele scenei, v-ați descălțat, v-ați sumeciat pantalonii și ați început să alergați prin zăpada înfiorător de rece a serii cu minus 10 grade, de la Alba. Niște șmecherăși v-au furat ghețele și dv. a trebuit să continuați alergarea, cînd mai înțet, cînd mai grăbit. Cit timp?

— Vreo 50 de minute.

— N-ați răcit? De ce n-ați răcit?

— E vorba de o chestiune foarte interesantă. Este un prag la vreo 15—20 de minute, cînd apare un frison, după care organismul are mijloace de apărare și echilibrare. Oricine a făcut un experiment simplu, jucîndu-se cu mîinile în zăpadă, știe cit de tare ard după un timp de joacă.

— Eu cînd m-am băgat anul ăsta în zăpadă a doua oară am început să tremur și după aia am avut într-adevăr senzația de căldură și confort.

— Sistemul se adaptează, depășind pragurile obișnuite de autoreglare, cere o cantitate mai mare de sînge, lucru care se realizează prin creșterea fluxului sîngelui în zona solicitată. Totodată, din experiența reflexologică, se mai știe că în asemenea cazuri se intensifică activitatea organelor ale căror funcții sint localizate pe țalpă.

— După ce veți enumera din nou factorii dezechilibranți ai vieții noastre, adică ai vieții omului, v-aș ruga să regăsiți pentru cititorii noștri și factorii echilibranți și să explicați de ce considerați că sint ei echilibranți și mai ales să spuneți cum să facă omul dacă dorește să se echilibreze prin ei.

— Mai întii să reamintim factorii dezechilibranți ai sănătății omului în bolile cronice: stressul peste limita de suportabilitate a fiecărui individ; nutriția neadecvată; respirația incorectă; neeliminarea toxinelor pe căile naturale; sedentarismul; somn incorect. Ca urmare, factorii de echilibru sint următorii: în caz de stress, risul-plînsul-oftatul-căscatul-geamătul; nutriția cit mai naturală (adică nedegradată sub aspectul enzimelor, vitaminelor, proteinelor, glucidelor etc.) — legat de aceasta, industria alimentară trebuie să găsească soluții pentru ca prin tehnologiile utilizate să conserve principiile active enumerate mai sus și să nu adauge factori nocivi; respirația completă, cit mai rară și mai profundă, efectuată în mediu cit mai bogat în oxigen și mai sărac în poluanți — aerisiri-vă încăperile în care vă odihniți, muncii sau distrați, nu admiteți să vă polueze altii cu fumul de țigară; eliminarea totală a constipației digestive — boală cumplită a secolului nostru și care generează multe alte maladii grave, ca urmare a intoxicației sîngelui; mișcare cit mai multă și completă — intrucît se știe că fără mișcare viața se stinge pre-

(Continuare în pagina 22)

ADRIAN PĂUNESCU

Flacăra, Redacția: București, Piața Științei 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefon: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: PROBLEMELE OMULUI (Scrisori—audiențe—anchete) — Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Horia PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Politică—economie—știință) — Cornil Nistorescu, Ion D. George Arion, Victor Niță — 1457; PROBLEMELE NOULUI (Reportaj—urgente—sport) — nescu, Oprea Georgescu, Constantin Balacci, Margareta Mureșan — 2128; PROBLEMELE REVISTEI (secretariat, foto) — Dan Bărlădeanu, Constantin Dragomir, Elena Ghera, Sorin Postolache — 2123, 25 69, 20 72, 14 53; secretar responsabil de 2124, redactor-șef 2002 Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Import presă F.O. Box 12-201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64—66.

Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: PROBLEMELE OMULUI (Scrisori—audiențe—anchete) — Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Horia PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Politică—economie—știință) — Cornil Nistorescu, Ion D. George Arion, Victor Niță — 1457; PROBLEMELE NOULUI (Reportaj—urgente—sport) — nescu, Oprea Georgescu, Constantin Balacci, Margareta Mureșan — 2128; PROBLEMELE REVISTEI (secretariat, foto) — Dan Bărlădeanu, Constantin Dragomir, Elena Ghera, Sorin Postolache — 2123, 25 69, 20 72, 14 53; secretar responsabil de 2124, redactor-șef 2002 Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Import presă F.O. Box 12-201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64—66.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU